

Brassói Lapok

XL. évfolyam
199 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1934. évi szeptember 2

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztő 83.

MA: LÁSSUK MAROSVÁSÁRHELYT!

Ünnepélyes keretek között lezajlott a nemzeti-parasztpárt nagygyűlése

A szovátai igazság...

Erkölcsei elégtétel a meghurcolt Maniunak, tisztázása a párt politikai célkitűzéseinek, kísérlet a belső béke helyreállítására, — ezeket foglalja kategórikus pontokba a határozati javaslat

Szováta, szeptember 1

Mára már teljesen kialakult a szovátai gyűlés célja és jellege. A határozati javaslat bizonyára nagy csalódást okozott azoknak, akik Szovátától pártszakadást vártak. Bár a gyűlés hangulata inkább ellenséges, mint barátságos volt a pártvezetőséggel szemben, minden kétséget kizáróan nyilvánvaló lett az is, hogy a dolgok még nem fejlődtek odáig, hogy a gyűlést pártforradalmi megmozdulásként lehessen elképzelni. A nemzeti-parasztpárt vezetősége bizonyára megkönnyebbülve veszi tudomásul a szovátai értekezlet határozatait, ám ez nem jelenti azt, hogy a belső ellentétek lekerültek napirendről s a vezetőség túl van minden nehézségen. Az értekezlet során nyilatkozatok hangzottak el, melyeknek ha nyoma nincs is a megszavazott indítványban, igen alkalmasok arra, hogy rávilágítsanak azokra a súlyos eszméleti, taktikai és személyi ellentétekre, amiknek kiküszöbölése nélkül a párt újjászervezése teljességgel elképzelhetetlen.

Ha Maniu nem is volt jelen Szovátán, nagy tekintélye és az a föltétel odaadás, amivel hívei őt körülveszik, lehetővé tette, hogy az ország belpolitikai élete elkerülhesse azt a súlyos megrázkódtatást, amit a Maniu-tábor kimondottan pártellenes állásfoglalása idézett volna elő. A gyűlés, egyes megnyilatkozásoktól eltekintve, a belső konszolidáció jegyében zajlott le, nemcsak kritizált, hanem egyben körvonalazta a párt belső egyensúlya helyreállításának a lehetőségeit is. Ha a hang, amivel a határozatot megszövegezték, itt-ott parancsoló is, a szándék mindvégig tiszteletre méltó és hihetőleg őszinte. Jelentősége pedig túlnő a pártkereteken, mert amit például a gyűlés a polgári szabadságjogok érvényesülésének érdekében a tisztá és zavartalan alkotmányosság biztosítására javasol, nemcsak Maniu hívei, de minden alkotmányos alapon álló párt és politikai csoport aláírhatja s velük együtt mi is, kisebbségiék, kik legjobban érezzük, mit jelent az alkotmánynak és az ország törvényeinek viszonylagos és különböző érdekeknek alárendelt értelmezése. Számunkra éppen ezért örömdetes jelenség az a bátor szókimondás, az a minden nehézséget vállaló, férfias pondrakiállítás, ahogy a Maniu-tábor jelentkezik Szováta után a belpolitika küzdőterén. A személyi torzskodások, a nehezen meghatározható régiókat érintő viták természetesen nem érdekelnék bennünket. Ez a nemzeti-parasztpárt családi ügye, amihez semmi közünk. Ellenben minket is érintenek a Szovátán kibontott zászló alatt induló harc eszméi vonatkozásai, hiszen minden megnyilvánulásunknak, minden politikai vagy társadalmi megmozdulásunknak egy a célja: ha olykor keserves és céltalannak látszó szemálmom-csatározásokkal is kivívni a magunk igazságának diadalmát, azt az igazságot, mely mint a bibliai leányzó, tetszhalottként fekszik bizonyos törvények betűsírjában és nincs bátor hang, a kor divatos áramlataival szembeszálló rettenthetetlen szív, sziklák elmozdítását is vállaló akarat, mely felköltse halálos szendergéséből. A szovátai gyűlés egyik szónoka Keresztelő Jánoshoz hasonlította Maniut, aki mindenről lemondott, csak hogy megmondhassa az igazságot. Nos, a mi igazságunk az ő igazsága. Mert az igazságot nem darabolhatják fel pártkülönbségek, faji vagy vallási tagozódások: az igazság egy és oszthatatlan.

Kívánjuk, hogy a nemzeti-parasztpárt találja meg újból önmagát s belső torzskodások helyett lépjen az építő- és alkotómunka útjára. Találja meg belső megújodása lehetőségeit,

vezetőit pedig hassa át annak a felelősségérzete, hogy a tizenkettedik órában vagyunk s belpolitikai életünk periferiáin gyanus alakok és felelőtlen csoportok leselkednek és várják az alkalmas pillanatot, hogy ragadozókként szétmarnangolják a polgári szabadság, az alkotmányos élet és mai jogrendünk annyi vér és szenvedés árán szerzett patrimoniumát. Találják meg végre az igazság forrásait, melyeken mi, a gyöngébbek is felüldülhetünk, lássák be, hogy vannak problémák, melyeket nem

lehet hatalmi parancssal, önkényes megoldásokkal elintézni. Ha a párt helyét Maniu a polgári pártok baloldalán is jelölte ki: álljon az igazság jobboldalán és legalább most, a belső harcok tisztító tüzeiben megacélozott akarattal váltsa be azokat a reményeket, amiket hajdanán az ország kisebbségi népei fűztek hozzá.

Es az igazság ugyanugy megfogalmazott igazság maradjon akkor is, ha uralomra kerülnek.

Ünnepélyes manifesztáció Maniu mellett

A gyűlés a határozati javaslatot a késő éjszakai órákban szavazta meg. Adonis Popov kolozsvári delegátus nagyhatású beszéde után Roxin Tódor nagyváradi kiküldött szólalt fel a bihari románság nevében, akik „ha kell vérük árán is követni fogják Maniut”.

Vanatu dr. a Bánság üdvözlését tolmácsolja. Kijelenti: a tartomány többsége Maniu mellett áll.

Solomon Virgil dr. tiltakozik az ellen a beállítás ellen, mintha Szovátán a párt „lázadói” gyűltek volna össze.

— Mi, ellenkezőleg, a nemzeti-parasztpárt megerősödését kívánjuk. Hűséggel vagyunk Mihalache pártelnök iránt, de tőle is lojalitást követelünk. Kérjük, hogy

tartsa be azokat a fogadalmakat, amiket megválasztásakor tett a párt többi vezető emberei előtt.

— Erdély nem akar minden áron vezetőszerepet játszani ebben az országban. A pártban sincsenek ilyen céljaink.

Ellenben tudni fogjuk a módját, hogyan távolítsuk el azt a pártvezért, aki útját állja a dolgok természetszerű fejlődésének.

— Még ma sem tudjuk mi történhetett, hogy a párt nem állott egész súlyával Maniu mellé, amikor ellene az emlékeztető hajsztát megindították. Fájdalommal kell megállapítanunk, hogy pártunk helyett a közvéleménynek kellett védelmébe vennie Maniut.

Tiltakozás a rágalom ellen

Pop Jonel dr. kolozsvári kiküldött emelkedik ezután szólásra. Visszautasítja a párt egyes vezetői ellen vagyunk eredetével kapcsolatban emelt vádakokat. Tiltakozik a rágalomhadjárat ellen, amit a nemzeti-parasztpárt nem érdemel meg, annál kevésbé, mivel az a párt eravazta meg a vagyunk ellenőrzéséről szóló törvényt.

— Lehetnek közöttünk erkölcsileg kifogásolható személyek. Ezeket azonban nem szabad a párttal azonosítani. Járjanak el ellenük a legnagyobb szigorral, a törvény módot nyújt rá.

A nagy tapsal fogadott beszéd után Boeriu tábornok felolvassa a határozati javaslatot, amely a következő pontokat tartalmazza:

FEOLVASSÁK
A HATÁROZATI JAVASLATOT

1. Románia közléte aggasztóan halad az ellenzéki pártok szétnorizsolódása felé. Rendszeres munka folyik a közvéleményt képviselő politikai alakulatok

megbontására. Nap-nap után lábbal tiporják azokat a jogokat, melyek a népet alapját képezik.

2. A gyűlés a legélesebben elítéli azt az erkölcsi gyilkossági kísérletet, melyet Maniu ellen követtek el. Bizalmáról, szerezteiről és csodálatáról biztosítja Maniut. Kéri, hogy győzze le fájdalmát abban a meggyőződésben, hogy akik keserű napokat szereztek, nemcsak neki kéréségei, hanem az országnak is. A román nép színe-java mellette áll rendületlenül. Leghatározottabban felszólítja a pártvezetőséget, hogy indítsa erélyes akciót annak érdekében, hogy ennek a szennyes ügynek értelmi szerzői elbogyék méltó büntetésüket.

3. A gyűlés százszázalékosan azonosítja magát Maniu politikai célkitűzéseivel, melyek az alkotmányos monarchia, a nemzet jogainak tiszteletben tartásán, a föltétlen alkotmányosságon, a tiszta parlamentarizmuson és a felvilágosított demokrácián alapszanak.

4. A gyűlés kéri, hogy a pártvezetőség

tegye mielőbb gyakorlatban is magáévá ezeket a célkitűzéseket. Hűségnyilatkozatot tesz a pártnak, melynek érintetlen egysége az egyetlen komoly biztosítéka az ország háborítatlan fejlődésének és előrehaladásának. Az egyetlen politikai szervezet, mely a román belpolitikai élet annyira óhajtott és szükséges újjászülését keresztül tudja vinni.

Sajnálattal állapítja meg, hogy a párt két erdélyi vezére között az utóbbi időben kiélesedett ellentét elhidegítette a többévtizedes meleg baráti légkört. Ez akadályozza a pártot, hogy teljes erejével léphessen fel programjának megvalósítása érdekében. Reméli a gyűlés, hogy közöttük rövidesen helyreáll a jó viszony s újra együtt dolgoznak a pártért.

A gyűlés biztosítja Mihalachet változatlan bizalmáról. Kéri, hogy higgyen magatartásának őszinteségében. Igéri, hogy mellette lesz programja megvalósításában.

5. Sajnálattal állapítja meg, hogy a párt újjászervezése országszerte sok elégedetlenséget szült. Felkéri a pártvezetőséget, hogy ezt a helyzetet szüntesse meg, vegye vissza a jogtalanul kizárt tagokat és rendeljen el új választásokat az illető tagozatokban.

BELSŐ TISZTOGATÁST

6. A nemzeti-parasztpárt ellenfelei évek óta rágalomhadjáratot folytatnak a párt egyes vezetőemberei ellen. Tekintettel a vezetőség ilyenértelmi határozatára: a gyűlés kéri, hogy mielőbb kezdjék el a belső tisztogatói munkát. Szigorúan vizsgálják felül a párt minden olyan tagjának erkölcsi múltját, a kinek a közéletben felelős szerepe volt. Allítsák bíróság elé mindazokat, akiket a házi vizsgálat bűnösöknek talál.

7. A gyűlés megállapítja, hogy az ost-

román állapotot és a cenzurát indokolatlanul léptették életbe és tartják fenn még ma is. Ez a helyzet súlyos visszaélésekre adhat alkalmat, amellyel, hogy egyenes tagadása a polgári szabadságoknak. A békés Romániának nincs ilyen kivételes intézkedésekre szüksége. A párt központi vezetőségének pedig erkölcsi kötelessége, hogy az ország testéről letegye ezeket a bilincseket.

8. A gyűlés felháborodását fejezi ki azzal a leplezetlen rohammal szemben, amit a köztisztviselők ellen indítottak. A pártvezetőség vegye védelmébe az

elbocsátottakat és utasítsa a párt ügyvédjeit, hogy részesítsék ingyenes jogvédelemben az indokolatlanul elbocsátott közhivatalnokokat.

9. Elhatározza, hogy a határozati javaslatot elküldi Mihailache pártelnöknek, a megyei tagozatok elnökeihez, Maniu Gyulához pedig küldöttségileg juttatják el.

A gyűlés a határozati javaslatot egyhangúlag megszavazza.

Kimondja végül, hogy állandó bizottságot alakít a határozatok gyakorlati megvalósításának ellenőrzésére.

Az újszerű összetételű

"FLOREAL" NAPFÉNY-PUDER

kiváló fényvédő-képességénél fogva és a Floreal 1-es számú arc-krémmel használva, az arcnak úde, fiatalos külsőt kölcsönöz és megóvjá a nap káros hatásától. A 2-es számú Floreal-krém elmulasztja szepöljét és észrevétlenül új arcot varázsol.

Puder ára dobozonként 30-60-90 lej
Krémek ára tégelyenként 40 lej

Képviselet: Drogueria Centrala Pap Károly Oradea, Bul. Reg. Ferdinand II.

Szeptember 15-én beszüntetik a Brassó-Galac közötti nyári vonatjáratokat

Bukarest, szeptember 1

A vasutigazgatóság rendelete szerint a Brassó-Galac között közlekedő 86, 87, 88 és 89 számú nyári vonatjáratokat szeptember 15-én beszüntetik.

Miről tárgyal Titulescu Párisban

Páris, szeptember 1.

Titulescu román külügyminiszter párisi látogatásának a francia sajtó nagy jelentőséget tulajdonít. A Petit Parisien szerint a román külügyminiszter Barthou francia külügyminiszterrel is tanácskoznia fog. A tanácskozások során a keleti egyezményről, a dunai kérdésekről, Oroszországnak a Népszövetségbe való belépéséről és Károly király párisi útjáról esik szó.

A Matin szerint nagy jelentősége van annak, hogy a román külügyminiszter a Népszövetség genfi tanácskozása előtt beszéli meg az időszaki politikai kérdéseket Barthou-val.

Menekítik San Franciskóból az aranyat

San Francisko, szeptember 1

Pénteken reggel megkezdették az állami pénzverde aranykészletének, mintegy 2 ezer millió dollár értéknek az átszállítását Denverbe. A szállítás óriási karhatalmi segédlet mellett vasúton történik.

Az aranykészlet elszállítását a kormány azza indokolja, hogy a gyakori földrengések nagy aggodalmat jelentenek a kormánynak, mert mindig lehetővé válik a földrengés miatti zűrzavarban az esetleg megrongálódott állami pénzverde kifosztása. A városban ezzel szemben olyan hírek vannak, hogy a kormány részben a munkászavargásoktól, részben a japán betöréstől félti az aranyat.

Itt említjük meg, hogy a kihirdetett textúlsztrájk pénteken este megkezdődik. Egyelőre 600 ezer munkás szünteti be a munkát, számítani lehet azonban a rokonszakhák csatlakozására is.

Nyúl helyett a liát lőtte agyon

Budapest, szeptember 1.

Lehoczy K. városi főkerécsz munka közben egy nagy nyúlra bukkant veteményei között. Tizenöt éves fiával együtt üldözni kezdte az állatot, majd vadászfegyveréért szaladt és rátüzelte a menekülő állatra, de olyan szerencsétlenül, hogy fiát találta el, aki pár perc múlva meghalt. A kétségbeesett apa öngyilkosságot akart elkövetni s csak erőszakkal tudták kicsavarni kezéből a fegyvert. A rendőrség bevezette a vizsgálatot.

Szerencsés számok

Bukarest, szeptember 1

Az Állami Ösztályorsjáték pénteki húzásaán a következő sorsjegyek nyertek nagyobb összegeket:

Két százezer lej nyertek: 64881, 72675.
Hatvanezer lej nyertek: 1549, negyven ezer lej nyertek: 18153, 69126, 45394, 2741, 18907, 17709, 62482, Huszezer lej nyertek: 23510, 2764, 23543, 65794, 5403, 4578, 19140, 72149. — Tizenötezer lej nyertek: 8731, 2155, 68220, 61646, 5901, 19490, 1109, 15902. — Tízezer lej nyertek: 61136, 46438, 61665, 62163, 53830, 47767, 72961, 22298, 40105, 37693.

Nyilatkozott a pénzügyminiszter:

Híve az „adóbékének” és örködni fog pénzegységünk stabilitása fölött

Az adóbéke a gyakorlatban

Bukarest, szeptember 1.

Siavescu pénzügyminiszter nagyjelentőségű nyilatkozatot tett a fővárosi sajtó képviselői előtt az ország időszaki pénzügyi és gazdasági kérdéseiről.

— Működésem alatt — kezdte a pénzügyminiszter — legelső és legfontosabb kötelességemnek azt tartottam, hogy minden áron biztosítsam a költségvetés egyensúlyát. Vállalt kötelezettségeimnek mindmáig pontosan eleget is tettem. Nem tagadom: az utóbbi időben, csökkentek az állami bevételek, ezt azonban a nyári idővel lehet megmagyarázni, amikor a falvakban a mezei munkák miatt nagyon lángha az adóbeszolgáltatás.

Ennek dacára most is hangsúlyozni kívánom, hogy híve vagyok az „adóbékének”, ami azt jelenti, hogy a polgárok részére az adófizetés tekintetében kész vagyok messze-menő könnyítéseket tenni.

Ezután a belföldi kölcsönről beszélt Siavescu.

— A belföldi kölcsönt két részletben be-

esztjük ki. Az első az államháztartás szükségleteinek fedezésére szolgál, a második az állami adósságok törlesztésére lesz hivatva elősegíteni. A kötvényeket aranyértékben váltjuk vissza az 1929-iki stabilizációs törvény rendelkezései értelmében.

— Ki kell jelentenem, hogy a kormány fokozott figyelemmel fog örködni pénzegységünk stabilitása fölött.

Ettől az elhatározástól semmilyen körülmények között nem tér el. A jelenlegi pénzügyi rendet minden eszközzel meg fogjuk védeni. Nem befolyásolnak bennünket ugynevezett „akadémikus” viták. Abban a helyzetben vagyunk, hogy az 1929-iki stabilizációs törvény rendelkezéseit ma inkább kötelező erejűeknek kell tartanunk, mint annakidején. Elegendő eszköz áll rendelkezésünkre, hogy vállalt kötelezettségeinket maradéktalanul teljesíthesük.

A KERESKEDELMI MERLEG

A kereskedelmi mérlegünkről kijelentette, hogy az pillanatnyilag nem a legkedvezőbb,

de rövidesen érezhető javulás áll be ezen a téren.

— Elsőrendű érdek — folytatta a pénzügyminiszter, hogy az első konverziós lejáratot betartsák a konverziós adósok. Haladékról szó sem lehet.

TEMESVÁRON SZORUL AZ ADÓPRÉS

Temesvár, szeptember 1.

A pénzügyigazgatók bukaresti értekezletén Vasiliu temesvári pénzügyigazgató is részt vett. Temesvárra érkezése után nyilatkozott útjáról. Kijelentette, hogy a

pénzügyminiszter a legszigorúbb utasítást adta: könyörtelenül hajtsa be a temesmegyei 150 millió lej adóhátralékot.

A pénzügyminiszter intézkedése nyomán tehát Temes megyében már szorítják az adóprést!

Igy néz ki az „adóbéke”?

Hitlert csaknem halálos baleset érte

A német sajtó elhárította, hogy mi történt a kölni kiállításon

Páris, szeptember 1.

Az Echo de Paris berlini forrásokra való hivatkozással rendkívül érdekes hírt közöl, olyant, amelyről a német lapok kormánytilalom miatt nem emlékezhetek meg.

A lap értesülése szerint hajszálon mult, hogy Hitlert a nemrégiben lezajlott kölni kiállításon halálos baleset nem érte. A kiállítási terem faláról éppen akkor zuhant le egy nehéz tüzelő-készülék, amikor Hitler elhaladt alatta. A készülék

széttört, a benne levő oltóanyag kifröcsent és pillanatokig felhőbe burkolta Hitlert. A megrémült közönség azt is hitte, hogy a készülék a kancellarra esett s csak percek múlva derült ki, hogy Hitler teljesen sértetlen maradt.

A hatóságok természetesen azonnal nyomozást indítottak annak a megállapítására, hogy valóban véletlenről van-e szó, vagy ravaszul kieszt merényletről. A nyomozás eredményéről a francia lapnak sincs jelentése.

Gazdasági hadüzenet

Schacht őszintén feltárta Németország gazdasági helyzetét

Vagy megkapja Németország a külföld támogatását, vagy lemond és bőjtöl, de ő sem vesz árut senkitől

Berlin, szeptember 1

Schacht, a német Birodalmi Bank volt elnöke, Bad-Eilsen-ben, a mezőgazdasági tudományok nemzetközi értekezletén, előadást tartott a nemzetközi hitel kérdéseiről. Hivatkozott arra, hogy Németország az elhibázott jóvátételi rendszer miatt volt kénytelen felvenni külföldi kölcsönöket. Nem is vált ez a külső tőke hasznára az országnak. A jóvátételek fizetését csak úgy lehetett volna megkönnyíteni számára, ha vevők kínálkoztak volna felhalmozott áruira.

A továbbiakban kimutatta Schacht, hogy Németország az utóbbi három évben 11 millió márkát törlesztett, vagyis többet, mint amennyit nempolitikai adósságai kitesznek. Most azonban Németország átutalási képessége teljesen kimerült. Az ellen a beállítás ellen, hogy Németország nem járult hozzá megfelelően a külső adósságok rendezéséhez, határozottan tiltakozni kell. Az viszont igaz, hogy a külföld nem gondolt az olcsóbbá tett német áru megvásárlására.

Rámutatott azután Schacht arra, hogy a pénzhigítás nem vezetett eredményre. Németországnak minden belső nyersanyagát ki kell használnia és elő kell mozdítania a pótlóanyagok felhasználását.

A gazdasági helyzet s ezzel kapcsolatban a rendes nemzetközi kereskedelmi forgalom helyreállításának két elméleti lehetősége van: vagy mentesítik a német árut minden forgalomnehezítő rendszabálytól, vagy törlik a német adósságokat. A gyakorlati megoldási lehetőség a középuton halad: adjanak Németországnak többévi haladékokat a fizetésekre s egyúttal szállítsák le a kultartozásokat elviselhető összegre. Ha ez nem történik meg, Németország nem tehet mást, minthogy minden erejével igyekszik megoldani tőkéletes önállóságát, nem kínálja áruit senkinek, de nem is vásárol senkitől, inkább lemond és bőjtöl.

Előadása végén a világ gazdasági körök józan felfogására hivatkozott Schacht, hangsúlyozva, hogy a helyzet minden hónappal súlyosbodik.

Pórujárt az esőcsináló „tudós”

Nem York, szeptember 1.

Texasban egy Bose nevű vegyész-mérnök, aki régóta az esőcsinálás kérdésén töri a fejét, egy sportrepülőgépen 3500 méter magasságba emelkedett, hogy ott robbantsa fel „esőcsináló” bombáját. A bomba fel is robbant, de olyan szerencsétlenül, hogy a vegyész súlyosan megsebesült. Szerencsére a gépnek és a mérnök két kísérőjének nem történt komolyabb baja s így a sebesült esőcsináló sikertelenül földre, illetve kórházba szállítani.

Meg akarták zsarolni Rooseveltlel feleségét

New York, szeptember 1.

Roosevelt elnök feleségének a címére néhány nappal ezelőtt levelet kézbesítettek a Fehér Házba. A levelet, amint ki derült, emberrabló banditák írták. Felszólították az elnök feleségét, hogy vagy eljuttat hozzájuk a megjelölt módon 16 ezer dollárt, vagy elrabolják egyik unokáját s ha ez nem sikerülne, úgy merényletet követnek el férje ellen.

A zsaroló levél a Fehér Ház detektív főnökéhez került, aki eddig titokban tartotta a dolgot, viszont egész sereg detektív mozgósított a banditák leleplezésére. A nyomozás sikerrel járt, amennyiben csütörtökön letartóztatták a banda fejét, egy Benjamin Zarn nevezetű Landiát. A rendőrség reméli, hogy hamarosan a banda többi tagja is hurokra kerül.

NARCISSE BLEU
A FENSÉGES
PÁRISI KÖLNIVIZ
Mary
CSOKALLO
AJKPIROSITO.

VALASSZAK E KIVÁLÓ GYÁRTMÁNYOKAT
ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELET N. H. BALHAZAR - BUKAREST - SELARI

Igy készül a háború

Moszkvában a tokiói orosz követ azonnali hazatéréséről tárgyalnak

Japán tiszték irányították a pogranicsnaji támadást — Az orosz kormány még egy jegyzéket intéz Japánhoz s ha ennek sem lesz eredménye, megszakítja Tokióval a diplomáciai összeköttetést

Chabarovszk, szeptember 1

Legutóbbi számunkban röviden jelentettük, hogy a Távolkeleten kitört az első fegyveres összeküldetés az orosz és a mandzsuri csapatok között. A legelső jelentés még csak annyit mondott, hogy a mandzsuri csapatok megszállták a határszél melletti Pogranicsnaja orosz állomást. A megszállás természetesen harcra vezetett, a következő orosz őrség azonban hamarosan elhagyta a helyét és visszavonult.

Az újabb jelentés olyan részleteket közöl, amelyek új megvilágításba helyezik és nagyon komoly eseményre avatják a pogranicsnaji „határcsúszást”. Az orosz vizsgálat megállapította, hogy a támadást a japán sorkatonák is voltak a megszálló csapatban, sőt megállapíthatóan japán tiszték irányították a támadást. Súlyosbíttja a helyzetet az, hogy a megszállás ezáltal nemcsak az állomásra és közvetlen környékére terjedt ki, hanem a városra is, sőt a japán-mandzsuri csapatok elfoglalták az orosz konzulátus épületét is és őrséget helyeztek el a vasúti klubban.

pitása szerint ugyanis

nemcsak mandzsuri, hanem japán sorkatonák is voltak a megszálló csapatban, sőt megállapíthatóan japán tiszték irányították a támadást. Súlyosbíttja a helyzetet az, hogy a megszállás ezáltal nemcsak az állomásra és közvetlen környékére terjedt ki, hanem a városra is, sőt a japán-mandzsuri csapatok elfoglalták az orosz konzulátus épületét is és őrséget helyeztek el a vasúti klubban.

A moszkvai sajtó természetesen óriási felháborodással számol be a vakmerő és kihívó támadásról. A lapok szerint ilyesmire még nem volt példa a diplomácia történetében s most

már nem is lehet kétséges, hogy Japán mindenáron ki akarja és ki is fogja csikarni a hadüzenetet.

SORSDÖNTŐ FORDULAT ELŐTT

A bécsi Neues Wiener Journal Moszkvából kapott értesülése szerint a szovjetkormány legfelsőbb tanácsa, a politbüro komolyan foglalkozik a tokiói orosz követ azonnali visszarendelésének gondolatával.

Más jelentések szerint a szovjetkormány még egy utolsó jegyzékkel kísérletezik s ha erre sem kap kielégítő választ Tokióból, úgy megszakítja Japánnal a diplomáciai összeköttetést, ami egyet jelenthet a hadiállapot kitűzésével.

Négy kivégzés Németországban

Berlin, szeptember 1.

A fegyház udvarán pénteken hajnalban négyeszeres kivégzés volt: felakasztottak három rablógyilkost és egy politikai elítéltet.

A rablógyilkosok egyike egy öregasszonyt, másik egy gépirőnt. harmadik egy kereskedőt és meg is fosztott ki. A politikai bűnöst azért ítélték halálra, mert lelőtte egy rohamosztágot.

Megtette próbautját az első magyarországi „sinzeppelin”

Budapest, szeptember 1

A MÁV csütörtökön délután 15 óra 20 perckor indította el a Keleti Pályaudvarról az „Árpád” nevű sinautóbust. A próbaut Komáromig és vissza tartott. A 104 kilométeres utat az Árpád oda és vissza egyaránt 70-70 perccel tette meg. Helyenként 110-120 kilométeres sebességgel haladt, egy szakaszon pedig 131 kilométeres sebességet ért el. Az átlag sebesség 90 kilométeres volt. Indítás után az ötödik percben már ötven kilométeres sebességgel haladt. A szakértők megállapítása szerint 600 méterre a legnagyobb sebesség esetén is lefékezhető s így a közlekedés gyorsításában igen nagy jövőjük van ezeknek a sinzeppelinek.

A MÁV igazgatósága elhatározta, hogy egyelőre Bécsig állít be ilyen vonatokat. A bécsi ut háromórás lesz s a jegy alig drágább, mint a gyorsvonat másodosztályú jegye. Később Budapest-Balaton és Bécs-Balaton közötti viszonylatokban is használni fogják a sinautóbuszokat.

Ami Nagyvárad urainak nem sürgős...

Temesvár, szeptember 1.

A temesvári közigazgatási bíróság péntek délelőtt kellett volna tárgyalja 42 elbocsátott nagyváradai kisebbségi városi tisztviselő fellebbezési ügyét.

A tárgyalást nem tudták megtartani, mert Nagyvárad városa nem küldötte el a szükséges iratokat.

Uj időpontot tűztek ki: a tárgyalást szeptember tizenkettedikére halasztották.

Munkában vannak a vonat- rabló kínai banditák

Charbin, szeptember 1.

Ti-csian közelében újabb banditátámadás volt egy gyorsvonat ellen. A kínai banditák olyan sikeresen rohanták meg a vonatot, hogy a mozdony rövidcsen a kucukbe került s ezzel a harc el is dőlt. A banditák a vonat őrségét lefegyverezték, aztán 13 utast, s köztük három amerikai filmembert magukkal hurcoltak.

Nyugalomba vonul Weygand francia vezérkari főnök

Páris, szeptember 1.

Az Oeuvre párisi lap híradása szerint Weygand tábornok, vezérkari főnök és a haditanács elnöke, január elején nyugalomba vonul. A lap úgy tudja, hogy a vezérkari főnökséget Gamelin, a haditanács elnöki tisztségét pedig Huré vagy Carance tábornok fogja betölteni.

Kegyetlen sajtóháború kezdődött Németország és Olaszország között az állítólagos német-jugoszláv titkos egyezmény miatt

Németország ki akarja utasítani az olasz újságírókat — Ribbentrop báró különleges megbízatással Belgrádba utazott — Újabb összeesküvést lepleztek le Ausztriában

Az osztrák kormány a Landbund után letiporlta a nagynémet szövetséget is

Bécs, szeptember 1

A Jugoszlávia és Németország között állítólag fennálló titkos összeköttetések-ről és tervekről szóló bécsi leleplezés mind a négy, közvetlenebbül érdekelt országban felkavarta a kedélyeket. Az olasz sajtó felkapta az olasz területek ellen irányuló szövetség hírére s kemény támadásokat intéz Németország ellen. Magától értetődik, hogy a német sajtó hasonló hangnemből válaszol s az így keletkezett hatalmas sajtóháború már szinte alig is hallatszik a nem nagyon erőteljes jugoszláviai cáfolgatás és tiltakozás, valamint az osztrák kormány újabb ekese-redett fellépése a nemzetiszocializmus ellen.

A sajtóhárcan túl azonban események is vannak, amelyek az izgalmakat növelik s egyre újabb gyanakvásokra és gyanúsításokra adnak alkalmat.

A német sajtó óvja a franciákat az osztraktól

A berlini lapok különösen a „Lavoro” legújabb cikke miatt intéznek mérges támadást az olasz sajtó és Olaszország ellen. Az olasz lap arra intette a franciákat, hogy ne bizzanak a német ígéretekben s nehogy elfogadják a német békeajánlatot, mert az nem őszinte. A berlini lapok most visszafordítják ezt a figyelmeztetést s az olasz közlekedést tartják alattomos szándéknak. A Berliner Börsenzeitung kulturmérgezésnek nevezi a Lavoro cikkét s érthetetlennek tartja, hogy most éppen az az ország kezd féltetni a francia biztonságot, amely nemrégiben még gunyolta a biztonsági törekvéseket.

Az United Press jelentése szerint a két ország közötti harc már nemcsak a sajtó ügye, hanem a külpolitikai szolgálat kérdése is. A német kormány állítólag elhatározta, hogy

amennyiben az olaszok nem hagynak fel a támadásokkal és igaztalan gyanúsításokkal, megtorlásul kiutasítja az ország területéről az olasz újságírókat. Egyébként a német sajtó kormányutastást kapott, hogy a legerélyesebben utasítsa vissza az olasz sajtó szemtelen és gyanúsító hangját.

Uj Führert kapott a németországi osztrák légio

A párisi Telegraph jelentése szerint a Németországba menekült osztrák nemzetiszocialista különítmény vezérletét Rottenpichler vette át. Ezt a Rottenpichlert Ausztriában összeesküvésben és merényletekben való részvétel miatt körözik.

Helyettese is nevezetes személy: Reuter mérnök, aki tevékeny szerepet játszott a július 25-iki puccskísérletben, irányította a puccsal kapcsolatos felkelést, de sikerült elmenekülnie, mielőtt elfogták fogta.

A francia lap szerint minden jel arra vall, hogy az osztrák nemzetiszocialista mozgalom új erőre kapott.

Ezt az új erőt pedig csak külföldi támogatás adhatta s így nem látszik éppen olyan légből kapottnak az a hír, hogy Jugoszlávia és Németország között valami megállapodás jött létre,

az osztrák tüzfészek lángrobbantására. Tény az is: az Ausztriából kimenekült nemzetiszocialisták Prágában nagy titokban bizalmas értekezletet tartottak, hogy az új szervezkedés módjait megbeszéljék. Az új szervezkedés most már három tartó oszlopra épülhet a Németországban támogatott osztrák nemzetiszocialistákra, a Jugoszláviában megdöbbentően pártfogolt osztrák menekültekre s végül a még mindig osztrák területen dolgozó nemzetiszocialista szervezetekre.

Mi történik valójában Németországban?

A francia sajtó nyugtalankodása az osztrák események miatt indokoltnak látszik: Ausztriában valóban meglepő dolgok történnek. A hivatalos jelentések egyelőre hallgatnak, kiszivárgott hírek szerint azonban az osztrák kormánynak a Landbund feloszlata és a parasztszövetség vezéreinek szétzavarása után fel kellett lépnie, a „nagynémet szövetség” ellen is.

A kormány a Stunde című lap legutóbbi számát elkoboztatta, mert a lapban hirtelen volt Hampel volt nagynémet képviselő letartóztatásáról. A letartóztatás hírére felhívtakosan cáfolták is, az újabb jelentések azonban megerősítik a Stunde hírére, sőt kiegészítik azzal is, hogy nemcsak Hampel, hanem a nagynémet szövetség egész vezérkara letartóztatásban van s börtönben ül többek között Slama volt belügyminiszter is.

A letartóztatások előzménye a következő: A nagynémet szövetség vezérkara két nappal ezelőtt bizalmi gyűlésre ült össze Goisernben. A gyűlést a városka egyik

vendéglőjében tartották, előzőleg azonban gondosan meggyőződtek arról, hogy a tanácskozásokat nem lehet kihallgatni. — Maga a vendéglős is állandó készenlétben volt, hogy eltávolítsa az avatatlankat, a lépcsőfeljárattól pedig erős őrséget helyeztek el. Csak a kíváncsi és szemfüles újságírókra nem gondoltak az összeesküvők. Ezek az újságírók

megelőző nap mikrofont helyeztek el az egyik virágcserepben, a mikrofont a vendéglő egyik kertjének csendes zugával kötötték össze s ott kényelmesen és pontosan kihallgathattak mindent, a mi a gyűlésen történt.

A ravaszul megszerzett „anyag” azonban mégsem került a lapokba. A kormány idejében közbelépett — és letartóztatta a nagynémet vezérkart. A jelentések azt hangsúlyozzák ki, hogy a goiserni gyűlésen többek között Foppa, Hampel, Strasser és Slama vettek részt. Letartóztatásuk azt igazolja, hogy a Landbund után a nagynémet szövetség is a nemzetiszocialisták pártjára állott.

Mit keres Ribbentrop báró Belgrádban?

Az izgatott hangulatban érthetően nagy feltűnést keltett a lapoknak az a híre is, hogy a német kormány Ribbentrop bárót különleges megbízatással Belgrádba küldte.

A német-jugoszláv bizalmas kapcsolatok feszegetése idején önként kínálkozik az a feltevés, hogy a bárónak a Jugoszláviába menekült osztrák nemzetiszocialisták ügyét kell felkarolnia. A bécsi lapok egyrésze azt írja, hogy Ribbentrop báró egyességet köt Jugoszláviával a menekült náciak felfegyverzésére. A felfegyverzett menekülteknek aztán az volna a legközelebbi teendőjük, amit az állítólagos német-jugoszláv titkos megállapodás előír:

megtámadni Ausztriát, hogy Németország fegyveresen beavatkozdhassék a megszállt, egészen Triesztig az olasz területet.

Van komolyabban vehető magyarázata is a báró megbízatásának. Rendezni akarja a jugoszláviába menekült nemzetiszocialisták ügyét, mert a jelenlegi állapotot Franciaország sera türi tovább s már komoly figyelmeztetést is küldött Belgrádba.

Hivatalos megnyilatkozások Ausztriában

A Heimwehr bécsi gyűlésén Fey volt alkancellár tartott nagy beszédet. Kijelen-

TAMÁSI ÁRON:

BAJLÁTOTT FÖLDÖN

Számadó irások egy székely falu mai életéről

VII.

A vallás ölel, a politika harap

Egyik minapi cikkemben, amikor a falu elől-
járól során a papról beszéltem, futólag már
említettem, hogy erősen vallási életet él ez a
pép. Ennek a vallási életnek egyik alapja a
öröktlen hagyomány, a másik pedig a lelki
antázia, mellyel a való élet mostohasága mi-
att kárpótolni igyekszik magát.

De elmélkedés helyett hadd vázoljak két ké-
pecskét erről is: egyet a hagyomány erejéről,
egyét pedig a lélek dus kertjéről, amely bár-
mikor szívesen termik a papoknak.

*

Pünkösd másodnapja van, reggel tíz órák-
ra. A régi iskola előtt tele van emberekkel az or-
szágút. Nyitva van a kétszárnyu nagy kapu
is, mely az iskolaváraton keresztül a templom
felé sűrűen a közlekedést. Szinte ötpercenként
érkeznek Udvarhely irányából a zászlók és a
keresztiek. Poros és elcsigázott emberek vá-
názorognak énekelve a zászlók és a keresztiek
alatt. Békanyarodnak a nyitott nagy kapun,
rázzák a csengettyűt és kövérítik az éneket.
Mennek lassan és porosan, majd eltűnnek a
templomban, ott leülnek egy cseppet, megme-
nyítik magukat a félhomály hűvösségében, virá-
got tesznek a Mária lábához a kis oltárra, az-
után megfordulnak, ismét rázzák a csengettyűt,
kijönnek a kapun és eltűnnek az országúton,
északi irányban.

Egy-egy falut jelent mindegyik csoport.

Az egyik estére fog hazatérni, a másik hol-
nap délelőtt, a harmadik pedig csak holnap
este.

Sok a testi nyomorék közöttük, a néma, a
sánta és a falábú.

Folyton jönnek és mennek.

Örökös haragszó mellett és örökös Mária-
val az énekekben.

S mi állunk az országúton és megpuhult
szívvel nézzük a nagy vallási forgalmat. Perc-
ről-percre sokasodik a nép. Mindenki idegyűl a
faluból, a pálcás aggyasztánoktól a kis gyer-
mekekig, kiket az ölben kell tartani vagy ké-
zen vezetni.

Igy várjuk a magunk zarándok-népét, azt a
százharminc embert, akik még pénteken elmen-
tek volt, hogy tiszta és lobogó hódolatukat el-
vigyék a csiksomlyói legendás Máriának. Min-
den percben érkehetnek a dicső utról, mely
oda és vissza legalább száz kilométert jelent.
De ugylátszik, közelednek is már a falu felé,
mert a harangozó jelzi őket a toronyból és fel-
tűnik a papunk is. Kíséretével, amely főképpen
asszonyokból áll, lassan és templomi díszben
ereszkedik felénk a templomból. Kinn az or-
szágúton magunk is csatlakozunk a menetnek
és nagy énekszóval elindulunk, hogy ősi szo-
kás szerint, lent a faluvégén, illendő módon
fogadjuk a hazaérkező zarándok-sereget.

Amikor messziről megpillantom a zászlókat,
melyeket a zarándokok lobogtatva hoznak
szembe velem, egyszerre könnyes lesz a szemem.

Nem tudom, miért.

Különösen az a két zászló tetszik, melyet a
leányok hoznak. Patyolatfehér zászlók ezek és
tele vannak mezei virágokkal, miképpen ma-
guk a leányok is. Mi is zászlósan jöttünk ele-
jükbe s amikor felülkötözölünk, zászló-
inkat meghajlítjuk a madárlátta zászlók előtt,
mintha csókot adnánk egymásnak.

Még soha nem láttam annyira együtt a fa-
lut, mint most. Apraja-nagyja itt van, aki csak
mozdulni tudott. Egy pillanat alatt úgy előzön-
li és elfogja a mámoros tömeg az országutat,
hogy eldugul azon minden forgalom.

Amíg a köszöntők elhangzanak, csak a lej-
kek közlekednek.

Négy száz éve, hogy így van ez, minden pün-
kösd másodnapján.

*

Okos pap azért ez a mi papunk. Van magá-
hozvaló esze éppen elég. Lám, most is jól ki-
találta orvosát annak, hogy hanyatló nép-
szerűségét és tekintélyét a faluban miképpen
tudná helyreállítani. Paphoz méltóan gondolta
ki a dolgot, mert két kiváló segítő papot kért,
hogy azok lelkiigyakorlatot tartsanak a falu-
ban, hol az erkölcs és a bizalom az ő népszerű-
ségének az útjára lépett.

Nemsokára meg is jönnek a papok, hogy lel-
kiigyakorlatot tartsanak. Sajnos, csak kettő
van. Ugyáltszik, hogy a gazdasági nyomoru-
ság nem kedvez az erkölcsnek, mert máshol is
résen kell állni, nemcsak nálunk. Ez a kettő
azonban, aki eljött hozzánk, nagyon kiváló a
maga nemében. Jó az is, hogy különböznek,
ketten egymástól, mert így az egyik, aki vá-
rosi származású lehet, okosan és a tudomány
felhasználásával beszél és prédikál, míg a má-
sik közvetlen és szókimondó csiki magatartá-
sával hódít és ostromoz.

Valóságos haditervekkel dolgoznak. Lassan és
és csak puhatolózva kezdik, kitapasztalják a
népet, valamint azt is, hogy és miben kell or-
vosolni leginkább a lelket. De egy-két nap
alatt tisztán látnak mindent s már gyorsabbra
veszik a lendületet. Mind gyorsabbra és gyo-
sabbra. Először csak délelőttre gyűjtik a temp-
lomba a népet, aztán már délutánra is. Asz-
zonyokat és férfiakat egyaránt. Majd külön a
leányokat és külön a leányokat. Sorát ejtik
a gyermekeknek is.

A negyedik napon az asszonyok már küldik
az üzenetet a férfiaknak és fiaknak, hogy jöjje-
nek haza az erdőkről és a vidékekről, mert ki-
hagyták a papok, hogy néhány napi munkával
már ugysem megy sokra senki. Aztán már ha-
tározottabban üzenik ezt, majd egyenesen kö-
vetelik, hogy jöjjenek haza és gyónjanak meg.
Némelyik asszony azzal fenyegeti meg az urát,
hogy elvállik, ha nem jön haza és nem gyónik
meg.

Mind hazajönnek és mind meggyónnak.

Az utolsó napon még éjtélkor is a templom-
ban van a falu. Nem is férnek be mind. Sokan
kinn állnak és onnét hallgatják a papi beszé-
det és az éneket.

Jók mind és jámborak, mint a juhok.

*

Vasárnap estefelé egy autó robog be a falu-
ba. Egyenesen a hidhoz fut az autó. Itt van a
falu közepe és itt van a község háza is. Az
autóból négy uriember ugrik a földre.

Választás előtt állunk.

A pap hívei közül az urakkal, hogy nem
mehetnek be a község háza termébe, a gyűlés
megtartására, mert a bíró nem adta oda a kul-
csot. Azt mondotta, hogy különben is a jegyző-
nél van a kulcs, de lehet hogy Vencelnél van
vagy azt sem lehet tudni, hogy hol van.

Igy hát nem mehetnek be a magyar korte-
sek a faluházába. A kulcs a politika és a dip-
lomácia kezében van. Kénytelenek ott a hid
mellett rögtönözni gyűlést és ott mondani el,
hogy mit gondolnak és mit szeretnének a kö-
zeledő választásokra. Természetesen azt gon-
dolják és azt szeretnék, hogy a faluból min-
denki az ő jelöltjükre szavazzon és ne arra a
másik gazemberre vagy a harmadikra, aki
még nagyobb hitvány.

Mind beszélnek az urak. A hang és a mozdu-
lat sokszor különbözik, de a tartalom mindig
ugyanaz.

Aztán felülnek az autóra ismét és elrobog-
nak.

Este egy fiatal gazda házában ülök. Vannak
még nyolcan-tizen. A kortések jönnek szóba és
előkerül egy plakát is, mit itt hagytak maguk
után. Az egyik olvasni kezd, de valaki olyan
megjegyzést tesz mingyárt a „magyar testvé-
rek!” megszólítás után, hogy kacagás keletke-
zik és elromlik a plakát.

Miközben nevetnek, eszembe jutnak a bucsu-
sok és eszembe jutnak a papok, akik elejétől
végig mindenkit megnyertek Szűzmáriának és
az Istennek. Pedig nem ígértek semmit, a poli-
tikusok pedig sokmindent ígértek. De az ígé-
retek nem szoktak beválni.

Erre gondolnak bizonyára a falusi emberek
és azért nevetnek.

*

Vencel gyűlésre dobolja a népet. Minden va-
lamirevaló embernek el kell jönnie, mert próba-
választást kell csinálni a községi tanács tago-
kat illetőleg.

Összebujnak az emberek és nagyon suttog-
nak. Csoportok keletkeznek mindenütt az uton.
Emitt a bíró szidják, amott a jegyzőt, a har-
madik helyen a papot. Különösen a pap embe-
rei működnek, a nagyobb gazdák, mintegy
tizenketten. Nagyon fenekednek a bíró ellen és
a jegyző ellen.

Délután ötre dobolta Vencel a gyűlést. Fél-
őtkor már tele van a hid és a környéke. Az em-
berek villanó szemekkel néznek a község háza
felé és azt mondják, hogy most bezzeg megvan
a kulcs, nem úgy, mint máskor.

A jegyző és a bíró odaát vannak a teremben.
Az ajtóban megvilan néha az alakjuk, kitekin-
tenek a tömegre, amely csak áll a hidon és

Jól kereshetnek a nyomozók is és a nyomravezetők is, ha elcsipik a brassói nagy betörés tetteseit

Brassó, szeptember 1.

Beszámoltunk annak idején arról a
vakmerő és rendkívül érdekes körülmé-
nyek között végrehajtott betörésről, ame-
lyet a „Svenska” svéd utépítő társaság
kolostorutcai irodahelyiségében követtek
el. A tettesek éjszaka behatoltak az iro-
dahelyiségbe, ahol a fő- és az egyik ki-
sebb pánccelszékben *jobb mint 1 millió
lejt levert.* A kasszákak kulcsa? fel-
nyitották és a pénzt elvitték.

A kasszatolvajok rendkívül ügyesen
dolgoztak, mert — amint később a vizs-
gálat megállapította — nagyon nehezen
nyitható zárrakkal vannak ellátva a pán-
ccelszékben. Hozzáért szakember véle-

ménye szerint szinte lehetetlen kinyitni
kulcsok segítségével a sok záróval ellátott
kasszát.

A rendőrség minden erejével belefeküdt
a nyomozásba. Kihallgatták az utépítő
társaság minden irodai alkalmazottját s
az épület összes lakóit.

Írtásüleink szerint a nyomozás hely-
lyes irányban halad és annyira előrehal-
adt stádiumban van, hogy csak napok
kérdése a tettesek letartóztatása.

Az utépítő társaság a megkerülő összeg
10 százalékát ajánlotta fel a nyomozó kö-
zegeknek, amennyiben kézrekerítik a bű-
nösöket.

Ezenkívül még 25 ezer lejt kap a
nyomravezető is.

Lengyelország ellenzi Oroszországnak a Népszövetségbe való felvételét Taktikázás a kisebbségvédelem körül

Varsó, szeptember 1.

A lengyel lapok értesítése szerint a
lengyel kormány erőteljesen ellenezni fog-
ja a Szovjetnek a Népszövetségbe való
belépését. Lengyelország szerint Orosz-
országnak Genfben igazán nincs sok keres-
nivalója s belépését különben sem euró-
pai ezütségség, hanem francia politikai
érdekek sürgetik.

A lapok egyrésze azon a véleményen
van, hogy a belépést megakadályozni nem
lehet, amennyiben azt Franciaország ko-
molyan akarja és Moszkva is óhajtja. Eb-
ben az esetben a lengyel kormánynak az
volna a feladata, hogy

a kisebbségvédelem ügyét összekapcsol-
ja a belépéssel s erős biztositásokat kér-
jen erre vonatkozólag Oroszországtól.

A lengyel kiküldötteknek a Népszövetség
közgyűlésén követelniük kell, hogy a ki-
sebbségvédelemre vonatkozólag általános
szerződést tegyenek kötelezővé a tagállam-
okra.

A lengyel lapok magatartása és a len-
gyel kormány állítolagosa szándéka ebben
a pillanatban még nem egészen világos. A
kisebbségvédelem kérdése akkor került
kátynba, amikor Lengyelország és Német-
ország között megegyezés jött létre, s Né-
metország fontosabb szempontokat tartott

UTÓKURA

Svábhegyi Szanatórium

Budapest.

SPORT-SZÓRAKOZÁS-STRANDFÜRDŐ

környékén, de nem akar a terem felé menni.
Tüntetnek a kulcs miatt és azért nem akar-
nak bemenni a terembe.

Nagyon feszült a helyzet.

Végre kijön a jegyző és kéri az embereket,
hogy menjenek be a gyűlésterembe. Ott is meg-
mondhatja mindenki a véleményét.

— Zárják be most is! — kiáltja valaki.

— Hol volt a kulcs? — hangzik a másik ol-
dalról.

Szomorúan nézem a dolgot, majd odafordu-
lok a vezető csoporthoz.

— Bé kéne menni — mondom, — hiszen
idekinn nem is mondhatják meg igazán a vé-
leményüket.

Még gondolkozni a dolgon, de aztán jobb
belátásra jönnek s csakugyan megindulnak a
terem felé, amely hamarosan telezsúfolódik
emberekkel. A jegyzőnek két listát adnak át:
az egyik a bíró listája, a másik a pap embereit
tartalmazza. A jegyző ismerteti a gyűlés célját,
majd felolvassa a neveket a két listáról. A bíró
mellettem szorong, mert a hangulat teljesen
ellen van és a lista ellen, amelyben ő első he-
lyen szerepel. Valósággal egyedül marad a
teremben, még azok sem emelnek szót mellette,
akik véle együtt szerepelnek a listán.

— Hát már nincs senkije magának? — kér-
dem a gyűlés után tőle.

— Dehogy nincs! — mondja, — csakhogy
nem mertek szólni semmit, mert félték.

Az ellenpárt nagyon boldog a győzelemre s
ha lehet, még fejebb hordja a fejét, mint eddig.
A harag és a gyűlölet elvakította őket. Azt
hiszik, hogy most már minden rendben lesz.
Egyik sem gondol arra, hogy tulajdonképpen
nem ők győztek, hanem egy politikai párt
győzött, amelynek segítő kezét és tanácsadót
szavát éppen olyan ritkán fogják a jövőben
érezni és hallani, mintha nem is győztek
volna.

Lélekben magam is szavazok, ahogy látom
a terhes hangulatot s mialatt végignézem a
gyűlést. De az én szavazatom sem a bírónak
esik, sem a pap embereire.

Magára a falura szavazok, amelyet nem a
torzalkodók jelentenek, hanem azok, akik a
munkától és a jövőért való aggodal-
maiktól nem érnek rá a politikára.

Mert a némáké és a szegényeké ez a falu,
mint a többi is, végig ezen a földön.

szem előtt, mint a lengyel fennhatóság alá
került német kisebbség jogaiért való har-
cot. Mindenesetre érdekes, hogy a szov-
jet-kérdéssel kapcsolatban most éppen
Lengyelország emlegeti a fokozottabb ki-
sebbségi védelmet.

Itt említjük meg, hogy angol hivatalos
jelentés szerint a francia, olasz és angol
kormányok követik utján kérdéseket in-
téznek az európai kormányokhoz: mikép-
pen fogadják a Szovjetnek a Népszövetsé-
ségbe való belépését. Ennek az érdeklő-
désnek természetesen csak formai jelen-
tősége van.

— Gyengélkedés idején, különösen, ha a rosz-
szulást szorulás vagy keresztifajás fokozza,
az enyhe és igen kollektív természetes „Ferenc
József” keserűvíz mindig puha, könnyű szék-
ürülést és kielégítő emésztést szerez.

Új vizsgálat

a temesvári piaristák jogtalanul elvett telkének ügyében

Temesvár, szeptember 1.

A temesvári piarista telek elvételének
ügyében új fordulat van. Temesvárra ér-
kezett Rosca Péter dr. belügyminisztériu-
mi vezérfelügyelő, hogy kivizsgálja: mi-
lyen címen iratta a város saját nevére
a piaristák telkét. Temesvárt remélik,
hogy a vizsgálat elégtételt ad a város
nyilvánvalóan jogtalan cselekedetéről.

A becsületsértés is bűncselekmény lett Ausztáriában

Bécs, szeptember 1.

Az osztrák kormány új határozatával a
becsületsértést is hivatalból üldözendő
bűncselekménnyé tette. Eddig becsületsér-
tési ügyekben az eljárás csak magánváda-
ra indult, ezentul ilyen ügyekben a vádát
az állami ügyész képviseli.

HIREK

M. Hegyi Ilona:

Megszűnt a rabszolgaság?

Valamikor Palmerston a világtörténelem legviszatasztalhatóbb bűnének nevezte a rabszolgaságot.

Sokban igaza volt. Azonban most, amikor Angliában százszázötödik évfordulóját ünneplik a rabszolgaság megszüntetésének, kicsit elgondolkodik az ember.

A rabszolga-kereskedelemből virágzása alatt a XVIII. században hatmillió néget adtak el Amerikának. Az „anyagot” Nyugat-Afrikából szállították. Természetesen, mint mindig, akkor is fontos volt, hogy a szállítási költségek minél kisebbek legyenek. A „beszerzés” ugyanakkor semmibe sem került, igazán nem volt semmi fontos, hogyha a fele elpusztul az úton. Kétségbeesetten rossz sorsuk Amerikában sem változott meg. Korbács és a lehető leggyengébb koszt jár munkájukért. Korbácsolni lehetett ezeket a páriákat, mégis gondoskodni kellett róluk. Valamilyen lakóhelyről, valamilyen táplálékról. Sajnos, nem voltak teljesen gépek.

Mikor aztán a kapitalizmus virágzni kezdett, kissé terhesek lettek ezek a munkások. Sokkal egyszerűbb befogadni embereket, csak úgy a közelből, mint örökön megvenni őket.

Volt már elég jelentkező, aki kevesebbe került, mint egy rabszolga vételára és eltartása. Ezenkívül a gazda semmiféle kötelezettséget sem vállalt a bértulajdonosaival szemben. Ha nem volt munka, egyszerűen szélnak eresztette őket. A rabszolgák viszont ilyenkor is ettek.

Súlyos hiba.

Hull város muzeumban hirdetőmenyt őriznek: Tizenháromezer rabszolgát ajánlanak. Szellemes, mindig mosolygó, erős fiú. A néger tájszóláson kívül jól beszél angolul és németül. Ugyanezen a plakáton tizenhétéves négerlányt is dicsőítenek. Mindennek meg tud felelni, mondja a szöveg. — Mindennek, amit egy szeszélyes gazda kívánna.

Hatalmas jövedelmi forrás volt valaha ez az üzlet.

S mikor már többé nem volt „üzlet”, akkor lassanként akadtak olyanok, akik lelkesen beszéltek, lelkesen szónokoltak a rabszolgatartás ellen.

És sikeresen.

1834 július 31-én a harangok ünnepélyesen zúgtak.

Minden angol területen lakó rabszolga összegyűlt ezen az éjszakán a lakóhelyéhez legközelebb eső templomban.

Halelujákat énekeltek. Imádkoztak. És királyi dekrétumot olvastak fel, amely megszünteti a rabszolgaságot és visszaadja a szabad emberi méltóságot.

Igy aztán egy júliusi éjszakán, ajkukon az ima szavaival, fejükben a halelujá hangjaival, mintegy hétszáz ezer fekete „szabad” ember töltötte ki a templomokból és nézett tanácstalanul az ég felé.

Csak hogy éjszaka volt. Az ég hidegen és közömbösen viselkedett. A csillagok libátlannul ragyogtak és a hold kicsit ferde mosollyal világlított rá az R betűvel (runaway) megbélyegzett szabademberekre.

Házajuktól ezer és ezer kilométerre. Házajuktól elérhetetlen messzeségben, kezükön bélyeggel, tüdejükben millió bacillussal, arcbőrükön lemoshatóan szinkéntésséggel, ott álltak valamennyien „szabadon”.

Természetesen újra csak rabszolgaságban mentek. Egymásnak rontották le a munkabéretet. Tizennégyórás munkanapot vállaltak. Hihetetlen kevés bérért, teljes erejüket adták.

De akkor már nem nevezték többé rabszolgáknak őket.

Szabadok voltak. Szabadon utazhattak. És behették, amit csak akartak. Peresze, hogy a keresetükből semmire se jutott, az más kérdés.

Távolkelet egyes vidékein (a perzsa öbölben, Arabiában, Abesszíniában, Libériában), ahol a fejletlen gépipar miatt még ma is olcsóbb a rabszolga, mint a szabadmunkás, a mai napig megmaradt a rabszolgarendszer. De azon a napon, amelyiken a technika fejlődése feleslegessé fogja tenni a rabszolgákat, azon a napon ők is úgy fognak tenni, mint százévvél ezelőtt Amerika: Anglia jöpidáját fogják követni.

Anglia most a rabszolgaság elleni diadalmas küzdelmének százéves fordulóját ünnepli.

Retrospektív kiállítás rendez. Így hódol mindazok emlékének, akiknek lelkiismeretük fellázadt a jóléjvedelmű gyalázat ellen. Akik harcoltak az ember leigázása ellen ember által.

Ünnepelnek. Lobogók lengenek. A szabadságért, a jobb emberi sorsért küzdők dicsőségére.

Vajon mikor lesz ennek az ünnepnek igazi létjogosultsága?

Vajon mikor fogják a rabszolgát csakugyan felszabadítani?

— HALALOZÁS. Mikes Imréné, szül. Kahána Etus angusztsz 31-én, Brassóban, hosszas szenvedés után meghalt. Földi maradványait Bukarestben elhamvasztják. A hátramaradtak részvétlátogatások mellőzését kéri.

Mikes kollégánk fiatal felesége több mint két esztendőn keresztül birkózott a halállal, amely most legyőzte. Sokan tudták, hogy menthetetlen és most, hogy csakugyan elment, mégis a váratlan tragédiák erejével vert le mindenkit, akik ismerték és szerették.

— Bajlított földön. Tamási Áron meg-
rázón szép cikksorozata, amint olvasóink is bizonyára fájdalommal konstata-
ták, egy kissé túlhoszu időre megszakadt. Most újabb cikk érkezett Tamási Áron kísérőlevelével, aki azt írja Budapestre, ahol jelenleg tartózkodik, hogy beteg volt és azért késett a folytatás. A main kívül még egy cikk jön ebből a sorozatból.

Ezek az ördögös japánok egyszer még tényleg elfoglalják az egész világot, mint ahogy nyíltan emlegetik is. Feloúlva dolgoznak erőszakkal és ravaszsággal. Például legutóbb a világhírű sollingeri gyár arra ébredt, hogy a sárga konkurrencia „Made in Solingen” acélárakat helyez el óriási mennyiségben a világpiacra. A gyár gyorsan mozgósította a kereskedelmi minisztériumot, hogy diplomáciai úton akadályozza meg egyedülálló és aranytérő márkájával a visszaélést. Az eredmény azonban egyenlő volt a semmivel, mert a japánok a legutóbbi időben „Solingen” névre keresztelték át az ősi japán nevű helységet, ahol a késeket és más acélárakat gyártják. Tehát — vallotta be maga a minisztérium — nem lehet tenni semmit, a Made in Solingen-márka a japánoknak is dukál. Formailag jogos, ha lényegében csalás is. Araki tábornok, a japán imperializmus feje, aki e percben a nyílt szerepléstől visszaponulva a háttérből irányítja a világhódító terveket, egyik cikkében ki is mondta, hogy a japán nép hivatása felülni lobogóját a világ mind a négy sarkán. Az ügykezelés mindenestre megalom bennük, hogy lelőpörjék a kivénhedt Európát, árudumpinggel és fegyverrel egyaránt. Az öregedő európai nagyhatalmak évek óta azon törnek a fejüket, hogy a vörös vagy a sárga veszedelemtől féljenek-e jobban a közben a pusztá remegésben tönkremennek.

Mialatt a vonat robot...

Nagyvárad és Szatmár között tovább fosztogatják az utasokat

Nagyvárad, szeptember 1

Jöjjön, megmutatom őket...

Egy ismerős kereskedő karonfog és átvézet a fülkében. Meg kell ismernie őket. Ezek azok az emberek, akik korlátlanul urai az összes vasutvonalaknak. Akik a legnagyobb nyugalommal fosztogatják az utasokat és ebben senkisé megátolja meg őket.

A fülkeajtót nem nyitom ki teljesen. Régi ismerőseim ezek. Ugy hívják őket, hogy „itt a vörös, ott a vörös” játékosok. Már nem egy alkalommal láttam őket dolgozni. Már nem egyszer találkoztam velük nagyvásárok zürzavarában, hídfők sarkainál, sőt vonatban is. Egy alkalommal egy névtelen levél megfenyegetett. A fenyegetés ezektől az „itt a vörös, ott a vörös” játékosoktól jött. Merész és határozott írás. Olyan ember írta, aki biztonságban érzi magát, aki senkitől sem fél...

A fülke ajtaját így tehát csak alig nyitom ki. Csak annyira, hogy én lássam a bennülőket, de ők lehetőleg engemet nem.

A játékosokat munkában találtam. Egy parasztot fosztogattak. Néhány pillanat múlva a paraszt felállt, káromkodni kezdett, a pénzt követelte vissza. Az izgalom a vagonban egyre nőtt. Az ügybe senkisé mert beavatkozni. Amikor már a paraszt túlhangos volt, felállott a szembenülő hatalmas erős ember, fején kalappal s megragadta a paraszt ingmelletét. Ha még egy szót szól, akkor... s az ablakra mutatott.

A kupéban mindenki elhallgatott. A paraszt segítőtársakat keresett s amikor azt látta, hogy senki sincs, aki segíthetne, átsompolygott egy másik fülkébe.

Kifosztották! A nagyváradi-szatmári vonalon a szemem előtt a közbiztonság kitünő és nagy-szerűen megrendezett felkészültsége mellett kifosztottak egy embert és senkisé mert szólni.

Kereskedő ismerősöm ekkor karonfogott és azt mondta kísérjem át a másodosztályba.

Neki odaszól a jegye, menjek át hozzá, egy kicsit beszélgetni, jobb ha nem találom itt a hamiskártyások, különösen ha ismernek.

Egy ideig tiltakozom s azután belátom, hogy okosabb, ha átmegek. A hamiskártyások nem tűrik az ellenségeket, mindenáron végeznek azzal, aki utjukba áll.

Eszembe jut néhány eset. Egy okvetetlenkedő kalauz, aki hatalmas ivben repült ki a robotogó gyorsvonatból. Egy ki-

— Szörénymegyei hírek. Tudósítónk jelenti: A lugosi törvényszék elutasította a furlugi Gáspár-fivéreket védőinek szabadlábrahelyezési kérvényét és a gyilkossággal vádolt testvérpár vizsgálati fogságát további 30 nappal meghosszabbította. — Vas György és Pfeiffer András lugosi munkások régóta versengtek egy leány kegyelért. A rivalizáló udvarlók a napokban összeszólalkoztak a piacon. Heves szóváltás támadt közöttük, amelynek során Pfeiffer bicskát rántott és ellenfelének hátába szurt. A sebesültet, mentők szállították a kórházba, ahol azonnal orvosi kezelés alá vették. Állapota súlyos. A merénlyőt a rendőrség letartóztatta. — Varga Erzsébet 68 éves lugosi asszony, miközben vizet akart meríteni a kutból, egyensúlyát veszítve a kutba zuhant. A szerencsétlenül járt öregasszony lábát törte. — Muntean János székuli parasztgazdán saját, fával megrakott szekere gázolt keresztül. A gazda egyik lába annyira szétroncsolódott, hogy a kórházban azonnal amputálni kellett.

ABLAK

Ezek az ördögös japánok egyszer még tényleg elfoglalják az egész világot, mint ahogy nyíltan emlegetik is. Feloúlva dolgoznak erőszakkal és ravaszsággal. Például legutóbb a világhírű sollingeri gyár arra ébredt, hogy a sárga konkurrencia „Made in Solingen” acélárakat helyez el óriási mennyiségben a világpiacra. A gyár gyorsan mozgósította a kereskedelmi minisztériumot, hogy diplomáciai úton akadályozza meg egyedülálló és aranytérő márkájával a visszaélést. Az eredmény azonban egyenlő volt a semmivel, mert a japánok a legutóbbi időben „Solingen” névre keresztelték át az ősi japán nevű helységet, ahol a késeket és más acélárakat gyártják. Tehát — vallotta be maga a minisztérium — nem lehet tenni semmit, a Made in Solingen-márka a japánoknak is dukál. Formailag jogos, ha lényegében csalás is. Araki tábornok, a japán imperializmus feje, aki e percben a nyílt szerepléstől visszaponulva a háttérből irányítja a világhódító terveket, egyik cikkében ki is mondta, hogy a japán nép hivatása felülni lobogóját a világ mind a négy sarkán. Az ügykezelés mindenestre megalom bennük, hogy lelőpörjék a kivénhedt Európát, árudumpinggel és fegyverrel egyaránt. Az öregedő európai nagyhatalmak évek óta azon törnek a fejüket, hogy a vörös vagy a sárga veszedelemtől féljenek-e jobban a közben a pusztá remegésben tönkremennek.

FIGYELEM!

Tíz finom cigareta elegáns csomagolásban 12 Lei

A CIGARETTA NEVE?

UNIREA

12 lejért 10 UNIREA cigarettát kaphat szép dobozba csomagolva. AZ UNIREA CIGARETTÁK nikotinmentesítve vannak, szópoka nélkül, alakjuk nagy és elegáns. AZ UNIREA CIGARETTÁK megőrzik illatukat és egyesítik magukban a legfinomabb cigaretták ízét és aromáját, amelyet a NIKOTINMENTESEK.

SZIVJON UNIREA CIGARETTAT!!

A rendőrség nem tartja fontosnak, hogy beleavatkozzék. Az utasokat pedig fosztogatják tovább, a legnagyobb nyugalommal és a legnagyobb terrorral Nagyvárad és Szatmár között.

Mit csinálók? Irok még egy cikket és megegyeszer felhívom a rendőrség figyelmét az utasfosztogató itt a vörös, ott a vörösökre.

Irok ellenük még egy cikket és rápróbálok mutatni arra, hogy ez talán így még sem lehet tovább, hogy talán a rendőrség mégis utaztathatna néhány detektív ezeken a vonatokon és néhány hét alatt összefogdoshatnák az egész társaságot.

Kereskedő ismerősömet már viszi tovább a vonat, amikor fegyveremmel, hogy vigyázzak magamra nagyon.

— Vigyáznai fogok — mondom és integetek védelmagalomnak — ha pedig mégsem sikerül megmenekülnöm, akkor ne forduljon el tőlem, ha a vonat ütközik, jén felcsavarodva netalántán rám talál, temetessen el és adja meg a címet. Szegfű lesz a gomblyukamban és zsebemben egy megkezdett riport a hamiskártyások fosztogatásairól. Erről majd rám ismerhet...

Gábor István

MUSSOLINI, MINT BÉKEANGYAL

— Tizezeréves pecsenye egy banketten. Stockholmból jelentik: A svéd fővárosban egy banketten tizezeréves pecsenyét fogyasztottak el. Észak-Szibériából most tért vissza egy svéd tudósokból álló expedíció, amely Taiga közeli jég táblára besorozta egy mammut hulláját találta meg. A megfagyott hullarészek több darabját a tudósok jégsekretyben magukkal hozták Stockholmba s a bankettre, amelyet hazaérkezésük alkalmából rendeztek, megfőztették maguknak a mammuthúst is. Orvosok ugyanis megállapították, hogy a hus étkezésre alkalmas. A tizezeréves pecsenye a bankett résztvevőinek állítólag nagyon ízlett.

— Asztma és szívbetege, mell- és tüdőbaj, görvél- és angolkór, a bőr megbetegedései és furunkulózis eseteiben a mindig kellemes hatású természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja s a gyomor és belek működését kitünően szabályozza. Hirneves európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknek tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a Ferenc József víz használata folytán lényegesen enyhülnek.

★ Orvosi hír. Dr. med. univ. Herskovits Erzs, Brassó, Brătianu (Kórház)-utca 2. nyári szabadságáról hazatért és rendeléseit megkezdte. Orvosi kozmetikai kezelések, Diathermia, Quarz.

Marosvásárhelyi körbe-körbe

A kánikulai székelő főváros élete események és nevek megvilágításában

Nyár van... Eszménytelen forró nyár, amelynek fülledt töpedségében zajtanak életek Marosvásárhelyen. Talán éppen ez az idő alkalmas arra, hogy egy kicsit sorra vegyük azt, ami van Marosvásárhelyen. Emiatt meg a város immár megszokott hétezer munkanélkülijével együtt azt, hogy mi újság van az egyes vásárhelyi frontokon. Foglalkozunk egy körbe-körbe keretben belül annak a városnak az egyes életmegtérítési eseményeivel, emeljük ki az ismeretlenség nem mindig jótékony homályából néhány nevet, amelyekkel lépten-nyomon találkozunk az ember ebben a városban és amelyek reflektort érdemelnek. Hölgyeim és Uraim! A marosvásárhelyi körbe-körbe megkezdődik. Tessék beszélni, mert mindjárt kezdődik az előadás... De, aki most kimaradt ebből a seregszemléből, az máskor kerül sorra. Kezdődhetik az előadás:

A POLITIKAI FRONTON ZAJLIK AZ ÉLET...

Az ország belpolitikájához hasonlóan, Marosvásárhelyen is éppen a fülledt nyári kánikula termeli ki a legnagyobb eseményeket és szenzációkat.

Az egész sajtót bejárta az a hír, hogy Bogdan-Duica kolozsvári egyetemi tanár, az ismert liberális politikus lemondott a kormánypart marosvásárhelyi elnökségéről és egyúttal a pártból is kilépett.

A kilépés híre nagy szenzációt keltett és még azok is csodálkoztak, akik régóta ismerték a marosmegyei liberális párt belső viszályait.

Ismeretes az olvasóközönség előtt az a tény, hogy Marosvásárhelyen a liberális kormány uralomra jutása óta a legszegényebbek köz-

igazgatási komédia játszódott le. Ennek tulajdonítható az, hogy most immár a harmadik időközi bizottság működik, amely most már véglegesen látszik.

Bogdan-Duica azonban sohasem titkolta a pártközpont előtt, hogy a marosvásárhelyi köz- igazgatási hivatalok egyes vezetőivel nincsen megelégedve és ezekre a helyekre a saját jelöltjeit szeretné beültetni.

Bogdan Duicanak azonban — úgy látszik, — kevesebb befolyása van Bukarestben, mint a fentnevezett uraknak, akiknek helyzete meg- ingathatatlanul látszik és ezért az elnök le- vont a sikertelenségének konzekvenciáit, le- mondott és kilépett a pártból.

Ezzel azonban még nem fejeződött be az ügy...

A liberális párt megyei szervezete nem vette tudomásul a lemondást és a kilépést és így,

fellebbezés folytán legközelebb a párt buka- resti központja fog foglalkozni ezzel az ügy- gyel. Egyben valószínűleg megteremt a rég- óta óhajtott rendet is a marosmegyei szerve- zetben...

A nemzeti-parasztpárt marosmegyei szerve- zete viszont állandó készséggel van.

A megye területén tartózkodik, mint ismer- tes a párt mindkét vezére. Maniu Szovátán és Vajda a Szászregéntől és Marosvásárhelytől nem messze fekvő Sárpatakon.

A marosmegyei szervezet Maniu-hívei szinte naponként tisztelnek Maniunál, míg Vajda hívei a sárpataki kastélyt keresik fel gyakran. Vannak azonban állítólag olyanok is, akik titokban, hogy az egyik ne tudjon a másikról, mindkét vezérnél tesznek naponta tisztelő lá- togatást...

Hja, nehéz foglalkozás ez a politika!...

Dandea Emil és Marosvásárhely

Ez a cikk Marosvásárhelyről és annak életé- vel akar foglalkozni.

Es ha nem akar hiányos lenni, foglalkoznia kell immár ismételt marosvásárhelyi idő- közli bizottság jelenlegi elnökével, Dandea Emilrel, aki régi ismerőse a kisebbségi olvasók- nak.

Dandea Emil hónapok óta áll immár ismételt- ten Marosvásárhely városa élén...

Első működésére több mint tíz évvel ezelőtt nem emléksünk szívesen vissza.

Az elbocsátott magyar tisztviselők emléke nem a legkedvezőbb fényt veti Dandea Emilre, a marosvásárhelyi polgármesterre, akinek leg- újabb kisebbségellenes szereplésével is több esetben volt alkalmunk foglalkozni e lap ha- sábján.

Mert Dandea hű maradt régi elveivel...

Ha már tíz évvel ezelőtt a gyűlölködés hur- tait pengette, annál inkább kellett ezt a politi- kát folytatnia most a kisebbségekkel szemben,

amikor sajnos, ennek az áramlatnak, a sovén és túlzó nacionalizmusnak, nemcsak ebben az országban, hanem az egész világon konjunktú- rája van.

Dandea Emil ki is használja ezt az áram- latot...

Es illetékes helyen értékelik is működését... Dandea Emilnek tehát nem volt oka meg- változni és mivel jövőbeli megváltozására sem- miféle biztosítékot sem nyújtott, a Magyar Pártnak le kellett vonni a konzekvenciáit és el kellett határozni azt, hogy nem működik együtt Dandea Emil polgármesterrel a városi tanácsban.

Szép, nemes és bátor elhatározás...

De rögtön felmerül egy kérdés: Használt-e ezzel valamit a város magyarságának. Ime a válasz: Nem!

Igaz, a párt azon megállapítása, hogy a vá- rosi tanácsban elnyomták volna a néhány ma- gyar városi tanácsost, viszont, ha a városi ta-

nácsban legalább lenne látszólag néhány ma- gyar, akkor Dandea Emil nem hivatkozhatna kisebbségellenes cselekedeteinek megindokolá- sában állandóan arra, hogy a magyarság nem akart vele együttműködni...

Az adott helyzetet még egyszer és alaposan át kell gondolni... Addig is azonban hangot kell adnunk egy megállapításnak, amely mind- sűrűbben hangzik el kisebbségi polgárok ajkai- ról is.

Dandea Emil, aki kisebbségellenes magatar- tásban odáig merészkedett, hogy nemzetisé- gük miatt, a magyar utcaseprőket is elbocsa- totta, dolgozik.

Ugyanakkor, amikor támadunk kell a ve- lünk szemben tanúsított magatartásért, a tár- gyilagosság hangján kell megállapítanunk, hogy egy sereg olyan probléma megoldásához fogott, amelyek eddig egy marosvásárhelyi polgármester eszébe sem jutottak.

Vagy, ha igen, úgy nem volt kellő összeköt- tetésük Bukarestben ahhoz, hogy azokat el is intézzék. Dandea Emil, amióta a város élén áll, energikusan látott hozzá az elhanyagolt város szépítéséhez, megkötötte végre a régóta va- judó földgázszerveződést, siettetette és befejezi a tíz éve befejezetlenül álló görögkeleti katedrá- list, amelyet a jövő hónapban adnak át a nyil- vánosságnak, befejezi a régóta megkezdett és abbahagyott kórház és tanoncotthon építését.

Természetesen megvannak ennek a lázas építőmunkának az árnyoldalai is. Az például, hogy a templomépítés terheit, a saját egyházi segélyeik rovására a kisebbségek érzik meg elsősorban...

Tul az árnyoldalakon azonban és túl a sovén kisebbségfalón Dandea Emil — meg kell állapítani — erőyes kezekkel irányítja a város ügyeit. Így akarja jót tenni egyéb bűneit.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Valamikor a székelő főváros az erdélyi ma- gyar színjátszás legszebb napjait élte.

Legendás összegeket áldoztak a marosvásár- helyi színházbarátok Thália oltárán és az igaz- gatók és a színészek a legkedvezőbb anyagi viszonyok között éltek.

Azóta sok víz folyt le a Maroson... A ma- rosvásárhelyi mecénások kihaltak, a gazdasági viszonyok súlyosbodtak és az egykori színházi Kánaánból messze elkerült hely, színházi szem- pontból — temető — lett...

Éveken keresztül nem is igen volt színház Marosvásárhelyen. A múlt évadban azonban megtört a jég...

Egy fiatal erdélyi színházgató, Battyán Kálmán jól szervezett színtársulattal kezdte meg előadásait Marosvásárhelyen olcsó hely- sákkal és a siker nem maradt el.

Ha szerényen is, de becsületesen, majdnem fél éves színházi szezonot tartott Marosvásárhe- lyen Battyán Kálmán, aki akkor elhatározta, hogy ősszel is Marosvásárhelyen nyit.

Közeben azonban már elterjedt a híre annak, hogy Marosvásárhelyen jól ment a színház.

Es ekkor, az évad végén egy másik szin- házgató, dr. Ferenczy Gyula is befutott, aki most szintén Marosvásárhelyen akar játszani.

A harc egyelőre áll. Mindkét színházgató Marosvásárhelyen van és itt szervezkedik; Battyán Kálmán tavalyi színháztermét, a Zsidó Kulturházat bérelte ki erre az évadra is, míg dr. Ferenczy Gyula egy másik terem tulaj- donosával tárgyal. A legújabb színházi törvé- nyek értelmében egy városban egyszerre két színház is játszhatik.

Lehet, hogy Marosvásárhelyen ez az eset fog bekövetkezni. Es ebből a művészeti konkurren- ciából csak a publikum jöhet ki rosszul.

A marosvásárhelyi művészeti rovat ezúttal két új nevet emel ki:

Évek óta itt kallódik Marosvásárhelyen egy tehetséges magyar művész Sántha M. Ferenc, aki a magyar muzsika egyik legsajátosabb hangszere: a tárogatót játssza. Évek óta kin- lődik, olykor-olykor erdélyi turnékat rendez, de sehol sem képes megállapodni és elhelyöz- kedni.

Pedig magas protektorai vannak.

Többször jelentkezett már udvari audiencián

a királynőnél, akinek többször játszott is. 1930-ban Károly király előtt is játszott, míg 1931-ben szintén ez a különös magyar művész szórakoztatta tárogatójával a törösvári királyi esküvőn Ileana hercegnő és Habsburg Antal egybekelése alkalmával a vendégeket.

Mária királynő most Szovátán nyaralt s a hányatott életű tárogatóművész újabb meghi- vást kapott. Ezúttal a laposnyai királyi kas- télyba hívták meg, ahova a királyi család ki- rándult és ahol Sántha Ferenc az ebéd alkalmával Carmen Sylva és Eminescu megzené- sített dalain kívül, Schuberten és Kacsóh Pong- rácon kívül, bus és meleg régi kuruc nótákat is játszott a királyi vendégeknek.

Nagy sikere volt, majd az adjutánsi hivatal- tól köszönő levelet és egyben ígéretet is ka- pott arról, hogy valahol elhelyezést nyer.

A királyi kegy tehetséges művészt fog meg- jutalmazni...

Egy fiatal marosvásárhelyi szobrász sikeré- ről kell még megemlékezni. A marosvásárhelyi áldott művészeti humusz Izsák Mártont ter- melte ki magából, aki nemrég a budapesti iparművészeti főiskolát végezte nagy sikerrel.

A fiatal művész már a magyar fővárosban is

kiállított és most szülővárosában dolgozik.

Legutóbb az ismert angol szépművészeti folyóirat, a „Studio” is közölte egy jól sikerült portréjának fényképét.

Legsikerültebb marosvásárhelyi portréi: két ismert marosvásárhelyi helyi társasági ur- asszonyról, Gherman Györgynéről és Németh Ákosnéről készítette.

Eddigi sikerei következtében nagy érdeklő- déssel tekintenek a székelő fővárosban a fiatal művész legközelebbi dekoratív kiállítása elé.

FELOLVASÓ-ESTÉLY

Idetartozik az is, hogy szeptember 30-án tartja meg a marosvásárhelyi Kemény Zeig- mond-Társaság első felolvasó estélyét, ezúttal nem Marosvásárhelyen, hanem Dicsőszentmár- tonban.

A kirándulás ezúttal a B. L. által felvetett eszme megvalósítását célozza.

Ekkor leplezik le nyilvánosan a tragikusan elhunyt erdélyi magyar író, Sipos Domokos síremlékét és a marosvásárhelyi irodalmi tár- saság felolvasó-estje is, amelyen Kolozsvárról Szentimrei Jenő és felesége szerepelnek, Sipos Domokos műveinek fog pódiumot adni.

A marosvásárhelyi uszósport

A bukaresti kerületi uszóversenyek eredmé- nyeiről, a marosvásárhelyi uszók nagyszerű teljesítményeiről és rekordesőjéről már be- számolt a napisajtó.

Ezúttal ismét egy nevet kell kiemelnünk:

A 15 éves Kelemen László, a marosvásár- helyi diadalmas MSE uszógárdájának leg- fiatalabb sztárja, ma a romániai lszósport leg- nagyobb diadalává nőtte ki magát.

A fiatal marosvásárhelyi uszó, máról-holnap- ra, a romániai uszósport Bárány Istvánja lett.

Kitűnő teljesítménye, a marosvásárhelyi MSE uszógárdájának hatalmas pontarányu győzelme, amelyet egyhangu lelkesedéssel re- gisztrált az ország sajtója, azonban főleg egy emberhez, egy névhez fűződik, akit most, bár- mennyire is szabadkozik, szintén a reflektor fénye elé rángatunk.

Komját József, a fiatal marosvásárhelyi mérnök, Komjáti Károly, a diadalmas magyar zeneszerző öccse, évek óta a legnagyobb ideálizmussal, a legtisztább sportszeretettel írá- nyítja a marosvásárhelyi uszósport tehetséges fiataljait és ezért nemcsak klubja, de az egész ország uszói elismeréssel tartoznak neki. A ma- rosvásárhelyi uszók pedig irányítása mellett továbbra is bizton dicsőséget fognak hozni a patinás multi marosvásárhelyi sportegyletnek: MSE-nek...

EGY KIS KÖZGAZDASÁG

A marosvásárhelyi kereskedők legutóbb ér- dekes tárgyu ülést tartottak, amelynek hatá- rozata országos viszonylatban is érdeklődésre tarthat számot.

A gyűlésen a marosvásárhelyi kereskedők

számos adózási lehetetlenséget, immár sablo- nossá vált visszásságot mondtak el és egy- üntetűen érdekes határozatot hoztak:

Az ország központi gazdasági érdekeltsegeit arra fogják kérni, hogy harcolják ki az adó- zók érdekében méltányosnak talált rendszert: a patenta fixát, amely legalább három évre előre megszabja a kereskedők adóját.

Ebben az értelemben írtak fel az illetékesek- nek...

Egyben elhatározták, hogy általános kira- katversenyt rendeznek szeptember első napjai- ban abból az alkalmából, hogy szeptember 8., 9. és 10-én fognak lezajlani Marosvásárhelyen az „Astra” kulturális egyesület országos érte- kezletei, amelyeken több miniszteren kívül elő- reláthatólag a király is részt fog venni.

A marosvásárhelyi kereskedők még remél- nek... Színes, gazdag kirakatokat rendez- nek...

Vajjon kinek!...

UTÓHANG...

A marosvásárhelyi körbe-körbe befejező- dött...

A vezető reflektora elsötétedett és így az el- dugott fekete pontok sem látszanak meg a ba- rátságos képen, amelyet jelen beszámolóban a „székelő főváros” nyújtott...

* Orvosi hír. Dr. Metz István orvosi rende- lőjét a Gece Dániel-utca 22 szám alá helyezte át. Rendel 12-től 1-ig és fél 5-6-ig.

Asira Mozzgó Brassó

Ma, péntektől premier!

A legkedvesebb, a leghangulatosabb filmoperette, teli ének, tánc,
humor, hangulat, **MAGDA SCHNEIDER**
legjobb filmje:

Szerencsés útat!

Többi szerepekben: **Max Hansen, Adele Sandrock, Hugo Fischer-Köpe, Margareta Kupfer**
Fox-jurnál. E. KÜNECKE eredeti operettjének filmváltozata. **Vigjáték.**

Szombaton délután 3 órakor és vasárnap délelőtt 11 órakor **MATINÉ.**

ZOO IN BUDAPEST — (Forradalom a budapesti állatkertben)

(10-15 lejes helyárakkal)

A filmet az ifjúság is megnézheti

(10-15 lejes helyárakkal)

Asira LUX Mozzgó

Ma, pénteken még utoljára fut **JEAN HARLOW** gyönyörű filmje:

A vöröshajú asszony

Szombattól bemutatásra kerül egy nagyszerű német katonai vigjáték:

„Az áladjufáns”

A főszerepekben: **Heinz Rühmann, Trude Berliner, Fritz Kampers.**

Aki egy felejthetetlen estét akar átélni és 2 órán át kacagni,
ne mulassza el ezt az utolérhetetlen filmet megnézni.

Közkívánatra szombaton délután 3 órakor és vasárnap délelőtt 11 órakor

ZOO IN BUDAPEST — (Forradalom a budapesti állatkertben)

Olcsó helyárakkal. Lei 10-15.

Olcsó helyárakkal. Lei 10-15.

KÖZGAZDASÁG

November 15-én több mint 4 milliárd lejt kell kifizessenek a konverzió alá eső városi háztulajdonosok

**Az évi házbérjövdelem 3,5 milliárd, az évi törlesztés 8,6
milliárd lejt — Több mint 67 milliárd lejt jelzálogadósság
terheli most is a konverzió alá eső házigatlanokat**

Bukarest, szeptember 1.

A szerda esti minisztertanácsról kiadott kommunikében a kormány ismétellen le-
szögezte, hogy a konverziós törvény al-
kalmazását haladéktalanul megkezdi és
semmi körülmények között sem fogja a
lecsökkentett tartozások fizetésének meg-
kezdését elhalasztani. Ez a nyilatkozat
azért vált szükségessé, mert az utóbbi idő-
ben egyre több hang is akadt, amely két-
kedésért fejezte ki az iránt, hogy a mező-
gazdák képesek lesznek-e akár az első
konverziós részletet is fizetni. A kor-
mánynak az a nézete, hogy a gabonárak
ma elég jól állanak ahhoz, hogy a ter-
melők fizetni tudjanak. Különben is ősz-
szel a gazdáknak inkább szokott pénzük
lenni és amellet az esedékes részletek is
a legtöbb esetben nem jelentős összegek.

**1919-1931: 41 MILLIÁRD
JELZÁLOGKÖLCSÖN**

Másképpen áll az eset a városi ingat-
lanokkal. A városi ingatlanokról a kor-
mány pontos statisztikát készítettett ma-

gának, — utólag, miután a konverziós
törvény már életbe lépett. És ez a sta-
tisztika azt mutatja, hogy, ha a mező-
gazdasági adók fognak is fizetni no-
vember 15-én, a házigatlan-tulajdonosok
aligha lesznek ebben a helyzetben. Az
igazságügyminisztérium statisztikai hiva-
tala által összeállított adatok szerint Ro-
mániában 1919 és 1927 között 13.587 mil. lejt
jelzálogtartozást kebeleztek be a városi
ingatlanokra, majd az 1928. évi értéket
kihagyásával a statisztika még arról szá-
mol be, hogy 1929-ben 10 milliárd 975
millió lejt, 1930-ban 9 milliárd 882 millió
és 1931-ben 9 milliárd 108 millió jelzálog-
kölcson vették még fel házigatlanra. A
későbbi kölcsönök nem érdeklik a kor-
mányt a konverzió szempontjából, mert
csak az 1931 december 18. előtti kölcsön-
ök esnek konverzió alá. Becsléssel az
1928 évi jelzálogkölcsonok összegét szak-
körökben legfeljebb 11 milliárdra teszik
és így az impériumváltozás óta összesen
41 milliárd lejt tartozás terheli a városi in-
gatlantokat — kamatok nélkül.

És évi 3.5 milliárd lejt a kamat

A konverziós részletekben azonban ben-
ne kell legyenek a tőkésített kamatok is.
Ezeket a kamatozatokat a legegyszerűbben
egy lehet kiszámítani, ha figyelembe
vesszük, hogy 1928-ig a szokványos ma-
gánkamatláb 25 százalék volt, amelyet
1929-ben az usztoratörvény 18 százalékra,
majd később 11 százalékra csökkentett.
Annak ellenére, hogy a hitelezők a le-
csökkentett kamatozatokat csak jogfenntar-
tással vették tudomásul, mégis átlagban
összeadva a három kamatlábat, a kama-
tozási arányszám 54:3=17 százalék és va-
lami. Ez évente 41 milliárd törke után 7
milliárd lejt jelent, amit a konverziós tör-
vény szerint felére kell csökkenteni. Vagy
is a városi ingatlanok jelzálogterheinek
csak egy évi kamata fejében 3,5 milli-
árd lejt ütnek hozzá a tőkéhez, vagyis az
utolsó hat évre, mialatt a kamatok fel-
gyűltek, ez az összeg minimálisan 21 mil-
liárdra, más kalkulációk szerint azonban
26 milliárd 240 millió lejt szaporodtak.
Ha ezt hozzáadjuk a 41 milliárdnyi ere-
deti tartozáshoz, akkor ma a városi ingat-
lanokon 67 milliárd 240 millió lejt teher
van. A konverziós törvény értelmében ez
a végösszeg 20 százalékkal csökken, vagy
is 13 milliárd 448 millióval, akkor is ma-
rad még 53 milliárd 792 millió lejt fizetni
való tartozás és ennek a huszadrészt kell
november 15-én kifizetniük az adósnaknak,
vagyis 2 milliárd 689 millió 600 ezer lejt,
azonkívül a még fennmaradó tartozás ka-
matai fejében (évi 6 százalékot), azaz 1
milliárd 613 millió 760 ezer lejt. Végered-
ményben tehát a félévenként fizetendő
részletek mindegyike 4 milliárd 303 mil-
lió 360 ezer lejt tesz ki, vagyis évente a
törlesztés 8 milliárd 606 millió 720 ezer
lejt kell legyen.

AZ ADÓ ALÁ ESŐ BÉRJOVEDELEM
A háztulajdonosok joggal teszik fel a
kérdést ezeknek a csillagászati számok-

nak a láttára: *honnan?* Az ingatlanok jö-
vedelméből ezeket a fantasztikus részle-
teket semmiképpen sem lehet kifizetni.
Ezt a pénzügyminisztérium házádokeve-
tési és behajtási statisztikái bizonyítják
a legjobban. A pénzügyminisztérium házá-
adó-jövedelmi adatai nem tüntetik fel kü-
lön a falusi és városi házakat, de az ered-
mény még akkor elképesztő, ha feltéte-
lezzük, hogy az állam teljes házádojövde-
lme kizárólag városi ingatlanokból
ered. Az országban ma a hivatalos sta-
tisztika szerint 498 ezer 486 házigatlan
van, amelyből 1933-ban 385 millió lejt adó
bevételt irányzott elő és 404 millió 144
ezer 609 lejt vételezett be a kincstár. Az
új épületek külön szerepelnek a tavalyi
összeírásban, miután azok adó helyett 1
százalékos statisztikai illetéket fizetnek
csupán, ami 30 millió 127 ezer 823 lejt
bevételt jelent az államnak. A tavalyi
végleges kivetések összege 663 millió 899
ezer 372 lejt, amelyből az új épületek sta-
tisztikai adóját le kell vonni. Ez a sta-
tisztikai illeték azt is mutatja egyúttal,
hogy az új házak évente 3 milliárd 12
millió 782 ezer 300 lejt bérjövdelemet haj-
tanak.

EGY ÖTMILLIÁRDOS DEFICIT

A régi épületekre kivetett adó 633 mil-
lió 171 ezer 649 lejt. Mint ismeretes, a házá-
adót úgy számítják ki, hogy a jövdelem-
ből előbb levonnak egy 20 százalékos
adómentes kvótát és a fennmaradó ösz-
szeg 22,15 százalékat vetik ki adóba. Ez-
szel a kalkulációval könnyen ki lehet szá-
mitani, hogy a nem adómentes régi házak
és épületek évi bérjövdele 3 milliárd
576 millió lejt körül van. Ez a szám min-
den bizonnyal túlzott, mert az adókivető
bizottságok minden esetben jóval maga-

sabb bérjövdelemet vettek alapul, mint a
valódi. Mégis, ha a kincstár által feltéte-
lezett bérjövdelemet fogadjuk el, ott áll
a nagy kérdés, hogy fogják megfizetni a
régi háztulajdonosok, akiknek egyedül
van régi jelzálogadósságuk, az évi 8 mil-
liárd 606 millió 720 ezer lejes részletet, a

A Banca Marmorosch peren kívül ki- egyeztelt egy 3 milliós követelés ügyében

**Betét, vagy letét volt-e a kolozsvári Léb Fivérek
cukorhitel-garanciája?**

Kolozsvár, szeptember 1.

A régi cukorkartell likvidálása még ma
sem fejeződött be teljesen és az ország
különböző törvényszékein most is folynak
a perek részben a gyárak közötti elszá-
molások, részben pedig a volt bizomány-
osokkal felmerült differenciák miatt. Ilyen
érdekes per nyert befejezést nemrég a ko-
lozsvári Léb Fivérek fűszernagykereske-
delmi cég és a Banca Marmorosch között.
Mint ismeretes, még a fizetéseketelenség
előtt a Banca Marmorosch részt vett a cu-
korelosztásban a cukorközpont megbízott-
jaként és azoknak a kereskedőknek, akik
átmeneti hitelt akartak igénybe venni a
vásárolt cukormennyiségek után, megfe-
lelő fedezeti garanciákat kellett letenniük
a banknál. A szóbanforgó kolozsvári cég
az általa igénybe vett cukorhitel fedezete-
re körülbelül 3 millió lejt fizetett be a
Banca Marmorosch kolozsvári fiókjához,
letét formájában és ez a kaució ott is
maradt a banknál, amíg fizetéseketel-
len nem lett.

Amikor a Banca Marmorosch lehuzta a
rollóit, a Léb Testvérek cég meg akarta

menteni a pénzt és a befizetett összeg-
nek 100 százalékos kifizetését kérte, mi-
után a letéti összegek nem esnek kény-
szeregyesség alá. A banknál azonban ar-
ra az álláspontra helyezkedtek, hogy a 3
milliót a cég nem letétként, hanem betét-
ként fizette be és így az is a kényszer-
egyezségi törvény rendelkezései alá esik.
Perre került a sor, amely hosszú ideig hu-
zódot. Most, hogy a Banca Marmorosch
helyzete valamennyire tisztázódott és az
intézet szívesen likvidálja multbeli vitás
ügyeit, a kolozsvári cégnek sikerült bírósá-
gon kívüli megegyezésre jutni a bank-
kal. A megállapodás értelmében a Léb
Fivérek cég 3 millió lejt követelésének tel-
jes kielégítése fejében elfogadott és át is
vett a banktól 1 millió 400 ezer lejt ösz-
szegi követelést, amellyel egy prima bo-
nitásu iparvállalat tartozik a Banca Mar-
moroschnak, azonkívül pedig a bank meg-
átadott a fűszernagykereskedő cégnek
egy 200 ezer lejt értékű kolozsvári ingat-
lant is.

A kiegyezés híre érthető feltűnést kel-
tett üzleti körökben.

Módosítani fogják az új váltótörvényt?

**Összhangba kell hozni a nemzetközi váltóügyi egyezményrel
és a kisanant gazdasági kívánalmaival**

Bukarest, szeptember 1

Rövidesen lejár az a határidő, ame-
lyet a májusban életbeléptetett új vál-
tótörvény engedélyez a régi váltók ki-
cserelésére és az általa megállapított új
jogszabályok teljes életbeléptetésére.
Gazdasági körökben az a hír járja, hogy
az új váltótörvény esetleg lényeges mó-
dosításokat fog szenvedni. Tudvalevő
ugyanis, hogy az európai államok nem-
rég nemzetközi egyezményt fogadtak el
váltójog egységesítésére és ezt az
egyezményt Románia is aláírta. Ugyanak-
kor azonban az új román váltótörvény
egységes eltéréseket mutat a nemzetközi
egyezményben lefektetett jogszabályok-
tól.

A váltótörvény módosítását kívánják
egyébként a gazdasági kisanant államai
és, akik már legutóbbi konferenciájuk-
on közölték Románia szakértői delegá-
tusával, hogy a cseh és jugoszláv vál-

tójogtól eltérő román váltótörvény ko-
moly akadályokat gördít a három állam
kereskedelmi kapcsolatainak útjába.
Valószínűnek tartják, hogy a kisanant
legközelebbi gazdasági konferenciáján
ezeket az eltéréseket le is tárgyalják,
hogy azután a szükséges módosításokat
a parlament elé lehessen terjeszteni.

A váltótörvény módosításának jogalap-
ja már meg is van. A legfőbb törvényvé-
leményezési tanács ugyanis, amely Ro-
mánia legkitünőbb jogászaiból áll, már a
törvény beterjesztésekor adott szakvéle-
ményében kihangsúlyozta, hogy a javas-
lat eltér a Romániára is kötelező nemzet-
közi egyezmények előírásaitól és ezért
csak fenntartással adta meg a hozzájárú-
lását a javaslat beterjesztéséhez és meg-
szavazásához. Ugy látszik, hogy a hitel-
élet reorganizálásának nagy komplexu-
mával együtt a kormány ezt a fontos
részletkérdést is véglegesen fogja szabá-
lyozni.

A hadügyminiszter hadbíróság elé állítja Dumitrescu tábornokot

Bukarest, szeptember 1.

Angelescu hadügyminiszter tegnap miniszteri határozatot írt alá, amellyel hadbíróság elé utalja Dumitrescu tábornokot, volt csendőrségi főparancsnok ügyét.

A tábornokon kívül a hadbíróság vád alá helyezi Crivat ezredet és Letu alezredet, akik a vád szerint Dumitrescunak segédkeztek üzemleiben.

Katonai ügyésznek Grozeanu tábornokot nevezték ki, előadónak Motas tábornokot.

A hadbírószági ítélettel függetlenül tovább folyik az eljárás Dumitrescu ellen a polgári bíróságok előtt.

MIÉRT KERÜLT DUMITRESCU TÁBORNOK A HADBÍRÓSÁG ELÉ?

A bukaresti lapok közlik a hadügyminiszter végzésének szövegét, mellyel hadbíróság elé küldte Dumitrescu tábornokot. Az indoklás azt mondja: „Dumitrescu tábornok az állam pénzével való üzérkedése miatt kerül hadbíróság elé, a katonai törvénykönyv 256. szakasza alapján.” Ugyanekkor Crivat ezredet és Letu alezredet sikkasztás címén küldi hadbírószág elé a rendelkezés.

Négy artista zuhant le a félig átfűrészelt drótkötélről

Miskolc, szeptember 1.

A magyar-cesh határszélén fekvő Tornaalja községben megrendítő artista-szerencsétlenség történt. A légtornászok között négy lezuhant, egyikük, egy alig 14 éves gyermek azonnal meghalt, a másik három súlyosan megsebesült.

A sebesült artisták annak a gyanújuknak adtak kifejezést, hogy merényletnek estek áldozatul. Az ötméter magasságban kifeszített vastag drótkötélet, amely a tornaszereket rögzítette meg, valaki félig befűrészelte s így történt a szerencsétlenség. A nyomozás eddig még nem igazolta kétségtelenül a szerencsétlenül járt artisták gyanúját.

Szeptember 9-én lesz a Nemzeti Stadion alapkövetétele

Déva, szeptember 1.

A Hátszeg melletti Várhelyen nagyban folynak a román Nemzeti Stadion építésének előmunkálatai. Azon a helyen, ahol az amfiteatrum állott a római világban, most 100 román egyetemi hallgató végzi az ásási munkálatokat. Ezzel pár nap alatt elkészülnek s akkor megkezdik a Nemzeti Stadion építését.

Az építendő stadion alapkövetétele napját szeptember 9-re állapították meg. A stadion a régi amfiteatrum stílusában fog épülni. Eddig a brádi „Mica” aranybánya és kaláni vasgyár 200—200 ezer lejt ajánlott fel az építés céljaira. Az építéshez szükséges összeggel a megyéket, városokat és falvakat fogják megterhelni.

A tűz leleplezett egy hamispénzgyárat

Torda, szeptember 1.

Rendkívül érdekes módon leleplezett le a tordai rendőrség egy évek óta működő, kitűnő felszerelésekkel rendelkező, soktagu pénzhamisító bandát.

Osztótörtékon hajnalban Câmpianu Vasilienak, a „Zöld Sapka” nevet viselő tordai vendéglő tulajdonosának malmát, az égve felejtett gázláng felgyújtotta. A tűz rövid idő alatt lángborított több lakóházat és gazdasági épületet is.

Az oltási munkálatok során, a malomtulajdonos nagyon zavartan viselkedett. A rendőrök megfigyelték, hogy belopózott az egyik égő istállóba és ott

szalmával be akart tömni egy nagyobb üreget.

A rendőrök rajtaütöttek. Câmpianu erre fel akarta gyújtani az üregebe tömött szalmát. A rendőrök megakadályozták és nekiláttak az üreg felkutatásának, ami meglepő eredményt hozott:

az üregben egy teljesen modernül felszerelt pénzhamisító műhely volt, présekkel, öntéshez szükséges ércedényekkel és 100 lejes ezüstpénz mintákkal.

A rendőrség Câmpianut, családjának több tagját, Orosz Béla alkalmazottat, Albert Péter cigánykovácsot és Stan János földművest letartóztatta.

A letartóztatottak még tagadnak. A vizsgálat erőlyesen folyik. Az ügy újabb fordulatait feszült érdeklődéssel várják Tordán.

EMBER A HALÁL ELŐTT

Egy nagy amerikai író drámái beszélgetése villamosszékre ítélt barátjával életről, halálról, bűnről és lelkiismeretről — Dillinger gangsztertársa a columbusi fegyház siralomházában

Jim Tully, a világhírű amerikai író, akinek karrierjéről annakidején rengeteget írtak, mert vándorlegényből lett márolholnapra sikeres író, meglátogatta a columbusi fegyház siralomházában Dillinger 2 halálraítélt bajtársát. Tully vándorlegény korában jóban volt az egyik halálraítélttel, Charles Makley-jal. Cikkében erről a látogatásról számol be.

Visszatértem szűkebb hazámba, Ohio-ba, hogy beszélgessek egy fiatalemberrel, aki meggyilkolta Jess Sarber sheriffet, amikor a limai fegyházból kiszabadította barátját, Dillingert.

Évekkel ezelőtt együtt vándoroltam az országutakon Charles Makley-jal és

együtt dolgoztam vele egy vasgyárban. Akkoriban csendes, keményen dolgozó fiú volt. Sok-sok hideg téli hajnalban együtt törtöttem vele a hóviharban a gyár felé.

Az évek elsodortak egymástól. Makley most a villamosszékek árnyékában él Nem akarok itélkezni régi barátom fölött. Ohio állam ezt megtette már. Makley egy másik társával, Harry Pierponttal követte el a sheriff-gyilkosságot. Be mentek a limai fegyházbba, börtöntisztviselőknek adták ki magukat és kérték a sherifftől, hogy adja ki nekik Dillingert. Az indianai fegyházbba akarják szállítani. Amikor a sheriff igazolásra szólította őket, agyonlőtték. A gyilkosság után rázárták az ajtót, elszedték a kulcsokat és megszöktették Dillingert.

Hatszáz életfogytiglani fegyenc között

A columbusi fegyház fekete fala több mint harminc láb magas. Amerika egyik legnagyobb fegyháza, több mint négyszáz fegyencnek ad otthont. Az egyik épületben 600 életfogytiglanra ítélt fegyenc ül. Néhány évvel ezelőtt 300 fegyenc halálra égett a fegyház egyik részében. A columbusi fegyházat nem szeretik a fegyencnek. A fegyház kapujában ott az alapítási évszám: 1834. Hogy hány embert végeztek ki a falai között, arra senki sem emlékszik.

Belépek a kapun. Mogorva börtönőr. Néhány kérdést vakkant felém, aztán személyi motozást tart. Motozás után a fegyházigazgatóhoz kerülök, aki kissé gyanakodva fogadja a névjegyemet. Az sem tesz rá jó hatást, amikor közlöm vele, hogy az elítéltem valamikor barát viszonyban voltam. Vannak ajánlóleveleim, azonban így is megkapom az engedélyt, hogy a siralomházba menjek.

Hatalmas vaskapuk nyílnak fel előttem és zárulnak be mögöttem nagy dörmögéssel. Különböző épületszárnyakon haladunk keresztül. Az egyikben kizárólag négernek ülnek, a faji előítélet még itt is megnyilvánul, csak a villamosszéknél marad el, mert a négernek számára nem készítettek külön villamosszéket. Joguk van egy villamosszékekben meghalni a fehér faj tagjaival.

Ujabb ajtók és végül megérkezünk a siralomházhoz, amit itt halálsornak neveznek. A halálsorban nyolc férfi ül, nyolc kis szűk, sötét cellában. A nyolc cellával szemben egy kis cementfülke van, rajta ablak, ezen keresztül figyelik a siralomház lakóit.

A „halálsoron”

A cementfülkéből kijön egy őr, intézkedik, hoznak egy asztalt és egy széket, amelyet körülbelül két méterre helyeznek el Charles Makley cellájától. A fegyőr közvetlen közelben ül, ölében revolverrel. Hátam mögött a cementfülke ablakából egy másik revolver csőve látszik. A siralomház lakóira jól vigyáznak.

Makley cellája rácsához lép és rámszól:

— Na, mi szél hozta ide a hirhedt Jim Tullyt?

Nem lepődöm meg, hogy ennyi év után megismer, vörös hajam, szépnek nem mondható arcom nem egykönnyen elfelejthető.

Makley megerősödött és természetesen megfűriasodott, amióta nem láttam. Vonásai rendesek, haja még mindig fekete, Szemével azonban valami történt az évek folyamán. Tekintete zavaros, ugrándozó és tompafényű. Kisfiú korában nyugodtan nézett a szemembe.

A beszélgetés alatt Makley balkezevel jobbkarját dörzsöli. Nagyon érdekli a jobbkarja, mert ha rámnéz, rögtön elhomályosul a szeme. Inkább a karját dörzsöli.

— Voltál odahaza, Jim? — kérdi.

— Igen, Charlos, beszéltem a szüleiddel is.

— A hugaimmal is?

— Velük is.

Aludni jó...

Charles Makley a kérdésre nem vár feleletet. El tudja képzelni, mit beszélhetünk róla, el tudja képzelni, mit csinálhat egy anya, akinek a fiát nemsokára a villamosszékekhez vezetik. Ó, az új-ságokból olyan jól ismeri mindenki a

villamosszékek rituáléját. A halálraítélt fejbüdjét leborotváltják, két nadrágszárát levágják, mezítláb, a villamosszékek közül tonzurjával a fején, beültetik a székre, fejére kapcsolják az áramot, karjára, lábára, aztán egy pillanat, érzik az emberi hus pörkölt szaga és a kivégzés megtörtént. Egy anya, aki tudva tudja, hogy fiára ez a sors vár, ugyan mit beszélhetne?

— Hogyan érzed magad? — kérdelem és a kérdésemet meggondolva mondom ki, nem tartom se ostobának, se kegyetlennek.

— A nappalok rosszak, éjszaka hála Istennek, tudok aludni. Aludni nagyon

jó. Alvás közben nincs bűn, nincs bűntetés, nincs lelkiismeret, nincs semmi. Aludni jó.

Mindezt persze Charles Makley lassan dörmögi.

— Hiszen, ha az alvás megnyugvást ad, akkor...

Makley rámnéz.

— Akkor a halál se lehet olyan szörnyű. Nem tudom. Megnyugtat, hogy a villamosszékek után a semmi jön, de hidd el, más úgy elaludni, hogy az ember tudja: felébredek. Nem jó ezen gondolkodni. Ki fogom birni, szeretném, ha már holnap lehetne. Nappal nem tudok mit csinálni. Mondd, furcsa kérés lenne, ha kérvényezném, hogy minél előbb végezzenek ki?

— Bizony furcsa.

— Az emberek csodálkoznak, hogy valaki meg akarja rövidíteni a saját életét. De ez itt... Nem nagyon élet...

Charles Makley most lehajtja a fejét és már csak lehajtott fejjel dörmögi rekedten:

— Jim, barátom voltál, tegyél meg egyet, amit kérek. Menj most el.

En kimegyek az életbe, odakint beülök az autóbba, napfényes országutakon fogok vágatni, ebédelni fogok, uszom majd a tengerparton, fiatal leányokat fogok látni, dolgozni fogok. Ezt ő mind elképzei. Miért maradjak itt? Miért kavarjam fel.

— Szervusz.

Ujra dörögnek a vasajtók, ujra megmotoznak és ujra kiállnak a napfényben. Néhány napig nem fog izleni az élet.

LEGUJABB

NEM JON ALFONZ EXKIRALY ROMÁNIÁBA

A külügyminisztérium hivatalosan megcáfolta Alfons spanyol exkirály romániai látogatásáról elterjedt híreket.

AZ AMERIKAI TEXTILSZTRAJKKAL KAPCSOLATBAN

a szakszervezetek vezetői kiadták a parancsot, hogy szombatra virradó éjszaka fél 12 órakor be kell szüntetni a munkát. Felszólították a

sztrájkoló munkásságot, hogy óvakodjék a zavargásoktól és ne üljön fel kommunista jelszavaknak. Hírek szerint az acéliparban is sztrájk készül, mert bevezették az 5 napos munkaidőrendszert, ami 10 százalékos bércsökkenést jelent.

SCHACHT BESZÉDE A NEMZETKÖZI HITELKÉRDÉSROL

igen nagy feltűnést keltett Angliában. Az angol lapok azt írják, hogy Schacht igen sokat követel Németországnak s kijelentéseinek komoly gazdasági következményei lesznek.

A közgazdaság hírei

Nem lép ki a Resica a Socometből. Az erdélyi sajtóban az a hír jelent meg a napokban, hogy a Resica ki akar lépni a Socomet nevű vasipari eladási szervezetből és saját eladási szervezetet állít fel. A hír teljesen alaptalan és alighanem spekulációs célokat szolgált. A vaskartellnek és a Resicának igazán semmi érdeke, hogy az ő szempontjából igazán bevált eladási irodát feloszlassa.

Marosvásárhelyen most alakult meg „Unirea” cégelnevezés alatt a helyi fűszerkiskereskedők beszerzési szövetkezete, amellyel ötre emelkedett Erdélyben a hasonló alakulatok száma. Az öt szövetkezet Kolozsváron akar saját beszerzési központot felállítani, amely ilyenformán az ország legnagyobb vevője lesz a fű-

szierpiacon és az elérhető legmagasabb rabattot fogja élvezni a beszerzéseknél.

Kerületi raktárakat állítanak fel az ipari szesz eladására. A monopoligazgatóság azzal a tervvel foglalkozik, hogy a fogyasztásra nem alkalmas ipari szesz eladásának fokozására kerületi raktárakat állít fel és azok koncesszióját árlejtéses alapon fogja kiadni.

A régi váltótörvény szerinti a végrehajtási klauzulával ellátott keresetek után a benyújtáskor le kellett fizetni a kereseti illeteket is. Miután az új váltótörvény ezt nem írja elő, a végrehajtási záradékkal ellátott keresetek a kereseti illeték levonása nélkül is beadhatók, csak a kérést kell 29 lej béléggel ellátni.

A BUKARESTI TŐZSDE-ZÁRLAT

ÉRTÉKPIAC

Adóhón: 40 egyenlő. Stabilizációs kölcsön: 40 és fél. Kisajátítási kötvény: 41 egyenlő. Banca Nationala: 5200. Banca Românească 307—310. Credit Minier: 260—264. Mica: 1230—1232. Resica: 420—423.

A Nemzeti Bank pénteken újabb hivatalos angol font és holland forint árfolyamot adott ki:

Angol font: 501—491.

Holland forint: 68,20—67,55.

GABONAPIAC

Óbuza: 73 kg-os 440 lej 74—75 kg-os 466,

Ujbuza: 79 kg-os 500. Besszarábai buza: 77 és fél kg-os 500 lej, 76 kg-os 485. Regáti buza: 73—74 kg-os 465 lej, 76 kg-os 490 ab Bazargie, 77—78 kg-os 500 lej.

Zab: 41—42 kg-os 300 lej 48—50 kg-os 335.

Rozs: 71—72 kg-os 380 lej, 74—75 kg-os 400.

Köles: 400 ab dunai hajó.

Borsó: 720 ab dunai állomás.

Felvittek: buza 74 vagon, zab 7, rozs 6, kóles 30, borsó egy vagon.

A TEMESVARI TERMÉNYTŐZSDE ÁRAI:

Buza: 78 kg-os 430 lej, 77 kg-os 425 lej 76 kg-os 415 lej. Tengeri: 255. Zab: 250 Árpá: 275.

Vasárnapi lapok

A B. L. V A S Á R N A P I M E L L É K L E T E

Költő az utcasarkon

Egyik párisi estilap apró hírei közt olvasom, hogy Paul Bizard, ismertevű fiatal költő Páris forgalmas pontjain személyesen árusítja könyvomatosa sokszorosított verseit, olcsó újságpapírra nyomva, füzetlenül, néhány sou-ért. Szorgalmas újságolvasó lévén, az eset nem lepett meg tulságosan, ugyanis néhány évvel ezelőtt, talán ugyane lap hasábjain olvastam arról a fiatal festőről, aki anyagi eszközök híján, vagy meggyőződésből az utcán: egy sőtány, vagy futballpálya magas palánkján állította ki a képeit, — nagy sikerrel. Lírikusról sem ezuttal hallom első ízben, hogy az utcán saját maga árusította a verseit. Egy-két évvel ezelőtt egy országosan ismert fiatal magyar költő kért és kapott engedélyt arra, hogy a budapesti Nemzeti Színház előtt saját maga árusíthassa versesfüzetét. Egyre-másra olvasunk a lapokban a művészek ilyenszerű „lefokozódásáról”. Szakmabeli lévén, nem vagyok olyan naiv, hogy költőtársaim kényszerű „önadminisztrálásában” elkülönült eseteket lássak. Mindnyájan ugyan azon elszegényedési folyamat sodrán kényszerülünk az utcára, — legföljebb egyikünk-másikunk nem olyan szerencsés, hogy versei számára elárúsítási engedélyt kapjon.

A költőnek, ha manapság élni akar — a közvetítő kereskedelem mellőzésével — ki kell állania az utcasarkokra. Kikerülhetetlenül a társadalmi árucseré tevékeny alanyává és közegévé lesz, mihelyt a valóság közvetlen sodrába kerül. Fokozottan társadalmasul s a valóság erői igénybeveszik, valamint ő is igénybeveszi azokat. A lírai kereslet növelése végett személyesen lép közbe. Az utcasarkon alanyiságát, a másfajta kereslet hatása alatt, lassan közösségi érzetekre váltja át. Kifejezése új nyelvét itt lesi el, mondanivalói anyagát itt ragadja meg. Itt tapogatja ki a közlés új lehetőségeit s az újfajta líra fojtott hangjaira is itt neszel. Midőn létének anyagi feltételei megváltoznak, egyben alanyisága is átalakul. A centrifugális multu líra: melyben a világ központilag az egyén felé futott össze, — most centripetális irányt vesz: az egyén irányából a közösség felé fut széjjel. A diszpendányok előkelőségétől az utcasarkok füzetlen könyvomatosságáig hosszú az út: benne van a líra ujkori története a polgári művelődés fénykorától hanyatlásáig s egy új rend kulturális eszméléséig.

A közösségi élmény bensőséges, lírai ki-formálása a szétfolyó közösségi élménynek határozott, művészi alakot ad. A ki-formálás művésze, a fojtott közösségi élmény lázas kiírása, — ez az utcasarkok lírikusának feladata. Ez az új líra az egyén-nyújtotta kristály, melynek mélyén a közösség a saját bensejébe pillant.

Hogy a lírikus az utcára került: — korunk egyik sokatmondó tünete. Az alanyiság fellázadt napjaink lélekletlen berendezkedése ellen és lázadását az utcára viszi. A kiéhezett lélek az utcasarkokra áll. A kifosztott termelő után most a termelő lélek is az utcán keres magának elégtételt. Mindkettő munkanélkülivé lett. S a lírikus, aki az utcára vonul, — a szellem utcai harcát indítja meg.

A tegnap legföltettebb értékei rohamosan az utcára kerülnek. Az utca a munkanélküliség, az átalakító társadalmi erők s a számkivetett értékek nagy gyűjtőmedencéje lett. A munka s az értelmesség lefokozódásának sodrán a líra az utca népeben találja meg új közegét. Az új líra és új közössége még tapogatóznak egymás irányába s ha a líra megtalálja hozzá ut-jait, bebizonyítja elpusztíthatatlan életképességét. Halhatatlansága új fokára érkezik.

Szabadságát, melyet az uralkodó rendben eljátszott, az utcán visszanyeri. S ha sikerül teljesen meghódítani az utcát.

BUDAPESTI LEVÉL

Vénasszonyok nyara

Irtá: Zsolt Béla

Soábhégy, augusztus végén

Reggel mély, messziről hangzó kürt-szóra ébredek, a felhő az erkélyen könyököl, félig benn van a szobában. A kürtszó eredete rejtélyes, nem tudom megállapítani az irányát, lehet, hogy hajó rikolt, vagy egy korán elhagyott villa ráérő házmestere vette elő téli hangszereát. A földig érő ködben ez az egyetlen határozott hang, egyébként csak megszakadó zaj-törmelékek pattogzanak, mint a recsenő butor, elmosódó morajok susognak, mint a fülzugás, amit csak egyedül hall az ember. Mindenütt lehetnének most: svájci havas derekán, vagy a tengerparton, vagy akár magán az óceánjárón. Nem tudni, egy helyben állunk-e, vagy olyan gyorsan haladunk, mintha egy helyben állnánk. Most a tenger lassú mozgásba kezd, mintha kavarná valaki, hogy le ne közmásodjék. A centrifugális mozgás pillanatonként gyorsul, majd megbokrosodott ütemet vesz; végül szétfroccsen, hogy szinte hallani a loccsanását. Egy óriási tölggyfa jelenik meg minden átmenet nélkül az erkéllyel szemben, nedvesen, zöld

hajában már sok a barna szál, a tölgy most szájalmasan csuf ezzel a reggeli, kócos öregeccsel. Nincs szél, még szellő sem, de ő mégis sóhajt egyetlenegy hosszú, a levelei lemondóan megrebbennek, egyetlen ősz lomb lepereg és elmerül a ködben, amely még a derekáig ér. Valaki kopog a szobám ajtaján, hátranézek, csak egy másodperc az egész s amikor ismét visszafordulok, a tölgy koronája már csupa arany s a tövise csupa bronz, olyan, mint egy kisportolttestű milliomas, indián fejdiasszal. De már nem őt nézem, hanem a parlamentet, amelynek barnaarany kupolája, mint egy hatalmasra hizott körishogár, lassan buvik elő a ködből. Már a Vár számtalan kupoláját nézem; arab városnak hatna innen felülről, ha fehér lenne s nem cinóberzöld, mint a koratavaszi rét Szeged körül. Már a csepeli kéményeket nézem, amelyek mintha pont nekem akarnák megmutatni, hogy mit tudnak, mert abban a pillanatban, amikor megjelennek a köd előtt, egyszerre a legkülönbözőbb hangnemből harsognak és trombitálnak s lelkesen lobogtatják füst-

kendőket, mintha ma reggel ért volna véget az ipari világválság. Most balról születik meg egy domb az őskori kavargásból; az erdeje magasra nőtt sarjunak hat s benne a villák óriás eprekként pirosodnak s mintha percenként szaporodnának, a szemem láttára nőnének ki a földből. Csakugyan, szinte egy éjszaka alatt teremtek? Pár éve ott még budai őspagony volt s most olyan, mint egy ősi üvegház, amelynek a váratlanul meleg nap előtt felnyitják a fedelét: látni a civilizált ágyásokat, parcellákat, ahová átlátlantalt magát a kimerült aszfaltból egy újfajta városi élet. Valahol ott vannak köztük a fiatal büszke háziurak is, amint visszakérgetik a kapuból a kutját, aki nem is annyira hűségéből, mint az aktatáskába rejtett uszonna illatától megbűvölten követi őket. Ott járnak a tisztára mosott és se-pert két autóbuszok, amelyekben kialudt tekintélyes férfiak olvassák az újságok vezércikkeit. Sok a szakáll, a pakompart, itt volt egy monokli, sőt egy reszkető kézben nagyító üveget is rezget a romló rugó, valami válóperi tudósítás felett. Idősebb, de vékony uriaszonyok neccalóval az őszülő hajukon s foszlott cekkerekkel a karjukon a szénatéri piacra ringattatják magukat, miközben rátafelejtik a szemüket a fürdőtrikó hirdetésen, a nyulánk angol lányon, a heverő székben meglehetősen kihívó pozitúrával. Felfelé fésült hajú fiuk, szinte még nedvesek a gumiszivacsról és jószaguk a tejszappantól. De meztelen térdüket máris megfogta az iskolatáska fekete viaszkosvászna. Rendőr a vezető mellett, minden felszállónak szalutál, házmester valamelyik miniszteri tanácsosnál. De a városhoz közel, ahol már kezdődnek a bérházak, felszáll egy sivatagszöke, kialvatlan szemű, élénkebb ruhás hölgy. A modora éppoly decens, mint a többieké. De mintha nehezebb esnék a mozdulatlanság és a komolyság, egy-egy okuláré árszegeződik, egy-egy uriaszonyi tekintet átsiklik rajta, valami segédhivatal démona lehet fenn a Várban. Öreg, családos iktatók és kiadók róla szoktak álmodni az összetolt ágyban. A gyümölcs-szag behatol az autóbuzsokupába, a fanyar, finom uri ősi levélillat helyett ordináré piaci büzők jönnek, ételszag, polgárszag és szegényszag s egyre több össze-vissza rohanó, vagy tanácstalanul ácsorgó gyalogos a villamoson, taxik, magánautók, stráfkocsik között. A Városmajor felől egy hullautó elgördül a közönyös sofförrel. Ez már nem Buda, itt már Budapest kezdődik, a nyomorult, gyűlölt, szürke, rosszmodoru, érdeshangú Budapest, ahol egyetlen eperpiros tetőt sem látni. Hamuhalom, amelyben a napot tükröző üveglap hirtelen megcsillan, mint a parázs. Szürke hangyaboly, a templomtorny, mint a botok, amelyekkel a bolyt megkavarják és a nap egy susterég rajta, mint a forró víz, amely a hangyákat ki akarja irtani. A parti paloták, mint egy part lándzsás kerítése: de mögöttük a pesti élet elvadult bozótja. A szemem keresi benne az ismerős csapásokat, de csak találgatni tud, mert minden egybefolyik, innen látni a lagjobban, milyen börtön ez a város, a cellák tömege börtönudvar nélkül. A csöppnyi terek ki sem látszanak a kő alól, még a Szabadság-tér is lifthofnak hat a tűzfalak között. Nincs levegő test felett. Alig hogy elszéledt a kénzszag köd, máris ráült a koromszaga füst. Nemcsak a gyárkémények füstölnek, de a templomtornyok is. Az ember innen azt képzei, hogy lenn a pesti utcákon fekete emberek nyüzsögnek, mint Harlemben, Newyork néger negyedében. Ha a lángokat is lehetne látni, azt hinnéd, hogy fel-

FIAM ELSŐ ISKOLANAPJÁRA!

Hétéves kislám, holnap iskolánap, meg kell magyaráznom: törvénytelen vagy. Fattyu, bitang, szerelemgyerek, de melegen kérlek, próbálj férfi lenni, próbáld meg lenyelni a könnyed. Gondolj a lepkékre, méhekre, bátor állatokra, Aki keresztlevelet nélkül hullt meg egymásra. Kellettél, kellettél, régtől akartalak, Bánod-e, hogy a semmiből életreihottalak?

Kislám, holnap névsorolvasás:

Koós Feri majd lendül, ez lesz az osztály harcos kakasa, Az egész szíve bentül, ahogy mondja, az én apám a Kóos Ferenc, hallja? És ugrik Pál Endre, szokik Nagyandrás Péter, Az apám földmives, szíjgyártó, lakatosmester... Kislám, ha majd téged kérdeznek, gondold társaidra És bátran feleljed: a mi apáink, kérem, ismeretlenek.

A sok gyermek rikolt majd és viharászik, de te emlékezz, mit magyaráztam Neked kilenc hónapig. Elnyultunk a fűben, a szívemben hordtalak És beszéltél egy-e a keresztleveledről, hogy az egyik rovat Kitöltetlen marad.

Kislám, ez az első napbanezés. Légy bátor katonája névtelen anyádnak, Ölelj át és hadd, hogy átfogjalak. Ne érezd, hogy kevesebb vagy, mint a többi Aki elmeséli, férje van ám az anyámnak, Tudod, mit jelent ez? Emléke ő egy feldult, zilált éjszakának. Én téged akartalak.

Kislám, érzed-e, hogy süt rád a nap? Szeretsz gyümölcsöt enni, fűben viháncolni? Szeretsz a lepkékkel versenyt szaladgálni? Jó-e, hogy minden reggel újra megáldalak?

Kicsi katonám, jön majd az egyetem, harcos állomások, De én is dacoltam érte, erre kell gondolnod.

Nehéz lesz az út, pislogj szaporán. nyeld vissza a könnyed. Nyissad ki a torkod, tárd ki a melled, És kiáltsd, kiáltsd kislám! Anyám, örvendek, hogy élek!

JAKAB EDIT

ugy, mint hajdan Petőfivel — a nagy napokban zászlója lehet.

Akik a líra „sansculotte-napjaitól” viszsziariadnak, hallják Ady Endre szavait: (Az utca éneke)

A szalonoké parfümös rege, Szilaj és új az utca éneke.

A régi dal: mítosz és diadal, Véres és bus ének a fiatal.

A szalonokban a könny is hamis, Az utcán hű az örült kacaj is.

Ami felbecsül szentre a szalon, Az utcán rongy kóta, kusza lom.

Csinált sirások, ravsasz kacajok, Az utca bátran derül és sajog.

Ott tanult, pompás, fölséges karok, Itt együgyű, de viharos dalok.

Holnap tán égi dal lesz a rege, De föld-rohaj az utca éneke. Korvin Sándor

gyújtották a várost. A füst ellepi a hárt is. Tul a városon, Gödöllőig füstöl a mező. Viszont szembeszökő, hogy nagyon sok gyármű nem füstöl. A Váci-ut kúrtói például feltűnően kihagynak s így szemben a Lágymányoson szintén felfedeznek egy sor hideg kéményt. A Lágymányos és Csepel közben egészen közel kerültek hozzám a dombortérképen még a Jeruzsálem is kivehető, ahol a nyomorbecsuán-kunyhóban lakik, egy óriási szeméttelap mellett, amelynek hulladékai-ból felépült s amelyből lakosait táplálja. Odább az albertfalvai telep valaha piros tetői erősen megbarnultak, mintha lap-pangni akarnának, félnének a feltűnéstől.

Az Összekötő Vasúti-hídon két vonat rohan egymásnak. Utolsó pillanatig úgy tűnik, mintha elkerülhetetlen lenne a katasztrófa. Egy teherhajó vergődik a hid alatt, mintha zátonyra futott volna. Egy teherautó gördül felfelé a szerpentin úton, versenyez a Fogaskerekűvel, amely szép sárga vagonjaival olyan szolidan beosztott tempóval halad, mintha takarékoskodnék erejével a hátralevő ezer méterekre. Olyan, mint a svájci hegyvasút, az ember idősebb, könyvolvasó angol nőket, modortalan kövér német férfiakat, kínosan elegáns japán orvosokat képzel belé, de csak a tisztisapkás hivatalosolga érkezik gyanus iratokkal, egy kabátnélküli

fiatalember a reggeli lapokat hozza kötegekben. A reggeli lapokban ismét nincs semmi döntő fordulat, a világ tovább kemereg lenn a völgyben, amely ettől kezdve percről percre mindennapibb, kopotabb arcot ölt. Csak félóráig tartott a fiút és az újság fekete hírei most ellepték az egészet. A Jánoshegy felől megindult a lassu, alattomos felhősödés, szél is kerekedett, a tölgyfa hirtelen ötven évet öregedett az ablakom alatt. Egy fiatal leány, aki eddig a fehér padon süttette magát a nappal, felkelt és bement a házba. Megindította a gramofont s a tölgyfa leest levelei fásultan táncolni kezdtek a szélben...

A GÖZDARUNÁL IS ERŐSEBB A MÉLYTENGERTI POLIP

Emberek háromszáz méternyire a tenger színe alatt — Eleven szigonyok és hus-pörgettyük — Tigriscápák és polipok élet-halálharca

A Sárga-tengeren, 1934.

A kábeljavítóhajó megtalálta a vezeték s kettévágva azt, egyik ágát felhuzta, összeköttetést létesített a állomással s most nekiállt, hogy megkeresse a hibát. Evégből fel kell göngyölíteni a másik ágat, amíg felszínre bukkan a hibás rész. A tengerészek az ép kábelt bójával erősítették a tenger színére s a sorsára hagyták. S most nekikezdenek a göngyölítésnek. Előbb azonban meg kellett keresni a hibás ág végét, ez kétnapi rettenetes munkát jelentett. Mocsokban fürdők a személynök, csupa kenőcs, olaj, por, maszat mindenki. A tenger is bőven részesít a nem várt fürdőkben. Kutyanak való élet, meg kel veszekedni, de az a fontos, hogy a csigák kerekerei megint forognak, a daruk újra emelnek. S a hatalmas kábel-tartóhengerre lassan föltekerekedik az átkok átka, amihez képest a legutolsó javasasszony rosszkívánása is ünnepi zenegemény. Négy ember valami óriási kosz-

vakaróval simára beretválja a kiemeit kábel testét. Mindenféle állat kapaszkodik a tenger mélyéből kihúzott vezetékbe. — Eszembe jut a szülőfalum, melyben gyermekkoromban mindig ott kóválygott egy torzonborz koldus. Szívánványos szakáll s lógó rongyai elől ijedten menekültünk. Most megint itt van, eljutott a Sárga-tengerre kábel alakjában, de azzal a különbséggel, hogy a szakállának minden szála husból való s egy-egy szála súly a métermázsákra rug. Kábelbörbelynek lenni sem utolsó mesterség. Ezernyi kigyózó cafat, vergődő, vagdosó állat, rákok, polipok, ázalagok, medúzák, az Isten rossz kedvében teremtett személgöytemény, csupa szem, ujj, csupa ezerláb, amit le kell szedni a vezetékről, hogy a dobra fölférjen belőle néhány ezer méter. Szuszogás, gyöges, sípolás, hörtyögés kíséri a titokzatos mélységek koronázatlan fejdelmeinek halálát s a búz, amit magukkal hoznak, fölér akármelyik vegyszer-

gyár ingyentermelt odkolonosüvegenkívüli illatával.

Egyszer azonban megállnak a daruk s a gőz hiába sipol. Lóerők ezrei dolgoznak, de a kábel megakadt, hiába bukik alá az acélbója, melyen átszalad a szál s mely emelni segít. Ördögbe is, mi történt a mélyben? Ereszd rá teljesen a gőzt pajtás! Rajta van. Ennyi erővel egy emeltesházat is kicibálhatnánk a vízből. És mégis megakadt a tudomány. Ilyet még nem pipált az Emden-Shiról!

Két óra múlva már tudjuk, hogy a kábel itt háromszáz méternyi mélyben leekszik. Azt is tudjuk, hogy nem tehenkedett rá valami elsüllyedt harmincezer-tonnás gőzös. Hm. A parancsnok előmászik valahonnan a gépek közül. Rossz ránézni, ahová nyul, odaragad.

— Le kell engedni a tankot — mondja — s ki kell szabadítani a vezetékét, mert az igazgatóság megess bennünket, ha sokat játszunk!

MUNKÁBAN A POLIPCSALÁD

A tank egy közönséges acélskatulya, melynek vagy husz, vastag üveggel szegélyezett kilátója mögött a gépek egész sora buvik. Acélból készült, pápaszemes merülődoktor! Belül alig lehet mozogni a sok emelő között. Az emelők vágó, robbantó, beretválószerszemeteket mozgatnak, filmfelvételgépeket csattanának, reflektorokat kapcsolnak. Telefon is van benne, meg egy ócska gramofon, mesterséges fül s több efféle csodaszerszám. Négyen betelepszünk, egy daru a magasba rántja az acélpöffentyűt, aztán egyszerre zöldesre változik az ablakok előtt minden. Már benne vagyunk a szósóban, vagyis a víz alá buktunk. Nézem a mélységmérő piros minium-rudját. Husz méter, ötven méter. Hetvennél már megjelennek a tenger legsilányabb albrőlői s a sok világító-haltól olyan a környezet, mintha az Oktogonon járnék. Ebben a mélységben már vakstötéség uralkodik, tehát felgyújtjuk a reflektorokat. Éppen ebben a pillanatban iszkol el mellőlünk suta vergődéssel egy óriás-angolna, de még vissza is kacsint néhányszor, nem tévedett-e? Száz! Jönnek a lapos állatok s kerek, hülye szemekkel betekintenek, odaragadnak az ablakhoz, alig lehet lakaparni őket. A laposmennnykő sem lehet vékonyabb, mint ezek, az ember szinte csodálkozik, hogy nincsenek észre fenve.

Százötven. Itt a tenger néptelen. Ez az átmenet a felszín és a mélység között. Talán huzat van benne, azért nem bérli senki. Ha huzat nincs is, de áramlás, az van, mert a víz gyakran ringatja a tankot. Azonban kétszázon alul már a főbőrők jelenkeznek. A főmérnök most már felvételeket készít, mert a tenger itt egészen különös látivalól nyújt. Mintha őserdőben járnánk. Husból nőtt eleven fenyőfákat kaszál az olló. Kedvem volna kiszállni és gombát szedni, mert ebből is van éppen elég. Piros, zöld, kék s valamennyi saját házi villanyteppel van felszerelve. Csodálatos harasztok és páfrányok, melyek a vízben lebegve, ezernyi ezájukat tágranyitják.

S végül alattunk, a husz méterrel mélyebben járó-reflektor fénykörében feltü-

nik a ferdénfeszített fekete kigyó: a kábel! No, teremtette, ez aztán a látvány! Kigyófészekbe léptünk talán? A vezeték ezernyi polip lóg hatalmas gomolyagokba tekeredve! Azt régen tudjuk, hogy ezek a szörnyek nagyon szeretnek a kábelben hintázní, de hogy ennyi legyen egy rakáson! Egyikük már el is kapta a tankot roppant karjaival, szívói az üvegre tapadnak, de alattunk megmozdul a víz, gyenge lökést érzek — a főmérnök robbantott s a szívók nyomban eltűnnek. A tengerek sötét rémci azonban nem tágtanak s most már eleven huserdőbe borul a tank, az ollók vészettül dolgoznak, a reflektorok bágyadtan ringanak, a kiselb polipok, mint óriási, rezes-üstök, röpiúnek szanaszét. Ezt a mézárást!

Most a homályos háttérből egy retten-

Jönnek a tigriscápák

Közben az óceánok lakói mind nagyobb számban jöttek elő a fény hatása alatt. Gyikokhoz hasonló állatok, tengerikigyók, gömbök, kockák, háromszögek, halak, melyeknek egész teste egyetlen szájból áll, szakállaspókok, vizisündisznók, lapostestűek, direkt olyanok, mint egy tükörszö, eleven téstaszürök, piros rózsák és vizalatti kaktuszok. Ki tudná a halak formáit mind felsorolni! Volt közöttük, a mely a gyertyatartóhoz, öngyújtóhoz, tollszárhoz, tortasütőhöz hasonlított. Vagy másfél óráig szemléltük ezt a csodálatos világot, amikor egyszerre az egész banda szétrebent, mint valami roppant forogteg-hajtotta felhőcsoporthoz. És ujjabb fenevadak érkeztek: igazi cápák, tigriscápák, a tengerek despotái! Mindenki menekül, ha ezek a vérszomjas bestiák megjelennek, csak örök ellenségük: a polip marad nyugodtan, mert hiszen nem is menekülhet, de nem is akar. A tigriscápa és a polip: évezredes ellenségek! Ahány-szor csak találkoznak, hannibáli csaták színhelye a mélytenger.

A polipcsoporthoz levált a kábelről s merült, egyre merült. A leggyorsabb, de egyuttal leggyávabb menekülés! Most azonban nem bizonyultak elég gyorsak-

tes szigony vágat felénk. Önkénytelenül is elkapom a fejem az üvegtől. Ez is valami mélytengeri szörny, a la Lochness. Csakhogy a szigony nem vasból készült és némi barátságos tekeréss után remülten menekül. Helyébe szabályszerű pörgettyük jelennek meg. Ezernyi csápjuk úgy forog szilárdnak látszó testük körül, mint a falusi ringispil láncraakasztott lovacskái. Ezeket azonban csak pillanatra láttuk, mert most a polipfamiák koncentrált támadást intéztek ellenünk s a tank teljesen beágyazott roppant karjaik közé. Ennek a fele se tréfa, még leszakíthatják a készüléket s akkor kampec, vége a nótának. Dehát a tank körül egyremásra robbannak a bombák s a vágóollók sem maradnak tétlenek. Volt esze annak, aki ezt a mélytengeri autót kitalálta!

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN
GYÓGYSZER
FEJFAJÁS HÜLES MIGRÉNÉK
REUMÁS FAJDALMAK
ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

nem ismernék a haremdurokat s hihetetlenül gyors cikázásukkal meg nem zavarnák az ágasbogas ellenséget. Pillanatok alatt szétépték a láncot és a polipok barna vére egyidőre elvette kilátásunkat. Mire kitisztult a víz, néhány cápa derekán is rajta voltak a csápok s bizonyos hogy ezek a hősök soha többé senkit meg nem harapnak!

Hogy hová fejlődött a harc, azt nem tudom, mert az állatok elsodródtak, s hirtelen nyugodt s tiszta vízben voltunk. S már indultunk is fölfelé. Elég volt az undokságokból. Háromszáz méternyi mélységet jártunk meg, — csekélység — de ha csekélység, vajjon mi lehet lejjebb? Ezer, ötezer, kilencezer méternyire? Ahová emberi szem jóideig nem fog lelátni? Szerencsénk, hogy onnan már nem érkezhettek vendégek a felszínre, mert a nyomáskülönbség miatt pocskéká robbannának! De hogy a szörnyek meséje nem is mese, annyi bizonyos, ezen nem is illik mosolyogni. Megjön az idő, amikor Lochness is a fantasztika sorsára jut: kitalál valamit, ami később valósággá válik!

A hongkong-singapuri kábel kardhalk sebeztek meg. Valósággal átfűrészelték a vezeték vastag szigetelését. Hatvan mérföldet csavartunk fel, míg a hibát megtaláltuk. Aztán a négyfelé vágott kábel összefoltoztuk s azóta az igazgató ur zavartalanul kívánhat jó egészséget a nagymamájának. Ez is valami, de ezt az örömet csak tartsa meg magának az igazgató ur.

Farkas István

LANG IDA:

Fény a tengeren

Arany csik
ragyog, fénylik
a tengeren
végig
és bibortüzeket gyújt
a kék
víz szeméire
s aztán
messze fut el,
mint csillogó
utja
a boldogságnak.

EGY ÚJ PIAC NYILIK
MEG TERMÉKEINEK

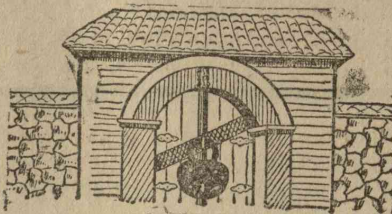
Vegyen részt a

Kisenevi (Chişinău) kereskedelmi és ipari kiállifáson
(MINTAVÁSAR)

szeptember 14 től — október 14-ig

Felvilágosítással szolgál:

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE, CHIȘINĂU.

50% KEDVEZMÉNY

a CFR., SMR. és NFR. vonalain

M. HEGYI ILONA:

Regényrészlet

(A B. L. és Népujság ajándékregénytárának legújabb regényéből)

Virágné furcsa mohósággal ette a cse-
resnyeszemeket. Talán meg is árt majd
neki — gondolta Anna — de sajnálta el-
venni előle a falat.

Akkor megfordult Virágné az ágyon,
olyan hevesen, hogy Anna rögtön szólt:
— Nem, szabad ilyen nagyon mozog-
nod.

De akkor már Virágné nem felelhetett,
csak nagy, ijedt szemekkel a lányára né-
zett, mint aki kérdez és segítséget vár. —
Anna felugrott, átkarolta... fogta és sem-
mit sem tehetett. Csak nézte a szemeket,
amelyek egyedül benne bíztak, amelyek
segítséget vártak és...

Még egy ideig hörgött Virágné. Huzta
a levegőt, nagy, utolsó kortyokban, a
szeme lassan egészen elüvegesedett, nem
látta már a szobát, nem látta már a lá-
nyát. Érzett? Nem érzett? Tudott-e ar-
ról, hogy ez a vég? Nem mondhatja már
azt meg senki ezen a földön. Teste gör-
sösen rángatózni kezdett. És hamarosan
nagy, sötétvörös foltok lepték el karjait.
Anna soha sem tudta későbbben megmon-
dani, hogy mennyi ideig állt még ott az
ágy előtt.

Mikor Felhő doktor bejött a szobába,
akkor megmozdult és azt mondta:
— Meghalt az anyám.

Az orvos megsimogatta és ígérte, hogy
beszól a szomszéd lakásba.

Átjöttek az ismerősök. Hangosan jaj-
gatni kezdtek és mindenfelét csináltak a
szerencsétlen, tehetetlen testű édesanyá-
val. Szemeit lezárták, levetkőztették, ki-
egyesítették, aztán a butorokat kezdtek
rakosgatni. Nemsokára kicsi szekéren fe-
kete, nehézsúlyú függönyöket hoztak.
Nagy posztókkal bevonták a falakat.

— Hozd ide azt a deszkát! — kiáltotta
az egyik.

— Nekem ne ordíts, ordíts a nagyapád-
nak, — vetette oda egy másik.

— Fogd meg a lábát! Na most huzd
azt a szoknyát!

— Adjon a kisasszony tiszta fehérne-
müt!

— Fekete harisnya nincs?

Mindent megfogtak, kivittek, ide-oda-
huzogattak, kiabáltak és szegeztek. Az-
után éjszaka lett. És akkor már özvegy
Virágné ott feküdt a szoba közepén na-
gyon egyenesen, sokkal hosszabban,
mint amilyen életében volt, igen jól fel-
öltözve. Legszébbik fekete selyemruhá-

jában, kezei imára kulcsolva. És fejénél
két hatalmas gyertya égett.

Másnap pedig ismerős és ismeretlen
arcu emberek jöttek, Szomorúan megszo-
ritották az Anna kezét. Voltak olyanok,
akik hangosan sírtak. Akik virágokat hoz-
tak. Akik koszorút küldtek. A koszoru-
kat odarakták a koporsó köré, a szalago-
kat jó messzire kinyújtóztatták, hogy az
aranybetűk tisztán olvashatók legyenek:
„Utolsó üdvözlét a Felejtethetetlennek“
„Az áldott emlékü Virágnénak!“

Egész hosszú mondatok is voltak, ame-
lyek

M. HEGYI ILONA

lyek sokkal többbe kerültek. De-
hát édes Istenem, egy halottól csak
nem sajnálja a ember. Amig élt, hát sen-
kije se volt ebben a városban. Éppen sen-
kije. Most szerető barátok gyűltek rava-
tala köré és nagyon dicsérik a meghol-
dogultat.

Annán valamennyien csodálkoztak.
Különös teremtés. Ácsorog erre meg arra,
semmiről se gondoskodik. De nem sir, se
nem beszél! Még csak nem is köszön a be-

lépőknek. Erdemes gyermeket nevelni?
Mikor olyan közömbösen viselkedik a
legnagyobb gyászban is?

Fojtó, nehéz levegő, Anna kiment a
szobából. Csak megindult az utcán lassan,
nehéz lépésekkel és egyszerre az üzlet
előtt találta magát. Valami nagy meleg-
ség járta át, Fábiant látta, aki szereti őt,
aki csak, Isten tudja, milyen különös ok-
ból nem hívatta Annát, de aki megcsó-
kolta a száját és ezt mondta neki:

— Most menjen le kislány, aztán majd
akkor hivatni fogom és mindenről beszél-
ünk.

Ezt mondta valamikor Fábian. Igaz,
van már annak vagy három hete is. Az is
igaz, hogy nem hívatta és Anna nem ta-
lálkozott azóta vele. De akkor megcsó-
kolta. De akkor szerette.

Most a lány befordult a kapun és
egyenesen az iroda felé ment.

Nem jelentette be magát, nem is gon-
dolt efféle. Csak ment, kinyitotta a
párnás ajtót és megállt az íróasztal előtt:

— Fábian, Fábian... — először csak
ennyit mondott.

A főnök valami iratokat nézegetett.
Most felállt, olyan idegenül, mintha so-
hasem lett volna az a nap, mintha soha
csókot nem adott volna. Egészen úgy. És
akkor Anna egyszerre nagyon árvának
érezte magát, egyszerre megtudta, hogy
csak az anyjára számíthatott. Most
már harmadszor és utoljára ebben az
irodában szokni kezdett és ezt mondta:
— Meghalt anyám!

Olyan gyámoltalan volt. Olyan igazi
gyerek. Hogy így idejött, hogy eljött
egy idegen emberhez. Egy főnökhöz, aki
egész más világban él. Hogy segítséget
várt egyetlen csóknak a jussán, amit ő
szelímesen adott, ezelőtt három héttel
adott s amit már Fábian talán ki is tör-
lött az emlékezetéből.

Igy állt Anna összetörtén, Fábian előtt,
aki okos, aki jólnevelt, aki mindenkor
tudja, mit mondjon és mit tegyen.

Igy álltak és Anna mégis szinte oda-
ment, már szinte odaborult, hogy Fábian
vállára tegye nehéz fejét, hogy simoga-
tást, vigasztalást kapjon...

— És ekkor Fábian a pénztárcája után
nyúlt.

Kivett egy bankjegyet és letette ket-
tőjük közé az íróasztal lapjára.
Anna felnézett rá.

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsák, stb., ellen. Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzésével ellátott 2
kapszula (ostya-
ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

Egyszerre elapadtak a könnyei. S ame-
lyek még ott voltak a szemében, lassan
lepereregtek sápadt arcán és ráhullottak a
a pénzre, kicsi kerek cseppekben meg-
álltak a zsiros papírlapon és ott marad-
tak.

Igy állt Anna és Fábianra nézett. S
mint egy vak, aki valami csoda folytán
egyik pillanatról a másikra világosságra
ébred, hát Anna is úgy látta meg most
Fábiant, olyannak, amilyen volt.

A keskeny lánykezek lassan öklöbeszo-
rultak. A görbült hátgerince megegye-
nesedett, a szemek tisztán lobogtak.

Anna megfordult és biztos, egyenes lé-
pésekkel kiment az irodából.

A pénz, néhány pillanattal ott hevert
az asztalon. Akkor Fábian vállat vont, —
Istenem — gondolta — én megtettem, amit
csak lehetett — és a pénz után nyúlt. Uj-
jai megnedvesedtek. Fogta az itatóst, le-
száritotta a bankjegyet, kivette a pénz-
tárcáját és visszatette a többi közé.

A pincér mint karnagy

Dabson Richard bárpincér, az angol
zenei élet legfrissebb szenzációja most.
A legközelebbi napokban közismert fe-
hér pincér-zubbonyában egy hangverse-
nyen fog darabot dirigálni. Dabson hét
évig Londonban is pincérkedett. Gyer-
mekkora óta az volt az álma, hogy mint
zeneszerző-karnagy léphessen a nyilvá-
nosság elé. Kérte apját, aki karmester
volt, hogy adja zenei tanulmányokra, de
a családra rossz idők jártak és így a kis
Dick boldognak mondhatta magát, hogy
a londoni Monico-vendéglőben pincérnek
alkalmazták. Itt aztán az egyik vendég-
nek, egy kiváló zenésznek, érdeklődését
sikerült felkeltenie s a nagyevű vendég
saját zenekarát bocsátotta a pincér ren-
delkezésére. A boldog ember mindjárt
levetette mesterségbeli zubbonyát, de
megfogadta, hogy halálból fehér pincér-
lebernyegében fogja első koncertjét di-
rigálni.

Emlékezés Benedek Elekre

Irta és a budapesti rádióban felolvasta

Szentimrei Jenő

Második rész.

III.

Most tizenöt esztendeje tizezrek és
százezrek hagyták ott Erdélyt az első
vak riadalomban. Voltak, akikben az alak-
talan életösztön ágaskodott fel, melynek
első sugallata menekülést parancsolt, a
puszta élet megmentését legalább. Vol-
tak, akiknek több mentenivalójuk is
volt a puszta életnél s most ezt a többet
igyekeztek biztos révbe juttatni. Voltak,
akik a nagy fejvesztettség zürzavarában
elsőnek találták meg a fejüket s vakme-
rő számíttással ragyogó érvényesülési le-
hetőségek körvonalaait látták. Kirajzo-
lódnak az általános romlásból. De arra
egyikük sem gondolt: mi lesz az ottma-
radókkal? Mi védi meg őket, ha saját
ellentálló erejük tábora naponta tizzel,
ezzerrel, tizezzerrel fogyatkozik meg? Mi
történik a gáttal, ha töltéséből a ter-
mészkövek önként oldanak kerekét, be
sem várva a hullámok ostromló dühét?
Mi lesz a házzal, ha fedélszéke csak
egyedül gondol s elrepül, hogy ottmarad-
janak csónkán, idők viharának kitéve az
oldalfalak?

No lássák, Benedek Eleknek akkor
„jól ment“ Budapesten. Nem volt éppen
tengerjáró jachtja az Adrián s nem
könyvelte hat könyvvél a külföldről
hozzászóló tiszteletdíjakat. De polgári
értelemben nem lehetett oka panaszra.
Volt szép négyszobás lakása a Józsefvá-
rosban s ha egyetlen tollvonást sem ír-
többé, addig megjelent hetven kötetének
új és új kiadásából gond nélkül élhet-
tett volna koporsója zártáig. Felnőtt
gyermekait már mind „kenyérben“ tud-
ta. Még a kisbaci magaszerezte birtó-

kokát sem fenyegette veszedelem, csak
rá kellett volna iratnia Erdélyben élő
lányára s minden nyáron zavartalanul,
haza térhetett volna pihenni, mint an-
nakelőtte.

Mégis hazament. Szemközt vele repat-
riáló vonatokat ontották a menekülőket. Ő
másodmagával nekivágott hatvankét éves
korában a bizonytalanságnak. Megírja
az „Édes anyaföldem“-ben, hogy éjsza-
kákon át riasztó álmok gyötörték, nem
volt tovább maradása a nyugodt polgári
kényelemben. Valami kimondhatatlan
kényszer hajította, üzte haza, az ő elár-
vult székely népe közé. Később alakot
öltött ez a kényszer. Két sirdomb és egy
romhalmaz alakját. Az egyik sirdombban
két öreg ember porlad s fölöttük a kóp-
jafa formáját utánzó márvány sírkövön
ez a felírás áll:

Ami jót, nemeset könyveimben láttok,
E két öreg ember szívéből eredett.

Ha majd kihull a toll reszkető kezem-
ből

E két öreg ember mellé temesettek.

A másik sírhant friss még, nemrégiben
hantolták fel második fia, a korán el-
költözött Jani koporsója felett. És a
romhalmaz? Hitek romhalmaza, lelkek
romhalmaza, egzisztenciák romhalmaza:
Erdély 1920-ban. Ebből a romhalmazból
új hitet, új erőket, új életlehetőségeket
kell kivirágoztatni ama nép számára, a
melyet akkoriban olyan sokan, olyan
keves lelkiismerettel cserbenhagytak a
veszedelem óráiban. Bizony, feladatnak
ez sem volt éppen hálás.

Esztendeig nem mozdult ki a kertjé-
ből. „Megfogadtam — írja könyvében

és írta nekünk is leveleiben, ha türelmet-
len sürgetéseinkkel ki akartuk csalogat-
ni remeteségéből — hogyha Isten még-
egyszer hazaségit, álló esztendeig át
nem lépem kertem kapuját“. Az év le-
teltevel aztán első útja a fehéregyházi
tömegsírhoz vezette, alázatos főhajrára
ő, az öreget az örökifjú szellemóriás
poraihoz, a Petőfi-centennáriumi ünne-
pén. Itt találkozott először személy sze-
rint az új erdélyi irodalom első utverőivel
s mikor Nyírő József leszállt az ünne-
pi dobogóról, mellére ölelte:

— Most már nyugodtan halok meg,
mert ilyen tehetségekkel találkozva, jó
kezekben látom Erdély sorsát.

De nyomban utána felrázó szöveget
hallott egy asszony ajkáról, a segesvári
fogadó gesztenyelombos udvarán. Petőfi
üzent a csalogányok és pacsirták dalá-
ban az élő jelennek: „Most a világnak
nem csalogányok, hanem pacsirták kelle-
nek“. És akkor úgy érezte, hogy neki
még nem szabad meghalni, rá szüksége
van még népének s a fiatal pacsirták ha-
dának, akik tehetségesek ugyan, de hang-
juk gyöngye még egy romjaiba roskadt
világ feltámasztására.

Látatok már megöszült pacsirtát? Aki
vállain hatvanhárom esztendővel egyszer-
re csak megcsattogtatja szárnyait s fia-
tal társai élén felrepül a barázdából,
hogy dallal köszöntse s új munkára biz-
tassa a lehorgasztott fejű szántóvetőt.

Vakmerő madárcsapat volt ez, élén az
őz vezérrel. Alig szürkült az égalj, még
egyetlen rózsaszín sáv sem mutatta a
hajnal közeledtét és ők már szilaj nótá-
zásba fogtak. Odalenn a szántóvetőt kel-
letlenül dörzsölte ki szeméből az álmot,
melyet olyan jólesett volna továbbálmo-
dni még. Félkékkel követ kapott fel s a
megveszekedett madarak közé hajította.
Hallgassanak el, hiszen messze még a
virradat és olyan kényelmes aludni még.
Mennyi vaktában elhajított kódarab ér-
te ezt a madárcsapatot s főként az élen a
vakmerő, őz vezér szárnyait. Beszélni

sem jó erről. Nagyon fájdalmasak voltak
az ütések, mert azok kezétől eredtek, a
kiknek ő csak jót akart, mikor új mun-
kára szólította őket. Szerencsére edzetek
voltak a vén szárnyak s a fájdalom még
szébb, még harsányabb énekek szülőany-
jává lett. Nem is pacsirtaszó volt már
ez, de jerikói kürtök riadója, mely kö-
falakat rendit, régi megszokások dűlede-
ző bástyáit, hogy helyükbe az új élet-
viszonyok parancsa szerint új, viharál-
lóbb falak épüljenek.

IV.
Részletezzem a nyolc év történetét, me-
lyet közöttünk s egyedül érettünk élt le
a legzimankosabb időkben? Kötényi em-
lékezés kevés volna erre. Egy-egy rá-
villanó sugáryaláb meggyőzhet min-
denkit, hogy ez a „haláltán“ téma áldott
és áldozatos élet volt, melynek emléke
igy kell, hogy fennmaradjon közöttünk, a
mi felemelésünkre, az idők végezetéig.
Ma már könnyű erdélyi irodalomról, er-
délyi sikerekről beszélni, de ezeknek az
utját ő követte ki az egyetemes ma-
gyar nyilvánosság felé. Ma már könnyű
szép kiállítás, gazdag tartalmu folyó-
iratokban gyönyörködni s velük gyönyör-
ködtetni, de az első nyomorúság éveit, az
első, homálybátinó kísérletezések ne-
hézségeit Benedek Elek szelleme, példá-
ja, munkája, harcai, egyeztető és békítő,
bátorító és buzdító közbelépései tették
elviselhetőkké és átgázolhatókká. A ter-
mékeny munkát bénító világnézeti el-
lentétek elsímitására, kiküszöbölésére ő
tette az első lépéseket. Ő agítált, dolgo-
zott és dolgoztatott azokért, akikről a
legtöbb hangos szó esik a fórumokon, de
akiknek érdekében a legkevésbé törté-
nik: a népért és a gyermekért. Én nem
tudom, mennyit levelezett Kazinczy
Széphalomról, hogy irodalmi életet ala-
kitson ki a két magyar hazában, de lát-
tam, amit Benedek Elek művelt a lapjait
kiadó Szatmártól és Kolozsvártól száz és
száz kilométernyi távolságból. Befogta a
munkája családja tagjait mezei író-

A petróleumlégy rejtélye

A kőolajat általában úgy ismerik, mint a rovarok számára veszedelmes mérget. Számos házi rovarölő eljárásnak az a lényege, hogy petróleumot fecskendeznek a rovarokat rejtő hasadékokba, repedésbe, ahol a folyadék végez a petéikkel, lárvákkal s megöli magát a kifejlett rovar is.

Annál meglepőbb tény, hogy létezik olyan rovar is, melynek tápláléka, életele a petróleum. Kellog, amerikai kutató fedezte fel ezt a különös rovarfajtát 1898-ban a kaliforniai olajmezőkön. A petróleumlégy (Psilopa petrolei Coq.) maga apró, feketefényű, átlátszó szárnyú állat és tudományos szempontból a vízi-rovarok osztályába sorolható. A kifejlett állat éppúgy elpusztul a petróleumtól, mint minden más rovar, lárvája azonban csakis kőolajban tud kifejlődni. A légy mindig petróleumos környezetben él, a petróleummal itatott föld növényeire vagy kövekre rakja petéit, hogy az 1-2 mm. nagyságú lárvák kikelésük után, azonnal elérhessék a számukra élető folyadékot. Mintegy két hétig tart a lárvá élete s ez idő alatt szakadatlanul kőolajban tartózkodik. Eleinte azt hitték, hogy csak az olajban lévő szerves anyagokból: elhullott rovarokból, baktériumokból, növényi részekből nyeri táplálékát, de közelebbi vizsgálatok meggyőzték róla, hogy a lárvá magából a petróleumból táplálkozik, azt a szó szoros értelmében issza és abból építi fel teste anyagait.

Megállapították, hogy a lárvá gyomrát olyan sejtek bélik ki, melyek különleges képessége, hogy a kőolajból kivonják a tápláló anyagokat, továbbítják az emésztőszerveknek, a mérgező alkatri-szeket pedig visszatartják. De még így is teljesen rejtélyes, hogyan élhet, növekedhet rovarszzerű lény egy folyadékban, mely más rovar számára halálos veszedelmet jelent. A laboratóriumban közönséges légylárvákat helyeztek ugyanabba a petróleumba, amelyben a petróleumlégy ivadéka nevelkedtek. Azonnal súlyos mérgezési jelenségek léptek fel és a lárvák négy nap alatt elpusztultak. Ha viszont a petróleumlégy lárváját kivették a folyadékból, 12-18 óra alatt ki-múlt és teste kiszáradt.

A petróleumlégy meggyőző példa arra, hogy számunkra teljesen idegen körülmények között is létezhetnek élőlények és hogy az élő szervezet csodálatos alkalmazkodóképessége életet teremt olyan viszonyok között is, melyek felfogásunk és ismereteink szerint alkalmatlanok élet fenntartására.

kat buzdított, ujakat támasztott a névtelenségéből, levelezett gyermekolvasóival, azok szüleivel, tanítóival. Maga volt a százezer tevékenység egyetlen szent ügy szolgálatában: megtartani a népet, pótolni a gyermeknél az iskola kényszerű mulasztásait, hogy teherbíró híd épüljön a most cseperező nemzedékek át a múltból a jövőbe. Erdélyben tizenhét, Magyarországon négy városban forgódott a székelő írócsapat élén, de ezenkívül egymaga külön is ott volt mindenütt, ahová hívták, ahol szükségét érezték buzdító, lelkeket megújító jelenlétének. Nem volt szónok és mégis csodákat tudott művelni egy-egy mondatával. Bizalom új szikravarárt építette a csüggedőkbe, fáradtakba, kételkedőkbe új erőt bresztett, a lemondó egykedvűséget új életcélok kitűzésével korbácsolta tevékeny energiává pusztá jelenlétével, szálgyeget, töreklést alakítva, férfiasan nyílt tekintetével, melyet ezüstfényrel folyt körül szép ősz haja, dus ősz szakállja. A megtestesült székelő őserő, az elnyűhetetlen munkabírás, a kikezdhetetlen becsület, a tiszta lélek nyugodt ön-bizalma csakugy sugárzott belőle mindenre, akit jósorsa útjába vezérelt.

Öt éve, hogy elzuhant íróasztala mellől. „Fő, hogy dolgozzanak” — ezek voltak félbemaradt utolsó levélének utolsó szavai. Ezek voltak utolsó gondolatai, melyekkel akkor sem magára, még csak nem is a szűkebb családjára, de a székelő népre gondolt, hogy utat mutasson számukra a vak éjszakában, melynek világító lámpásul őt rendelte élete utolsó szakában a sors. Az a bizonyos erdélyi sors, melyet csak ritkán felhorkanó keserűséggel, inkább megadó fatalizmussal viselt, helyettünk és értünk, mindnyájunkért. Ha van még maradék erőnk, ő tartotta meg bennünk. Ha dolgozunk, az ő példája buzdít, ha csüggedünk, ő emeli fel a fejünket. Csak addig élünk, a míg emlékezni tudunk rá, amíg egyek maradunk vele a szándék tisztaságában és a cselekedet-áldozatos önzetlenségében.

Tomcsa Sándor:

KÜLÖNÖS RIPORTOK

III.

Ritka vendég

AMIKOR A SZÓBESZÉDNEK VAN NEMI ALAPJA

Előbb csak suttogták, később egyre nyíltabban beszéltek arról, hogy itt tartózkodik valahol a városban. Bonyára nyaralni jött, mondták. Ma itt látták, holnap ott, kávéházban, kereskedésben, sőt még — dr. Bauer szerint — a strandon is felbukkant.

Az első biztos nyomokat egy trafikostól hal-lottam, ki mikor kételyeimet nyilvánítottam, rövid habozás után becsületszentségre eskü-dött, hogy néhány nappal ezelőtt fordult meg a trafikjában, de hát mit akart egy szegény

trafikostól a mai üzletmenet mellett, mondta a trafikos és kihúzta a pénzesfiókot, melyben tényleg alig zörgött három darab százás és némi apró.

— És erre távozott? — kérdeztem, szuró pillantást vetve a trafikosra, amint ezt hajd-nában azokból a füzetekből olvastam, melyek fedőlappján a jobb felső sarokban egy markáns arcú férfi pipázott. Mivel pipám nincs, kény-telen voltam beérni szuró pillantásommal. Tehát szurtam még egyszer:

— És erre távozott? — Persze, kérem, — mondta a trafikos —

hát mit csináljon? Mutattam neki a kaszá-t... akkor még annyit sem volt benne, mint most... erre hümmögött, hogy már a nyolca-dik üzletben van és hogy a fene egye meg az ilyen kódís kisvárost és elment.

— Kivel volt itt? — gyújtottam rá ismét-ten kurtaszáru szuró pillantásomra.

— Egy kövérkés barna urral, kinek sárga felöltő volt a karján.

Már indultam, mikor utánam kiáltott:

— Valami szemfedélűgynök volt a sárgafel-öltős, tessék talán itt a szomszéd temetkezési divatcsarnokban érdeklődni.

A ritka vendég nyomában

el a temetkezési vállalkozó, aztán beszólt a raktárhelyiségbe: — Tót ur!

Tót ur megjelent a raktár ajtajában, ugy-látszik, éppen egy halotti leplet stoppolt:

— Tessék, főnök ur?

— Mondja Tót ur, nem emlékszik maga mos-tanában egy kövérkés, barna urra.

— Kövérkés... barna... — gondolkodott Tót ur is az állat vakargatva — kövérkés, barna... az bizonyára Pittner ur lesz az erdő-mérnöksgéptől. — Az az, — bólogatott — egész biztos Pittner ur. Két hete temettük, kérem, — fordult felém.

— Nekem egy élő kövérkés, barna urra len-ne szükségem, — nevettem el magam, bár ha-tározottan megdöbbenett szegény Pittner esete, ki szintén kövérkés volt és barna. — Sárga szemfedő, akarom mondani felöltő volt a kar-ján — mondtam az egyetlen, rendelkezésemre álló különös ismertetőjelét.

Akkor már tudták, hogy kiről van szó.

— Ja, a Somló urat tetszik keresni!

Mondtam, hogy bizonyára Somló urat. Vele volt egy ritka vendég és tulajdonképpen azt kerestem. Szóval, hol kapnám meg Somló urat.

„Talán még itt van, tessék a kávéházban.” A kávéházban azt mondták, hogy most in-dukt az állomásra.

Rohanás az állomásra. Indul a vonat, az egyik ablakban kövérkés, barna ur, ordítok, visszaordít, egy nagykereskedő nevét hallom a kerekék csattogása közt. „Igen, ott végre sikerült!”, — ordította, aztán a vonat füstje halotti leplet borított rá.

Gyerünk a nagykereskedőhöz. A nagykeres-kedő előbb szomorú lett, hogy talán vásárolni akarok, később megnyugodott. Megmondtam neki kerekén:

— Nézze kérem, ne is tagadja, tudom, hogy magánál tartózkodik. Az mondta, akivel már végigjártak nyolc vagy tíz üzletet, míg végre önnél sikerült.

A nagykereskedő mellére tette a kezét: — Uram, a hét év előtti üzletmenetre eskü-szöm, ezelőtt tíz perccel ment el tőlem.

— Kivel? — dőtem bele kurtaszáru pillan-tásommal.

— Egy feltétel alatt, — kapitulált a nagyke-reskedő, — ha nem tetszik szólni senkinek.

Megígérttem. Erre megszuggott egy nevet.

Szemtől-szembe a ritka vendéggel

Elmentem a megadott címre. Ősz tanítót ta-láltam a vadszőlővel befuttatott, barátságos sír szélén. Ha jól láttam, félábra már a sírban is volt.

A tanítóbácsi egy vaskos könyvből olvasott. Bizonyára a biblia, — gondoltam — a sír szélén a biblia és ez az ezüsthajú aggastyán.

— Mit tetszik? — biccentettem a fókos könyvre.

— Európa hegy- és vízrajza — emelte fel fáradt tekintetét az aggastyán, a sír szélén, sőt félálábra már benne is.

— Micsoda szorgalom és tudásvágy — buggyant ki belőlem, mert én például a sír szélén... bocsánatot kérek... köpnék Európa vizeire és hegyeire.

— Muszáj, kérem — magyarázta a tanító-bácsi —, Balog kartársam azért bukott el, mert azt kérdezték tőle, hogy Napoleonnak volt-e gyomorégése a szilvásgombóc után, No 2: ho-gyan védekezett a nagy hadvezér ez ellen és No 3: végeredményben ki győzött, Napoleon-e vagy a gombóc? És szegény Balog elcsuszott a gombócon... Hanem mivel szolgálhatok? — Kelt ki sírjából.

— Kérem, — mondtam — X. Y. nagykeres-kedő utasított ide, hogy itt megtalálom őt.

A tanítóbácsi megrettent.

— Bácsi, kérem, — nyugtattam meg — ne aggódjon, csak szemtől-szembe akarom egyszer látni. És tegye meg — könyörgtem —, bizo-nyára önnél sem marad sokáig. Már két napja futkorászom utána és még a riportot is meg kell írnom. És ki tudja, hátha azt kérdeik ön-től a vizgán: „Hogyan készül a riport?”

Ez hatott.

— Jöjjön — fogott meg reszkető kezével — én bent maradhatok a szobában?

— Természetesen — bólintottam.

Bevezetett a belső szobába, kinyitott egy fiókot, abból kivett egy könyvet, melynek lap-jai közt rejtőzött ő!

— Végre — suttogtam és elébe álltam. Né-tem, tappintottam, szagoltam, izeltem.

— Intézhettek hozzá egy pár kérdést? — fordultam a tanítóbácsihoz.

— Tessék, kérem, az bizonyára nem fog le-vonni az értékéből.

— Dehogyan — nyugtattam meg újól — csak a biztonság kedvéért ne tessék mondani, hogy egy újságíró beszélt vele. Esetleg elko-bezhatnak. Mert ma mindenki újságíró, aki gyanús...

Tehát a kezeim közé vettem őt. Bűvereje előtt lehunytam szememet, úgy tettem fel Neki kérdéseimet:

— Mily célok vezették Nagyságodat váro-sunkba?

— Tévedés kérem, tévedés. Nem ide indul-

tam. Az tévesztett meg, hogy ez a város olyan kicsi és olyan sötét, mint egy... zseb.

— És olyan üres.

— Nem kérem, az a zseb, ahova én indul-tam, nem üres, pedig majdnem olyan kicsi, mint ez a város.

— Miért változtatott méltóságod külsőt?

— Úntam kérem, hogy a régi külsőmben már senki sem emlékezett rám. Így legalább beszélnek rólam.

— Miért éli nagyméltóságod olyan zárko-zott életet.

— Hogy egész őszinte legyek, megrendített a Strelisky tragédiája és egy időre kivontam magam a forgalomból. Hiába: Kegyelet, ke-gyelet.

— Mikor és hol remélhetjük, hogy kegyel-mességed társaságában fog újól megjelenni?

Brassai Viktor:

Ezer gát zár ma tőlem el

(Levél.)

A város száz lámpája hint ma rám szorongó, furcsa kint, kegyetlen, csuf bilincs a zaj, s az ajkamon ma nincs kacaj:

mintha vég-átkom osztanám, keserű, fáradt, most a szám s a fényt, a színt tán büntetem: olyan sötét tekintetem.

Testem — lelkemre zárt lakat: moshatatlan szenny rám tapad és mint mázsányi mállha nyom, valami súly a vállamon.

A homlokom' rekedt melleg verejték-gyönggyel lepte meg, s a szívem mégis úgy kihagy, minthogyha fogná téli fagy.

Mi e fáradság, mért e kin, mi megrogyaszlja térdeim? s az életem s a cél, mi vár, miért üren ma, mért sivár?

Lelkem mélyére rányitok, és felpattan a zárt titok, abroncsos bűt, mi rámszorít: te, Kedves, te hiányzol itt.

Ugy kéne most a két szemed s a szád, hogy szám igézzé meg

s, zavaros zajban halk zene: a hangod is úgy kellene.

Mosolyod drága sugarán puha melegség hullna rám s friss, tiszta vágyat hozna ma tested üdítő jószaga.

Simogató, hűs ujjaid ha játszanának újra itt e homlokon s zilált hajon, elszállna sok, utált bajom.

De kin s magány hiába fáj, elválaszt-tőled száz szabály, ezer gát zár ma tőlem el; Hiába. Nyögve várni kell.

Brassó, 1934. augusztus 10-én.

Vegyenek tílisoaral

menő sorsjegyei

Önyeremény 250.000 lej azonkívül 100 ezer, 50 ezer, 25 ezer, 10 ezer, 5 ezer és számos kisebb nyeresemény húzás 1934 szeptember 9-én.
Egy sorsjegy ára 50 lej. — Sorsjegyek a „Salvarea”-nál s a trafikokban. Vidékre csak az összeg előzetes beküldése ellenében küldünk sorsjegyet.

Nő, szerelem, házasság

Böngészés francia írók műveiben

Az incselkedés a jó emberek csintalan-sága. (V. Hugo.)

— A szerelem a lángész mérge; az erős-lelkületű művész kiküszöböli, a gyenge belepusztul. (J. Carol.)

A nők a lelki nagyságban magasabbra emelkedhetnek, mint a férfiak, de hamarabb és mélyebben is süllyedhetnek: szenvedélyük hevesebb, de becsületérzésük gyengébb. (O. Feuillet.)

A kacér nő művészi módon sűrű-forog a szemérmesség határain, de nem lépi át. (Valtour.)

Az a boldogság, amelyet a féltékenység árán vettünk meg, hasonlít egy szép archoz, amelyet a himlő ragyássá tett. (P. Bourget.)

A szakítás a szerelmesek között abban a percben történt meg, amikor az egyik lehetségesnek gondolta. (P. Bourget.)

Minden lánc, még ha aranyból való is, rabságot jelent arra, aki hordja. (A. Chaut.)

— A szerelem hegy, amelyre vigan megyünk fel, de szomorúan szállunk le. (Köszmondás)

— A franciának az a természete, hogy gunyt üz a nőből és az a sorsa, hogy a nők boldogot üznek belőle. (Valtour.)

A boldogságnak az a jó tulajdonsága van, hogy jobban szeretjük azokat, akiket már szerettünk, mielőtt boldogok voltunk. (A. Dumas f.)

A fájdalomnak az a haszna, hogy egyensúlyban tarlja örömeinket. (G. Droz)

A pénzházasság rossz üzlet; az ember rendszeren ráfizet. (Valtour.)

Szeretjük azokat a nőket, akiket szépek találunk és szépek találjuk azokat, akiket szeretünk: ez a legkedvesebb hamis okoskodás. (Valtour.)

A szerelem a nőket boldoggá, a férfiakat butává teszi. (Ph. Gerfaut.)

Életünkben sem két igazi barátság, sem két igazi szerelem nem adódik. (J. Claretie.)

A házasság csatátér, amelyen örökös harcokban állanak egymással a társadalmi rend, a vallási eszménykép, a szenvedélyek ingerültsége és a természet gyarlóságai. (Valtour.)

A boldogság inkább függ az érzelmeiktől, mint az eseményektől. (Mme Roland.)

A nők erénye olyan, mint az orvosok tudománya: mindenki megszólja, de a döntő pillanatban mindenki számít rá. (Valtour.)

Az igazi ártatlansággal mindig együtt jár egy kis együgyűség. (H. Rabusson.)

Különös népség azok az asszonyok: vagy semmire sem gondolnak, vagy másra gondolnak. (A. Dumas.)

Ha a természet téli álma után újra nőrül, miért ne remélhetne újra a szio is a csalódás után? (A. Dumas.)

Nincs nagy különbség azok között a nők között, akik bennünket mással csalnak meg és azok között, akik mást csalnak meg velünk. (E. Augier.)

A szerelemből csak ügyel-bajjal válik ismét barátság, ha az fokozatosan a barátságból származott. (Valtour.)

A női erényt csak az tartja agyremnek, akinek még nem volt dolga erényes nővel. (G. Gérin.)

A gyámoltalan szerelmes megérdemli, hogy közömbösséggel adjuk neki vissza a kölcsönt. (P. Aréne.)

A leggyávabb nő is nekibátorkodik, ha részélyeztetve látja, amit szeret. (Valtour)

A boldogságot az érdemli meg, aki bosszút tud állani a sorson azért, hogy megtagadta tőle. (Mme Roland.)

Aki ősz haja közé is akar friss borostyánlevelet fűzni, annak már az első hajszálakkal takarékosan kell bánni. (P. Marguerite.)

Hacsak a kedves embereket szeretnők, nagyon kevés embert szeretnők. (Valtour.)

Dorothy Dix,
a szerelmi bajok orvosa

Az amerikai Uniónak mind a negyven-az említett újságok valamelyikének Dorothy Dix címe és néhány nap múlva megkapja a feleletet. Az amerikai nők gondolkodásmódját az újságok e Dorothy Dix rovatából lehet legjobban megismerni és ez mutatja meg azt is, hogy mely gondok terhelik az amerikai nőket. Bizonyára érdekes jellemtanulmány, hogy ebből a rovatból megtudható, hány-szor merül fel az amerikai nő agyában az a kérdés: szabad-e agyonlőnie az öt elhanyagoló vagy hűtlennek vélt férjét? A szerelmi bajok általános tisztelt és gyógyítója egyébként hetvenkétéves hölgy, aki naponta 200—400 levelet intéz el egyetlen titkárnő segítségével.

Az amerikai Uniónak mind a negyven-az említett újságok valamelyikének Dorothy Dix címe és néhány nap múlva megkapja a feleletet. Az amerikai nők gondolkodásmódját az újságok e Dorothy Dix rovatából lehet legjobban megismerni és ez mutatja meg azt is, hogy mely gondok terhelik az amerikai nőket. Bizonyára érdekes jellemtanulmány, hogy ebből a rovatból megtudható, hány-szor merül fel az amerikai nő agyában az a kérdés: szabad-e agyonlőnie az öt elhanyagoló vagy hűtlennek vélt férjét? A szerelmi bajok általános tisztelt és gyógyítója egyébként hetvenkétéves hölgy, aki naponta 200—400 levelet intéz el egyetlen titkárnő segítségével.

Hajhullás, korai őszülés

IRTA: VARADY ILUS, A BECSI KOZMETIKAI EGYESÜLET ELNÖKNOJE

Pár évtizeddel ezelőtt a legnagyobb ritkaságok közé tartozott, ha hölgyek már valóságos kopaszodás-számba menő hajhullásról panaszkodtak. Az, hogy egy hölgy idő előtt megöszüljön, a legnagyobb szenzációk közé tartozott és én gyermekkoromból emlékszem arra, hogy a bécsi Praterben pénzért mutogattak egy fiatal asszonyt, akinek egészen ősz volt már a haja.

Ma szinte mindennapos a praxiszomban, hogy fiatal hölgyek felkeresnek. Levélileg százával fordulnak hozzám, hogy mit csináljanak az egyre fellépő hajhullásuk vagy a hajuk tulokrai megöszülése ellen. Különösen az utóbbi időben, ezen a nyáron, annyira elszaporodtak ezek az esetek, hogy miután a kérdést külön tanulmány tárgyává tettem, nyilvánosan akarok vele foglalkozni.

Nemcsak én, de mindenki észreveszi, aki egy kis figyelemmel fogja kísérni olyan ismerőseinek az életét, akik már gyermekkor óta állandóan maga előtt lát, talán akivel együtt is járt még az iskolába, hogy bizonyos korban, nőknél egy husz év körül, férfiaknál huszonnégy év körül, teljesen befejezik a növést, úgy az egész testnél, mint az egyes tagoknál, kivéve a bőr képződményeit, a haját, körmeiket. Azonban, ha figyelmesebben fogja bátki ismerőseit vizsgálni, különösen azokat az egyéneket, akik állandó fej-munkával keresik a napi kenyerüket, akár mint magán- vagy köztisztviselők, akár mint önálló vállalkozók, bankárok, kereskedők, iparosok, tudósok, írók, magán- és közpolitikusok, ügyvédek, stréberék és szélhámosok — akkor azt fogja találni az állandó megerőltetett fej-munkát végző embereknél, hogy a fejük, illetve koponyaszerkezetük továbbra is növekedésben marad. Bizonyos idegerek feltűnően kidagadnak, dudorodások támadnak, feltűnően feszülnek a fejszálak és az egész koponyaszerkezet idővel egészen más formát vesz fel. No már most, mi történik az egész koponyaszerkezetet beborító bőrrel? A bőr tudvalevőleg igen elasztikus. Utánaenged az évek folyamán egyre növekedő koponyának, ezáltal mind jobban megfeszül. Ez a feszülő bőr azonban korántsem képes a régi módon táplálni a természetből beléjeágyazott hajpapillákat, amelyekből a hajszálak kinőnek s ennek következtében előáll bizonyos korban a feltűnő gyors hajhullás, amely később a teljes kopaszodáshoz vezethet.

Ha aztán az okát vizsgáljuk, a koponya állandó növekedésének, akkor rájövünk a mind rohamosabban fellépő női kopaszodás és hajszürkülés okaira is, legalább részben. A koponya növekedését főleg a benne egyre szaporodó sejtek okozzák. Egyetlen egy tudat, gondolat, ideg-élmény, tehát semminemű fajtája, bármilyen ugynevezett agyprocesszusunk nem tűnik el, hanem elhelyezkedik azokban a nagyon finom agytekercsekben, agyfilmszalagokban, amelyeket rossz álmainkban gyakran leforgani látunk. Ezek az agytekercsek azonban sejtekből szövődnek és miután különösen a modern ember életében az élmények, a tudatosak és nem tudatosak egyaránt napról napra ijesztő számban szaporodnak és ezekhez hozzájárulnak az egyre súlyosbódó gondok, fejtörések, amelyek bizonyára

sokkal súlyosabb és bővebb sejteknek lesznek az okozói, mint például a nekünk örömet és szórakozást nyújtó tudások és élvezetek sejtjei — és ezek mind több és több helyet foglalnak el, tehát egészen okeszerű, hogy a koponyának a növést vonják maguk után. Ezelőtt egy pár évtizeddel egészen ritkaságszámba ment, hogy egy nő úgy küzdjön a létért és ugyanolyan fej-munkát igénylő pályákra menjen, vagy önálló vállalkozásba kezdjen bele, mint a férfi. Ma már ez kezd egészen rendes jelenséggé lenni. Megtaláljuk tehát egyik főokát annak, hogy a modern nő miért szenved ma már éppen nagymérvű, szerencsére még igen ritka esetekben a kopaszodásig vivő hajhullásban, mint a férfi és hogy miért szürkül meg szintén olyan gyorsan a haja, akár csak a férfiaknál.

De vannak más okok is: Igen elterjedt tévhit, hogy nem ajánlatos a fejnek gyakori mosása, főleg hölgyek részére. A férfiak nagy része pedig alig törődik a fejének a kellő ápolásával és amikor már törődni kezd, akkor egyenesen túlzásba viszi és a legtöbbször a nem helyes szerekek alkalmazása által még jobban előse-

gíti a fej teljes elkorpásodását és az ezzel járó hajhullást.

Igen tisztet hölgyeim és uraim, a fejé éppen úgy és szinte éppen olyan gyakran kell tisztítani, mint a bőrünket általában vagy akár az arcunkat. A fejbőr is tele van pórusaikkal, mint az archőr. Ha má most ezek a pórusok bezáródnak vagy a fejbőr túlságos zsírosodása vagy a túlságos szárazsága következtében előálló korpákkal betömődnek, akkor ez egészen biztosan előbb-utóbb hajhulláshoz fog vezetni. A hajgyökereket tápláló pórusok nem tudnak a levegőnek az éltető Sauerstoff-jához hozzájutni, elsenyvednek és ennek következtében megszűnik az új hajak növési lehetősége. Hogy azonban a fejbőrt tisztán tudják tartani, ehhez olykor szükségesség válik, hogy a túlsűrűn növeő haját megtriktsuk. Nem feltétlenül szükség a haj teljes levágása, vagy megrövidítése, különösen hölgyeknél, hanem elég ha csak egyrészt vágatjuk le. Ennek az üdvös eredménye nemcsak a gyorsabb hajnövekedés, hanem ennek szebb fényében és bársónyos ruganyosságában fog mutatkozni.

Ma már elsőrangú különleges szerekek rendelkezünk úgy a hajkihullás megszüntetésére, mint a korai szürkülés megállítására. A hajkihullásnál ezeknek a szerekeknek a természetét és alkalmazását meghatározza, ha pontosan megismerjük a kihullás okait. Éppen ezért általános szereket nem lehet és nem szabad adni, mert például egészen másképpen kezelendő egy zsíros, vagy száraz fejbőrű haj. Éppen így elsőrangú hajregeneratókkal rendelkezünk, amelyek minden festés nélkül visszaadják a hajnak az eredeti színét. Tudni kell azonban, hogy milyen volt a haj eredeti színe és tudni kell, hogy az illető közben nem pancsolt már hajfestékekkel avagy talán jelenleg is festve van a haja. Azután léteznek ma már az ujonnan feltalált hajfestő shampooonok, amelyekkel minden hölgy maga nemcsak ápolhatja állandóan a haját, hanem egyszerűs mind tetszése szerinti színre és színárnyalatra festheti.

A hajhullás és a korai őszülés okai igen gyakran súlyos lelki megrázkódtatásokban és betegségekben rejlenek. Ilyen esetekben az orvosé a szó és nem a kozmetikusé.

(Copyright by Wiener Kosmetik. Wien, I. Kärntnerstrasse 21.)

Kozmetikai üzenetek

Minden a pénz. Ha a pontos címet megadja, akkor kívánságára levélileg intézzük el a kért felvilágosítást.

B. I. Sepsiszentgyörgy. A mi véleményünk szerint Önnek egy jó nőorvoshoz kell fordulnia. Ugy tudjuk hogy Sepsiszentgyörgyön igen neves kórház van, kitűnő orvosi karral. A kórházban ingyen is megvizsgálják, sőt kezelést is kaphat, ha nincsen módjában megfizetni. Ha azonban bizonyos — bár részünkről nem osztott — kisvárosias presztizs okok visszatartanak attól, hogy saját városában kezeltesse magát, megteheti ezt Brassóban is. A maga hajkihullása és erős hajzsírosodása, valamint az orrvörössége és egyéb velünk közölt fájdalmai mind valami belső, véleményünk szerint, nőibajjal van összefüggésben.

Sötétzöldő lány, Brassó. Ha nagyon dus a haja, amint írja, tessék mindenkéltől olykor megtrikttatni. Nagyon egyszerű eljárás. Maga is megcsinálhatja. Közbe-közbe vágjon ki egy tincset. Mossa fejét nagyon gyakran tiszta benzinnel, amelybe pár grammnyi tiszta glicerint vagy paraffinolajat kever bele. Ha a fejbőre nagyon zsíros, akkor keverjen össze 100 gramm 96 fokos alkoholt 100 gramm tisztított benzinnel és ebbe tegyen bele pár gramm glicerint. Ha a benzinnel a szagát nem bírja, akkor parfümözze az egész folyadékot. Azért nem ajánlunk erősebb szert, mert — a mint írja — egyébként egészen egészséges, kispórtolt, 20 éves fiatal leány és azt is írja, hogy a hajszálai nagyon gyengék.

J. L. Sibin. Lefekvés előtt tessék a száját erősen alkoholosított vízzel öblögetni, fektüdjék éjjel a hátán és a szájszögleteket tessék közönséges cinkencsével bedörzsölni, esetleg többször is naponta, de mindenesetre éjjelre. Ha ez nem használ, forduljon orvoshoz.

Barna leány. A mitesszereket ma már nem nyomják ki többé, mert ez nagyon veszélyes eksperimentum a bőrre. Könnyen nagyon nehezen eltűntethető lyukacsok támadnak utána. Kikezelik őket és pedig képtartalmú speciális krémekkel.

Imádot. Tessék a mai cikkünket alaposan elolvasni. Önnek is szól.

Szatmár árvája. Sajnos, a férfiak csunya szívére mi sem tudunk szépitő szert ajánlani. No, nőt! Azért nem kell mindjárt öngyilkosságra gondolni. Ilyen esetben a legjobb orvosság, ha egy időre elutazik egy más városba. Ottan majd körül fogják rajongani magát más, új férfiak és lassanként nem is veszi észre, csunya szívé szatmári fiúnak az emléke egészen kikopik a maga bizonyára szebb szívéből. Igen hasznos szivgyógymód ilyen esetben, ha a hölgy valami komoly új szakmát kezd tanulni és ezzel köti le az egész gondolatvilágát. Amint írja, nagyon szeretne kozmetikus lenni. Tessék. Egy pár hónapos bécsi tartózkodás és komoly tanulás, majd egészen más embert fog magából formálni és nem akar többé egy kis szerelmi bánat miatt — mert egy „csunya szívé” véletlenül felfedezte, hogy nemcsak magának, de a barátjának is szép fekete szeme van — mindjárt a halálba vágyni.

Bováryné, Zabola. Ugy tudjuk, hogy már megirtuk egyszer, hogy szarkalábak ellen legjobban hatnak a hormon tartalmú krémek, amennyiben valódi hormonok vannak bennük és nemcsak a nevében szerepelnek ezek. Az ilyen krém, amely nem is krém formájában, hanem viaszok merevségben kerül forgalomba, a következőképpen használjuk: Egy kis darabkát levágunk belőle és ezt felolvasztjuk vizgöz felett. Mostan lefekvés előtt, amilyen melegen elbirjuk, több rétegben kenjük fel egy tiszta ecset segítségével a szarkalábakra és az első napokban csak husz percig hagyjuk rajta, zután hetenként legalább kétszer egész éjjelre. A hatás nem fog elmaradni.

Postaskisasszony. Ha csak egy pár szőrről van szó, akkor helyesebb, ha egy csipesszel kiszedegeti. Esetleg ki is lehet halványítani. De egy pár szőr, különösen azon a helyen, igazán nem szépségkáros.

Bukaresti bakfis. Azok a krémek, amelyekből az arc a feltűnő alabastrom színű fehérséget kapja, mind erősen higany tartalmúak. Mérgesek.

AUTÓ ÉS MOTOR

Rendszeres légiforgalmat rendeznek be Moszkva és Newyork között

Páris, szeptember 1
Moszkvát jelentés szerint a közlekedési népbiztosság engedélyt adott Hutchinson amerikai repülőnek, hogy Moszkva és Newyork között rendszeres légiforgalmat rendezzen be. A forgalmat még ez év szeptemberében meg akarják kezdeni, miután Hutchinson új gépével befejezte a próbarepüléseket.

AMERIKAI KIKÜLDÖTT AZ EURÓPAI LÉGÜGYEK TANULMÁNYOZÁSÁRA

Howell, akit Roosevelt elnök a légügyek kérdésének tanulmányozására küldött ki, Londonba érkezett, hogy a lég-hajózási minisztérium meghívására az angol polgári és katonai repülőgépközlekedést tanulmányozza.

CIGARETTARA AKART GYUJTANI A SOFFÓR — FÁNAK SZALADT AZ AUTÓ

Cserhelyi Kamillo torcsi gazdálkodó Pozsonyból autón igyekezett hazafelé. Dénesd község határában a soffór cigarettára akart gyújtani. Közben kiengedte kezéből a volánt, mire az autó egy árokmenti fának rohant, azt kidöntötte és felfordult. A kocsis utasait az üvegszilánkok súlyosan megsebesítették.

ANGOLORSZAG REPÜLŐGÉPEKKEL SZERELI FEL CSATAHAJÓIT

Az angol admirálisok a légi fegyverkezés keretében az összes csatahajókat és modern cirkálókat repülőgéppel akarja felszerelni. Eddig csak 19 angol hadihajón volt repülőgép. A legújabb japán és amerikai cirkálók mindegyikén 4-5, az olasz és franciákon 2 repülőgép van.

Kettétörött a levegőben egy angol katonai repülőgép

London, szeptember 1
A suffolki grófságban, Woodbridge közelében történt ez a különös repülőesemény: egy katonai repülőgép a levegőben kettétörött. A gépen robbanás volt, mire egyik szárnya levált. A pilóta ejtőernyővel ugrott le. A gép egy folyóba zuhant, a benzintankot 100 méterrel odébb, egy mezőn találták meg. A le-törött szárny három és fél kilométernyire a szerencsétlenség színhelyétől, egy parkban ért földet.

— Hogyan éljen a szívbajos ember? Ilyen cím alatt dr. Bodon Károly egyetemi magántanár tollából hézagpótló munka jelent meg Budapesten. A kitűnő könyv a nagyközönség számára íródott és elmondja mindazt, amit minden szívbajos, érelmeszesedésben szenvedő embernek tudnia kell. Nem az orvosi kezelés kiküszöbölését szolgálja ez a könyv, hanem gyakorlati útmutatással szolgál a laikus betegnek arra, hogy milyen életmódot folytasson, hogy segítse elő a gyógyulását és — mikor menjen orvoshoz. — A rendkívül praktikus mű ára 88 lejért kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó.

Felhívás.

A lengyel köztársaság bukaresti követsége felhívja az összes lengyel állampolgárokat, akik ez évben betöltötték tizennyolcadik életévüket, hogy f. év szeptember 20-ig a katonai nyilvántartóba való ielvételezre jelentkezzenek.

A Bukarestben lakók személyesen jelentkezzenek a str. Polonă 27 szám alatti követségen, délelőtt 10-12 óra között.

Azok, akik vidéken laknak, küldjék el postán utlevelüket a követség címére, a beiktatásért folyó módó kérvénnyel együtt.

A fenti felhívás a Besszarábia, Bukovina, valamint Baia, Roman, Iași és Neamț megyék területén lakó lengyel állampolgárokra nem vonatkozik.

A „villámhadosztály” bemutatkozott az olasz hadgyakorlatokon

Harminc kilométeres óránkénti sebességgel halad a villámhadosztály a nehéz hegyi terepen

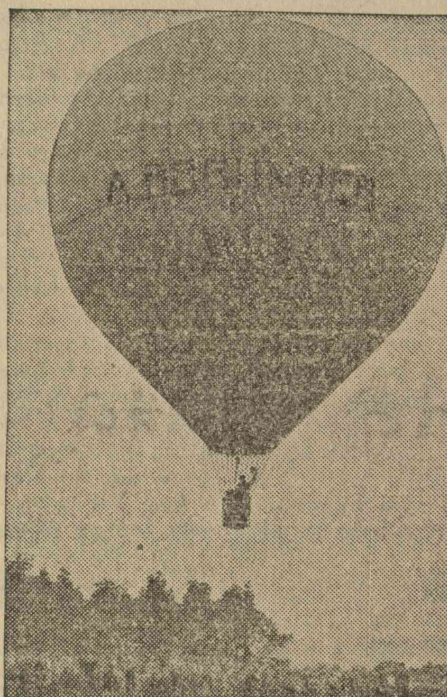
Róma, szeptember 1
Az olasz hadgyakorlatokon, melyek a Toscana és Emilia völgybe folytak le, a legnagyobb figyelmet az olasz hadsereg ugynevezett „villámhadosztálya” keltette. Ennek a hadosztálynak minden csapatteste teljesen motorizálva van. A vil-

lámhadosztály a tűzérséggel együtt a nehéz hegyi terepen is 30 kilométeres gyorsasággal tud előrehaladni. A hadgyakorlatokon résztvevő külföldi katonai attasék a legnagyobb meglepetéssel szemlélték a villámhadosztály valóban villámgyors mozdulatait.

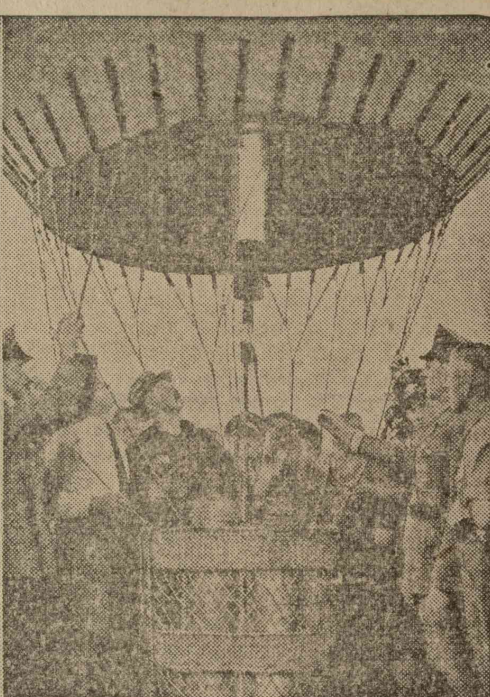
Léggömb, amelyet forró levegő hajt

Berlin, szeptember 1
Az eberswaldei repülőtéren felszállt Brunner újrendszerű léggömbjével, amely eltérően az eddigi szokástól, nem gázzal van töltve, hanem a léggömböt forró levegő hajtja felfelé. A léggömb ezt a forró levegőt magával vitt és nyers olajjal táplált fűtőkészülék útján kapja. Ez a találmány azonban nem jelenti a Mont-

golfierehez való visszatérést. A két léggömb között a különbség az, hogy a Brunner-léggömb szabályozható, tartós fűtést kap és így tetszés szerinti ideig a levegőben maradhat. A léggömb 800 méter magasságot ért el, harminc percig volt a levegőben, azután egy réten simán leszállt az osztrák Brunnerrel, a léggömb feltalálójával.

Brunner, a Németországban élő osztrák konstruktor, saját gyártmányu, forró levegővel töltött léggömbbel kísérletezik. A léggömb tüzálló szövetanyagból készült, forró levegő töltéssel. Az első próbarepülés eredménye 800 méter, a másodiké 1500 méter volt. Jobbról: a feltaláló a léggömb gondolójában. Balról: a léggömb a levegőben.

Frank Dornbrandt amerikai pilóta, a Wilkins expedíció megmentője

Önkéntes repülőhalált halt az Északi jeges tengerben

Nyugodtan és kedélyesen elbucszott barátaitól és kevés benzinnel nekivágott a halálos utnak
A különös öngyilkosság oka ismeretlen

Newyork, szeptember 1
Az alaskai Anchorageból fantasztikusnak hangzó öngyilkosság hírért jelenik, amely Frank Dornbrandt, a neves amerikai repülő követett el.

Dornbrandt neve kiűnő hangzásu az amerikai pilótavilágban. Legjobb ismerője volt az északi sarkvidék repülési viszonyainak. Számtalanszor kitűntette magát sarkvidéki mentőexpedíciókban, amikor is haláltmegvető bátorsággal gondolkodás nélkül szállt gépébe, hogy az örök jég birodalmában eltiűnt, vagy bajba jutott kutatók segítségére siessen.

Mikor a Wilkins-expedíció repülőparancsnoka, Field repülőkapitány az Arktison kényszerleszállásra kényszerült,

Dornbrandt volt az, aki a nagyszabású és sikeres mentési munkálatokat személyesen vezette.

Frank Dornbrandt a napokban startra készítette el repülőgépét és az indulásnál megjelent barátaitól

teljesen nyugodtan és kedélyesen búcsuzott el.

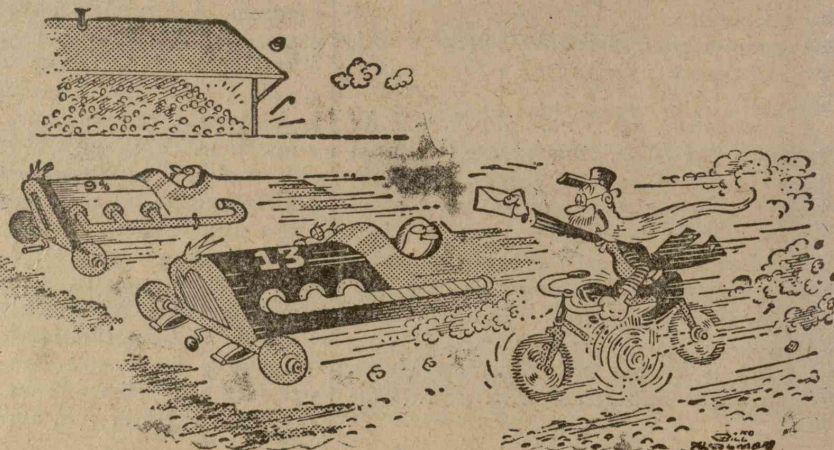
Barátainak feltűnt, hogy feltűnően kevés

benzinkészletet helyezett el a repülőgépben, amellyel — mint mondotta — ki akar repülni a sarki tengerre. Mikor aztán Dornbrandt beült az idúláskész repülőgépbe,

barátai legnagyobb megrökönyödésére és megdöbbenésére lekiáltott hozzájuk, hogy többé nem látják viszont, mert

Halló, Uram!

Expressz levele érkezett!...

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

elhatározta, hogy öngyilkos lesz és a dicsősége színhelyén, a Jeges tengerben, repülőhalált hal.

Barátai már nem tudták megakadályozni a gép elindulását, mert Dornbrandt elindította a motort és a magasba emelkedett. Azóta semmi hír róla s mivel benzinkészlete néhány órára volt elegendő,

bizonyosra kell venni, hogy a kitűnő repülő végrehajtotta borzalmas tervét és benzinkészlete kifogyásával behalt a jegestenger hullámaiba.

Hogy mi indította a komoly és józan természetű pilótát borzalmas elhatározásra, arra nézve semmi támpont nincsen. Dornbrandt repülőgépének felkutatására több repülőgép indult el, azonban eddig nem leltek nyomára.

A hetvenkétszemélyes magyar „Árpád” sinautóbusz nagy-sikerű premierje

127 kilométeres sebesség nem teljes motorkihasztnálás mellett

Budapest, szeptember 1
A MÁV bemutatta a saját képviselőinek és Gömbös miniszterelnöknek a Ganz részvénytársaság újrendszerű négytengelyes Jendrassik-motorral felszerelt 72 személyes sinautóbuszát.

Ebben a kocsi típusban látja a nagy távolsági és esetleg a hétvégi forgalom lebonyolításának jövőjét. Az Árpád névre keresztelt sinautó a próbaut alatt sikken 127 kilométeres, nehezebb küssugaru hegyipályán 54 kilométer óránkénti sebességet ért el, mégpedig úgy, hogy a teljes motorteljesítményt nem használta ki.

Az Árpád sinautóbust már átadták a forgalomnak.

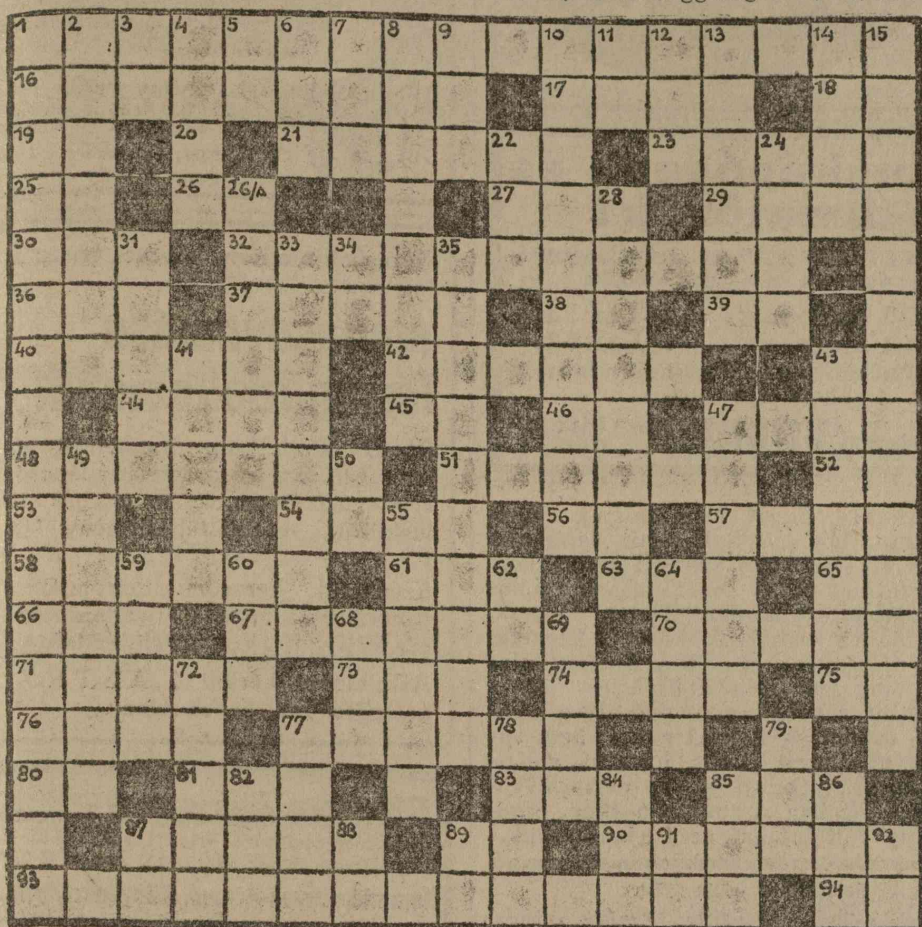
Találmány a repülőgépek kigyulladásának megállítására

London, szeptember 1
Az angol légügyi minisztérium találmányt vizsgált felül, amely megakadályozza, hogy repülőbaleseteknél kigyuladjon a gép. A minisztérium megengedte, hogy a találmányt egyelőre polgári gépeken próbálják ki és ilyen gépeket szereljenek az új találmányu készülékekkel. A készülék, amelyet Salmand kapitány talált fel, kapcsolóból áll, amely a repülőgép minden részében automatikusan kapcsolja a villamos áramot, ha a gép erősen ütődik a földhöz, vagy felfordul. Ezzel elejét lehet venni, hogy esetleges villamos szikrák meggyujtsák a benzintartályokat.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény (Innen is – onnan is)

Megfejtésül beküldendők: vízszintes: 1. 32, 77 és függőleges: 1. 15, 35.

VÍZSZINTES:

1. A világtörténelem egyik nagyjelen-
ségű eseménye. 16. Nemsokára. 17. Jel
– latinul. 18. Betű fon. – 19. Német pre-
pozíció. 21. Vidám – más nyelven. 23.
Opera. 25. Idegen költőszó. 26. Az – né-
metül. 27. Zenei hang. 29. Vissza: tiszta,
világos – más nyelven. 30. Hajózási tár-
maság – rövid. 32. Versben a szavak kezde-
lének összecsengése. 36. ...chenberg. 37.
Római uralkodó, ki Traianust adoptálta.
38. Fajfajta mássalhangzói. 39. Spanyol
folyó mássalhangzói. 40. Vissza: valahová
tartozó. 42. Ilyen dal is van. 43. Mese e
nélkül. 44. Vissza: egy szín francia neve.
45. Azonos betűk. 46. A réz vegyjele. 47.
Híres kódex. 48. Európai főváros fellegvá-
ra. 51. A folyóvíz vajúthatása. 52. R-re-
lál. 53. Német módhatározó. 54. Vissza:

angol hosszsmérték. 56. Benzoban van. 57.
Női név. 58. Katonák esznek ebből. 61.
Svájci kanton. 63. Ilyen hang is van. 65.
Indulatszó. 66. Hazudozás kezdete. 67.
Emelvény ismert idegen szóval. 70. Nagy
Lajos leánya (ék, felesleg). 71. Tévedni –
más nyelven. 73. Roncs része. 74. Vissza:
bibliai begy. 75. Nyakravaló – mással-
hangzói. 76. Vissza: Daily. (külföldi
napilap). 77. Város Franciaországban. 80.
Állat. 81. Idegen személynév. 83.
C. E. S. 85. Helyszó. 87.gáter.
89. Azonos mássalhangzók. 90. Optikai
készülékek fontos alkatrésze. 93. Német
zeneszerző, a romantikus iskola nagy
alakja. 94. Olasz névelő.

FÜGGŐLEGES:

1. A világirodalom egyik kimagasló

alakja. 2. Fizikus. 3. ...erzió. 4. Görög is-
tennő. 5. Egymásmelletti betűk. 6. Viscza:
európai pénz. 7. Vissza: állam. rövid. 8. Zene-
mulatság, zeneünnepély. – ismert idegen
szóval. 9. Ige. 10. Nagytudású angol szer-
zetes; a nagytitűveg feltalálója (1214–
1294). 11. Német összevont prepozíció. 12.
Német névelő dativusa. 13. Vissza: fővá-
ros. 14. Felelőssé tesz. 15. Híres magyar
festő. 22. Beszédrész. 24. Vissza: filmszi-
nésznő keresztneve. 26-a. Brazíliai kikö-
tőváros, hatalmas kávépiaccal. 28. Olasz
opera nőalakja (ék, hib). 31. Pápai koro-
na. 33. Görög hős. 34. Papagájnév mással-
hangzói. 35. Napoleon minisztere volt. 41.
Vissza: bibliai nőalak. 43. Modern francia
író. 47. Sokan türelmetlenül várják. 49.
Város a Parana mellett. 50. Ibsen mű –
mássalhangzói. 55. Rómaiaknál a hajnal
istenője. 59. Délarab törzs. 60. Mázol.
62. Korjelző – rövid. 64. Milo keverten. 68.
Olasz szám. 69. Táplálkozna. 72. Az Ár-
pádház mondai ősnője. 77. Az áramfe-
szültség mértékegysége. 78. Nosza. 79. Stb.
– latinul. 82. ...onne. 84. Vissza: német
kötőszó. 85. Alpesi folyó. 86. Vissza: van

– németül. 87. Egzotikus állat mással-
hangzói. 88. Mustban van. 89. Német ket-
tőshangzó. 91. Rag. 92. Igekövető.

A B. L. augusztus 19-iki számában közölt
keresztrejtvény megfejtése a következő:

Vízszintes: 1. A szevillai borbély. 25. Beetho-
ven. 59. Mozart.

Függőleges: 1. Angerer Margit. 10. Rigoletto.
34. Filharmónikus.

Helyes megfejtést küldöttek be: Schlett Pi-
roska, Reich Magda, Merly I. Camilla, Fehér
László, Gidály Bandi, Tarsay Ernő, Neumann
Miklós, Grünstein Lászlóné, Makkay Kálmán,
Balassy Jolán, Knopf Endre, Nemes Nagy Zsu-
za, Roznay Magda, Szolga Etelka, Szamos-
köz Sándorné, Varga Endre, Kiss József, ifj.
Göllner Béláné, Kanalsi János, Fürstner Re-
zső, Schlesinger Elvira, Baik Nelly Pálmai Bé-
la, Harsia Ionel, Fodor Pál, Blösz Károly, Hal-
may Etelka, Nagy Elek, Lisching György, Kó-
sa Rózália, Rafiu Leontina, Szigethy Péter, Be-
ne József, Máthé Elek, Tóth Ferenc, Hampel
Béla, Demény Béla, Ludasi Magda, Pleşa A.,
E heti nyereménykönyveinket sorsolás útján
a következők nyerték:

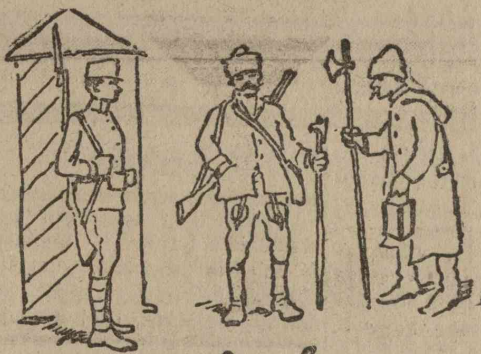
1. Merly I. Camillo.
2. Grünstein Lászlóné.
3. Fürstner Rezső.

Képrejtvények

6.

7.

8.

9.

r $\frac{d\delta}{e}$ óránkénti sebesség 463 km.

10.

$\frac{s}{2}$ ss

Rádió-műsor

Vasárnap, szeptember 2.

Bukarest. 18: Tarka hgv. 19:20: Népdalok és néptáncok. 20: Előadás. 20:20: Hanglemezek. 20:45: Heti szemle. 21: A barokk és rokokó-korszak zenéje (Mozart, Gluck, Popper-művek) 22: Sport. 22:10: Európai nemzetek táncai. 23: Hírek. – Budapest. 10:15: Hírek. 11: Protestáns istentisztelet. 12: Katolikus istentisztelet. 13:20: Hírek. 13:30: Az Opera zenekarának hgv. 15:15: Hanglemezek. 16: Mezőgazdáknek. 16:45: Magyar dalok zongorán. 17:30: Csevegés. 18: Közvetítés Kis-kunfélegyházáról. 19: Szalon- és dzsezzzene. 20: Csevegés. 20:35: Lehár operet-tekéből. 21:10: Versek. 22: Hírek. 22:50: Hegedű. 23:15: Cigányzene. 0:20: Vendég-lői zene. – Bécs. 12:20: A bécsi szimfóni-
kusok zenekari hgv. Operarészletek, rap-
szódiák, fantáziák. 13:30–15: Szórakoz-
tató hgv. 16:55: Schubert D-Moll vonós-
négyes: A kislány és a halál. 18:05: Dél-
utáni hgv. 20:20: Orosz zeneszerzők mű-
vei kétzongorán. 21:05: A Ravag utolsó
Burggarten hgv.-e. 23:20: Táncczene. 1–2:
Éjszakai hgv. hanglemezen.

Hétfő, szeptember 3.

Bukarest. 18: Könnyű zene. 19: Hírek.
19:20: Könnyű zene. 20: Előadás. 20:20:
Hanglemezek. 20:45: Előadás. 21: Hayn
vonósnégyes. 21:30: Román dalok. 21:50:
Előadás. 22:05: Oboa zene. 23: Hírek.
23:30: Vendég-lői zene. – Budapest. 7:45:
Torna. 10:45: Hírek. 11: Felolvasás. 11:40:
Csevegés. 13: Déli harangszó. 13:05: Ci-
gányzene. 14:30: Szórakoztató hgv. 15:40:
Háziaszonyok órája. 18: Orvosi előadás.

18:30: Táncczene. 19:30: Csevegés. 20: Tá-
rogató-szóló. 20:35: Felolvasás. 21:10: Kar-
dal. 21:55: Hírek. 22:15: Az Opera zene-
karának hgv. 23:45: Cigányzene. – Bécs.
12:50: Osztrák népzene. 13: Déli szimf.
hgv. Mozart, Johann Strauss, Wagner. 14:20
A déli hgv. folytatása. 17:40: A Rádió kis
színpada. 18:10: Brahms és magyar tán-
cai. 18:40: Délutáni hgv. 20: Verdi: Aida.
13:50: Táncczene. 1–2: Éjszakai hgv.

Kedd, szeptember 4.

Bukarest. 18: Tarka hgv. 19: Hírek.
19:20: Tarka hgv. 20: Előadás. 20:20:
Hanglemezek. 20:45: Előadás. 21: Szim-
fónikus hgv. 22: Előadás. 22:15: Zenekari
hgv. 23: Hírek három nyelven. – Buda-
pest. 7:45: Torna. 10:45: Hírek. 11: Felol-
vasás. 11:40: Csevegés. 13: Déli harang-
szó. 13:05: Szalonzene. 14:30: A rendőrök
zenekarának hgv. 15:40: Háziaszonyok-
nak. 17: Asszonyok órája. 18: Felolvasás.
18:30: Gordonka-hgv. 19:15: Csevegés.
19:45: Cigányzene. 21: A rádió a rádióról.
21:15: Zenekari hgv. 22:15: Hírek. 23:50:
Dzsezz. – Bécs. 12:30: Alpeshalok. 13:
Déli hgv. 14:10–15: A déli hgv. folytatá-
sa. 18:40: Délutáni Schubert hgv. 18:55:
Izland zenéje. 21:15: Szórakoztató szimf.
hgv. 23:50: Osztrák szonáták orgonán.
0:20–2: Éjszakai hgv. hanglemezen.

Szerda, szeptember 5.

Bukarest. 18: Szórakoztató hgv. 19: Hi-
rek. 19:20: Könnyű zene. 20: Előadás.
20:45: Előadás. 21: Zongorahgv. 21:50:
Előadás. 21:45: Dalhgv. 22:15: Hegedűhgv.
22:45: Hírek. 23:15: Hgv. – Budapest.
7:45: Torna. 10:45: Hírek. 11: Felolvasás.
11:40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13:05:
Háziaszonyok órája. 18: Orvosi előadás.

zene. 15:40: Háziaszonyoknak. 17: Diá-
koknak. 18: Kávéházi zene. 18:45: Cseve-
gés. 19:20: Dalhgv. Massenet, Mendelssohn,
Strauss Richárd, Liszt, Hubay dalok. 20:
Előadás. 20:30: Hárfaszóló. 21:10: Hang-
játék. 23:10: Zongora és dalhgv. 24: Ci-
gányzene. – Bécs. 13: Déli hgv. 14:10:
A hgv. folytatása 15:10–15:30: Ismert mű-
vészek hanglemezei. 17:45: Délutáni hgv.
hanglemezen. 18:35: Dalhgv. 20:25: Kata-
nazene. 22: Felolvasás. egyfelvonásos. 0:10
Esti hgv. 23:50: Az esti hgv. folytatása.
0:40–2: Táncczene.

Csütörtök, szeptember 6.

Bukarest. 18: Tarka hgv. 19: Hírek.
19:20: A hgv. folytatása. 20: Előadás.
20:20: Csevegés. 20:30: Puccini „Bohémek”
című operája hanglemezen. – Budapest.
7:45: Torna. 10:45: Hírek. 11: Felolvasás.
11:40: Csevegés. 13: Déli harangszó. 13:05:
Zenekari hgv. 14:40: Katonazene. 15:40:
A konyha órája. 17: Fiatalok órája. 18:
Csevegés. 18:30: Bécsi dalok. 19: Hgv.
19:50: Zongorahgv. 20:30: Munkások órá-
ja. 21: Hangosfilmekből. 21:30: Cigány-
zene. 23: Az Operazenekar hgv. 0:25:
Dzsezz. – Bécs. 13: Déli hgv. 15:10–15:30
Ismert művészek hanglemezei. Operarész-
letek. 17:45: Délutáni hgv. 18:45: Hgv.
két zongorán. 20:35: Délutáni hgv. 22:
Fiatal zeneszerzők. 23:50: Vegyes hgv.
0:50–2: Táncczene.

Péntek, szeptember 7.

Bukarest. 18: Szórakoztató hgv. 19:
Hírek. 19:20: Spanyol zene. 20: Előadás.
20:20: Hanglemezek. 20:45: Előadás. 21:
Hegedűhgv. 21:50: Előadás. 21:45: Dal-

hgv. 22:15: Fuvolahgv. 22:45: Hírek. –
Budapest. 7:45: Torna. 10:45: Hírek. 11:
Felolvasás. 11:40: Csevegés. 13: Déli ha-
rangszó. 13:05: Balalajka-hgv. 14:30: A
pótasok zenekarának hgv. 15:40: A kony-
ha órája. 17: Diákok órája. 18: Felolva-
sás. 18:35: Szórakoztató hgv. 19:50: Le-
velesláda. 20:15: Dzsezz. 21: Külpolitikai
szemle. 21:15: Sport. 21:30: Két rövid
Offenbach opera. 23:15: Hírek. 23:35: Ci-
gányzene. 0:15: Táncczene. – Bécs.
12:30: Déli hgv. Paraszttáncok. 13: Szó-
rakoztató hgv. Opera és operettrészletek.
17:40: Dalok és áriák. 18:40: Délutáni hgv
hanglemezen. 21:20: Beethoven. 23:50: Fu-
vószene. 1–2: Bécsi zene.

Szombat, szeptember 8.

Bukarest. 18: Román népzene. 19: Hi-
rek. 19:20: Román népzene. 20: Előadás.
20:20: Hanglemezek. 20:45: Előadás. 21:
Kelet a zenében. 22: Levelesláda. 22:20:
Román zene. 23: Hírek. 23:30: Vendég-lői
zene. – Budapest. 10:45: Hírek. 11: Ka-
tolikus istentisztelet. 12:15: Görög katoli-
kus istentisztelet. 13:30: Az Operaház ze-
nekarának hgv. és dalhgv. 15:30: Cigány-
zene. 16:30: A fiatalok órája. 17: Hangle-
mezek. 17:30: Orvosi előadás. 18: Közve-
tités. Szombathelyről. 19:10: Csevegés
19:45: Szalonzene. 21: Tarka óra. 22:20:
Hírek. 22:50: Kamarazene. 24: Dzsezz.
0:20: Cigányzene. – Bécs. 13: Opera és
operettrészletek hanglemezen. 15:10–15:30
Ismert művészek hanglemezei. 17:25: Ci-
tera koncert. 18:25: Délutáni hgv. 20:35:
Zongorahgv. Apassionata stb. 21:15: Ro-
kokó est. Előadás. Ninon de Lendos-drá-
ma. 22:45: Esti hgv. 0:30–2: Táncczene.

Szerkesztői üzenetek

Cs. Anna Mária. A törcsvári autóbussok indulnak Brassóból délelőtt: 10 óra 30 perckor és 12 órakor, délután: 3 óra 30 perckor és 6 órakor. Törcsvárról indulnak, délelőtt: 6 óra 20 perckor, 7 óra 30 perckor, délután: 12 óra 30 perckor és 3 óra 30 perckor. Menetidő mindkét irányban 1 óra 30 perc.

U. M., Gyulafehérvár. A kornak minden körülmények között meg kell adni a tiszteletet a fiatalabb részéről. Az adott esetben a fiatalabbnak kell előre köszönnie, ez nem is vitás.

M. L-né, Egeres. Egy nagyon fontos körülményt nem jelzett levelében. Nem tudjuk, totta-e fenn román állampolgárságát, vagy egyáltalán, rendben volt-e akkor román állampolgársága? Ha a házasságkötésnél fenntartotta hogy őn a házasságkötés alkalmával nem tart a román állampolgárságát, akkor nincs különösebb baj, mert válása után ugyanis román állampolgár lesz. Ha azonban ezt a lépést anakidején elmulasztotta, akkor nincs más mód, mint a visszahonosítás érdekében megtennie a szükséges lépéseket. Hangsúlyozzuk azonban, hogy amíg férje nevét viseli, addig magyar állampolgár és a visszahonosítás iránt csak a Ez rendkívül hosszadalmas és bonyolult eljárás s leghelyesebben teszi, ha megbízható jogerőre emelkedett válás után tehet lépéseket. ügyvédhez fordul, aki önnek a formaiságokat elintézi, mert egyedül amúgy sem tudná az eljárást végigvezetni.

Tanító. Gyorsan szeretnénk önnek válaszolni s ezért csak a következőket mondhatjuk: Ha figyelemmel kísérte az utolsó hetek eseményeit, a mi külön utbaigazításunk nélkül is észrevehette, hogy a kisebbségi tisztviselőkre és az állami alkalmazottakra minden vonalon szomorú jövőndő vár. A román nyelvviszágakat a kisebbségi tanítókra is elrendelték. Ebből megítélheti, hogy milyen jövője lehet ezen a pályán. Az ön helyében minden körülmények

között az állami tanítóképzőt végeznők el, mert az ott megszerzett oklevél birtokában felekezethez is elhelyezkedhetik. Arra most pontos és megnyugtató választ semmiképpen sem adhatunk, hogy amire ön esetleg megszerzi a diplomáját, milyenek lesznek a viszonyok. Ki láthat ma ennyire előre, amikor minden nap újabb és újabb meglepetést hozhat? Éppen ezért szíveskedjék eltekinteni attól, hogy a kért statisztikai adatokat beszerezzük, nagy utánjárásba és rengeteg levelezésbe kerülne és alapjában véve ugysem sokat jelentene. Ha azonban ragaszkodik hozzá, szíveskedjék értesíteni és megkíséréljük az adatok beszerzését.

S. A., Barót. Lehet, hogy időközben már megkapta a választ a konverziós ügyben írt levelére, de ha nem kapta volna meg, akkor szíveskedjék újra beküldeni, akár a szerkesztőségnek, akár közvetlen a konverziós tanácsadó rovatvezetőjének. Címe: Tanódy Endre dr., Bukarest, Str. Nifon 25. Levelét azonban helytelenül címezte és emiatt nem jutott el rendeltetési helyére s emiatt is késett a válasz.

P. J., Kovászna. A beküldött dal szövegét és kottáját — mint bizalmának és rokonszenvének kifejezését — hálásan köszönjük. Sajnos, ezen a köszöneten túl meg is szűnt a mi tudományunk, mert sem közölni, sem kiadni nem tudjuk. Szívélyes üdvözlét!

Nagyon régi olvasónk, Hosszufalu. Szívesen utánanéznénk a dolognak, csak adja meg pontosan a levelében feltüntetett vállalatnak a teljes román címét is. Egyébként nagy könyvelmőség volt az önök részéről éveken keresztül nem törődni az ügygel. Kicsit nézzon utána, mit csinált a régi vezetőség és valóban megtörtént-e a felszámolás, vagy nem? Azt is tudnunk kellene, hogy az a szövetkezet ma még fennáll-e, vagy megszűnt a válságban? Tessék tehát az alakulat teljes és hiteles magyar és román címét megadni, utánajárunk a céhivatalnál az ügynek és a felvilágosítás nem is kerül semmibe. Legjobb, ha válaszbélyeges borítékot is mellékel, akkor a választ úgy adjuk meg.

FÉRFI: Most megvan a következmény, itt a szerencsétlenség!

NŐ: Ennyi tekintettel lehetél volna: milyen boldok lennék most, ha mi is azt tettük volna, amit minden mai ember tesz.

Fényképészek és amatőrök!

A „BITUMINA”-lemezek a legérzékenyebbek és a legolcsóbbak!

10×15 nagyság . . . Lei 73. —
9 12 nagyság . . . Lei 52. —

Egyetlen doboz rendelése esetén is szállítunk utánvétellel is

Fabrica „BITUMINA”, Ploesti-Sud.

N. Mihály, Barót. Nem tudjuk megállapítani, hogy a bukaresti lapoknak milyen cikkéről van szó. Mi azért nem írunk inflációról — mert infláció nincs Romániában. — Semmi értelme annak, hogy idegen embernek adott üzenetet önnek megismételjük. Ha az ön fiát, mint családfenntartót felmentették és ügye egyébként rendben van, maradjon nyugodtan otthon. — A kért címet nem adhatjuk meg csak akkor, ha arra vonatkozó kérését megújítja és válaszbélyegyet küld. Ebben a rovatban sem céget, sem vállalatokat nem ajánlhatunk.

Szántóföld bérbeadása

A Brassó—bertalani ev. lut. Egyház a nagy gyakorlótéren fekvő kb. 60 hold szántóföldet ad haszonbérbe 4 évre. Igénylők jelentkezzenek f. é. szeptember 9-én, vasárnap délután 3 órakor az egyházközséghez kaszinó helyiségében, Óbrassó, Iskola-utca 1. szám alatt. Minden igénylő köteles holdanként 100 lej bázarpénzt letétbe helyezni.

Pontos feltételek a bertalani egyház gazdasági hivatalában, Hosszu-utca 237 szám alatt, hétköznapon délután 3—6-ig.

A bertalani ev. lut. Egyház

Ez az a könyv, amely 18 kulturnyelvre lefordítva a legszenzációsabb sikert érte el.

A NŐ

Tanulmányok a nő testéről, lelkéről, nemi életéről és erotikájáról 2 kötetben.

Írta: Dr. BAUER A BERNHARDT orvosnő.

Az egyes kötetek 450—450 oldal terjedelemben jelentek meg, nagy Lexikon alakban ára az egész műnek 400 lej.

Brassói Lapok Könyvosztálya.

OLVASSA és TERJESSZE!

Hogyan éljen a mai ifjúság?

A szexuális függetlenség haszna, kára és tanulságai.

Mit szabad a lányoknak?

Mit szabad a fiuknak?

Tartalomjegyzékből: Szexuális szabadság vagy szexuális függetlenség. — Nemi érettség, nemi élet. — A nő felszabadulása, az ifjúság szabadsága. — Az ifjúság szexuális arcvonala előtt. — Lányok és fiúk a szabadszerlemben. — A serdültség kora, pubertás. — A pajtásházasság. — A házasság akadályai. — Ugy és azt szabad-e a lányoknak, amit a fiuknak. — A fiúk nemi élete a házasságon innen. — Az ifjúság nemi sorsa. — A nemi betegségekről. — Hogyan éljen a mai ifjúság, hogy a tegnapi embernél boldogabb lehessen?

Írta: Wallenstein Árpád szakorvos.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában. Ára 60 lej

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismétlésekor 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

1400—1500 mázsa vadlőherés elsőosztályú, marhának való sarjuszéna eladó. Azonnal szállíthat. Brassói nagyállomástól 500 m. távolságra. Ajánlatokat „Jóminőségű” jelígre a kiadóba. 14298

Gyógyszertár Biharmegyében átadó. Megbízott dr. Ney Pál Oradea, Str. Alexandri 10.

Megvételre keresünk jó márkájú, prima, abszolút üzemképes állapotban levő 190—150 H. P. földgáz vagy szivógáz-motort, generátor nélkül. Ajánlatok „Hedvig” malom, Targu-Mureş címre küldendők. 14082

Karl Fröhlich és Tsa. kereskedése

Brassó, Hosszu-u. 30. Telefon 221.

Állandóan újsan felszerelt rak tárt minden kovács, lakatos, bádógos, ács, asztalos, építész, mezőgazdasági szükségleti cikkből, a legolcsóbb napi áron.

Nagy főzőkemence- és főzőedény raktár

Jókarban levő dupla biliárdasztal felszereléssel olcsón eladó. Schoppel, Sercaia, Fágáras.

Szeszgyár részére alkalmas üzemképes gőzkazán, egyszáz négyzetméter fűtőfelületnél nagyobb, megvételre kerestetik, Weiss Bernát, Alba-Julia.

Hidraulikus olajprést és egy 21. „Ganz”-hengerekkel kerekelt vételre. Eladók 50 HP. indikált félstabil gőzgépet. Közzvetítőket díjazom. Ing. Elias Győző, Timişoara IV. Bulev. Duca 27. 14337

Sitalpnak alkalmas száraz, fehér, szívós kőrisspalló kapható Somosana S. A. Satu-Mare. 14350

Állást nyer

Keresek azonnalra hosszú gyakorlattal rendelkező fűrészgáryi gépészt, aki közszűrlést is végez. Cím: Brüstiger fűrészgáry, Páuleni, (Pálfaiva) állomás Csikszeređa. 14367

Erdély fővárosában levő belvárosi fűszerüzlethez kerestetik izr. fiatalember némi pénzzel társnak, ki közös tetszés esetén a családból nősilne. Cím a kiadóban. 14351

Cukrászsegéd felvétetik Kőnigstorfer cukrászda, Arad, Minorita-palota. 14362

Lakás

Gyárvállalat főutcában keres ütlehelyiséget, nagyobb fél-üzlet is megfelelő. Leveleket „Ütlehelyiség” jelígre Rudolf Mossehoz, Cluj kérünk.

Vegyes

Két gimnazista teljes ellátással és házitánitással felvétetik. Brasov, Strada Regina Maria (Fekete-utca) 29. Kapuval szemben az emeleten. Ronán családnál. 14293

Iskolás fiut vennék teljes ellátásba, Saguna-gimnáziumba járó fiam mellé. Jó bánásmód és elsőrangú ellátás, mérsekelt díjazás mellett. Megkereséseket „Sagunas” jelígre kiadóba kérek.

Egymillió kölcsönt adnék árufedezetre vagy létesítendő fiókra megfelelő állásért. Juresák ügynöksége, Oradea, Regele Ferdinand 7. 14244

Két iskolásfiu vagy leány teljes ellátást kaphat Marosvásárhelyen. Cím a marosvásárhelyi fiókiadóhivatalban.

Elvállal iskolásgyermekek centrumban izr. uricsalád. Szerető, gondos felügyelet, zongorahasználat. Cím 14280 sz. latt a kiadóban.

Értesítés!

Tudomására hozzuk a t. közönségnek, hogy 1934 szeptember 2-án a RAPID-autóbussok személyszállítását fognak eszközölni a FELEKI-versenyre, reggel 6 órától délelőtt 10.30-ig és délután 12.30-tól 2.15-ig a Bocskai-téri kereskedelmi kamara elől való indulással.

A szállítási díjak a következők:

A menetnél a feleki-vámig 7 lej személyenként,
a menetnél a feleki-tetőig 15 lej személyenként,
a visszajövetnél a feleki-tetőről 10 lej személyenként,
a visszajövetnél a feleki-vámótól 5 lej személyenként.

„RAPID”

Sindicatul Proprietarilor de Autobuze, Cluj.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R-T, Braşov.